

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő:
VÉSZI JÓZSEF.

Felolós szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR.

Kiadja:
A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Kétféle taktika.

Budapest, november 29.

(S.) A klerikalizmus örületéről, amely szivesen nevezi magát szentnek, ismét bebizonyult, hogy rendszer épp oly kevésbé van benne, mint szentség. Ime, az eset. Nagyon érdekes. Dr. Lieber, a német centrumpart vezére, javaslatot terjesztett a birodalmi gyűlés elé a vallás szabad gyakorlatáról. A javaslatot a német birodalmi gyűlés liberális elemei és a liberális sajtó organumai erős kételkedéssel fogadják és nem valami nagyon barátságos hangon méltatják. Ellenben a klerikális sajtó mindenütt lelkesedik érte és támogatja a szkeptikus szabadelvűséget, amely a lelkiismeret szabadságának birodalmi törvénybe való iktatásáért semmiképpen sem akar lelkesülni.

Igy odaállítva a dolog, erős logikátlan-ságot mutat mind a két részen. A német szabadelvűséget mintha furcsa színben tüntetné fel az, hogy nem melegszi fel a vallás szabadságának szabadelvű gondolatáért. Első pillanatra még a klerikális közvélemény látszik következetesebbnek, midőn a német klerikális párt javaslatáért száll sikra. Am közelebről vizsgálva, mind a két jelenség érthető, ellenben következetes csak a szabadelvűség tartózkodása. Mindenekelőtt meg kell adni, hogy a szabadelvűség nem jár egészen hibás nyomon, ha bizalmatlanul fogadja az ultramontanizmus görög ajándékát. Az a vallás szabadság, amelyet egy felekezeti párt követel, mindig gyanús; jól meg kell nézni, nincs-e valami a gyomrában? Nos, a centrum úgynevezett türelmi javaslatának igenis van. Furfangos egy javaslat az. Az egyéni vallás szabadság csak eszköz benne, a cél egészen más. A cél a vallásos társulatok szabadsága, még pedig teljes szabadsága, minden állami felügyelet nélkül. Ez a javaslat lényege, a többi benne mellékes. Ez a lényeg pedig azt jelenti, hogy a javaslat törvénytény emelése esetén szabad letelepedése lesz egész Német-

ország területén a jezsuita-társaságnak és a többi kitiltott szerzetes-rendnek. Olyan cél ez, amelyért érdemes törvénybe iktatni a többi vallás szabad gyakorlatát, amely tényleg ugyanis megvan, s amelylyel a német katolicizmus, amelynek nincsenek előjogai, úgy sem vesztíthet semmit. Okos ember dr. Lieber, nem méltatlan utódja Windthorstnak. Tudja ő, hogy mit cselekszik. És világos, hogy a német szabadelvűség is egészen jól tudja, hogy mit cselekszik. Ellenben a mi néppártunk igazán nem tudja, hogy mit cselekszik, mikor sajtója lelkes hozsánnával fogadja a német centrum javaslatát. Aki elől-vassa azokat az áradozó dicséreteket, amelyek ezt a javaslatot illetik, s azokat a fulmináns támadásokat, amelyek a zsidó liberalizmusnak szólnak a türelmi javaslat ellenzésének okából, egy pillanatra szinte megzavarodik. Nini, a németországbeli lelkiismereti szabadság Bayardjává vedlett nagyhiútlan ez a párt, amely minálunk éppen a lelkiismereti szabadság ellen indított irtóháború jegyében fogantatott? Megtalálta a jobbik esztét? Megszólt a lelkiismeret, halván, hogy a lelkiismeret szabadság-ért beszél már a német centrum is? Szó sincs róla. A néppárt megmaradt annak, ami volt. Sem észre nem tért, sem a lelkiismeret-vel nem állott szóba. Ez a felbuzdulása, ha jelent valamit, akkor csak azt a szolidaritást jelenti, amely a világ minden ultramontán pártját összefűzi, hívják német centrumpartnak, magyar néppártnak, vagy osztrák keresztény-szocialista pártnak. Molnár János lelki atyafiságot tart Lieberrel épp úgy, mint Luegerrel. Ennek az atyafiságnak nevében szeretik a mi ultramontánjaink a német centrum javaslatát.

De ebben a nagy szeretetben kegyetlen fátum érte utól őket. Miközben örömtüzet gyujtanak a német türelmi javaslatnak, megégetik a tulajdon programjukat, amelyre politikai existenciájukat alapították. Mit akar törvénybe iktatni Lieber és a centrumpart? A vallás sza-

bad gyakorlatát. Mit iktatott törvénybe ezelőtt hat esztendővel a magyar törvényhozás? A vallás szabad gyakorlatát. Minek az eltörlése van beleírva a néppárt programjának alapvető tételei közé? A vallás szabad gyakorlatáé. Most már tisztelettel kérdezzük a néppárt urait, melyik kell nekik? A saját programjuk-e, vagy a német centrumé. Mert a kettő együtt meg nem állhat. A német liberálisok tudják, miért nem kell nekik az a javaslat, amelyben a jezsuiták becsempészése benne van. De a magyar néppárt aligha tudja megmondani, hogy miért kedves neki az a javaslat, amelyben a vallás szabad gyakorlata és benne van. Vagy ha jó az a javaslat, miért lázít a vallás szabad gyakorlatáról szóló magyar törvény ellen? Avagy tán elfogadja a lelkiismereti szabadságot itthon is? Akkor törölje a programjából a reviziót. De akkor mit keres még ezen a világon?

És még egyre figyelmeztetjük a magyar ultramontán sereget. Bizonyára tudja — magáról tudhatja, — hogy a német katolikus centrumpart közvetlenül összeköttetésben van a római kuriával. Lieber ur nem állott elő olyan javaslattal, amelyről nem tudja, hogy bírja a pápai udvar tetszését. Ami azt jelenti, hogy a szentszék tehát nem ellensége a vallások szabad gyakorlatának a német birodalomban. Ennélfogva nem lehet ennek ellensége nálunk sem. Lieber javaslatában a magyar néppárt tehát a saját programjának legfelsőbb helyről való dezavualását üdvözölheti. És üdvözli is. Nem hiszszük, hogy első pillanatra eszébe jutott, hogy mit cselekszik. Ezen van szerencsénk ezt eszébe juttatni. A szentszék tekintélye talán imponál ezeknek az uraknak valamennyire.

A magyar szabadelvűség pedig derült nyugalommal szemlélheti ezt a mulatságos helyzetet, amelybe a magyar klerikalizmust belesodorta a saját belső természete. A klerikális mozgalom jövőjét mutatja az a folytonos, súlyos ellentét, amelyben ez a politikai

TÁRCA.

Preludjum

a műcsarnok téli kiállításához.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: *Ljka Károly.*

Termékeny napusárg sötét ezen a nyáron a magyar művészetre: friss öröm lüktetett azoknak kezében, akik mind ezt a sok képet és szobrot megteremtették. Minek örültek? Volt-e okuk rá? Hirtelen megnyílt talán néhány millió, vagy néhány száz magyar ember szíve és sietett magába fogadni azt a gazdag adományt, amelyet művészeknek nékiök kínálnak? Erről semmit sem tudunk és nem tudnak róla a művészek sem. Lehet, hogy soká, nagyon sokáig kell még várakozniuk, amíg az ő hangjuk rezonál a magyar szívek húrjain. Hol van hát ennek a színbe, formába rögzített örömmek oka?

Isten a megmondhatója. Talán szép sugar felhők usztak nyáron át az égen, talán máskor-nál is mesemondóbb volt a nyárfelelő zizegése, talán a faluvégén, a Duna szigetén, túl a dombok megett meggazdagodott a színek skálája, himesebb, vagy borongóbb lett a rét és levegő mindenütt, ahová csak eljutott ezen a nyáron egy-egy kőza piktör. Avagy talán maguknak ezeknek a festőembereknek lett finomabb a lelke és a kezességége. Talán inkább ebben rejlik a titok nyitja. Mert úgy érezzük, hogy bár a szenzációvadász nem találja meg ezen a téli tárlaton ama

vastag betűkkel nyomtatandó elout, — soha több poézis nem volt még ezekben a termekben.

Minden ember, aki artisztikus gyönyörűségeket szereti megfüröszteni a lelket, szívesen fog visszatérni ebbe a kiállításba. Néhol kiesít behunyja majd a szemét s egy pereig eszébe jut, hogy a zsűrihez is kell érteni, de azután bőven kárpótolhatja magát. Szeretnők, ha a közönség elhíne nekünk, hogy száz nagyon kiváló és készváz derék, becsületés mű kedvéért mindig érdemes kísérelni a Műcsarnokba. Ennyi feltétlenül akad ott a katalógus hatszázötvenegy száma közt. Nem elégszünk-e meg, ha zsölléknhen ülve, csak tíz tuat kitünő verset találunk egy kötetben?

Körülbelül ez a kiállítás jelleme. Fel fog tűnni mindenkinek, hogy egynehány jeles magyar művész ismét jelentékenyen haladt és gyorsan tisztult a konvenció salakjától. Van itt azonfelül más meglepetés is. Emberek, akik már megtanulták Mednyánszky képeit felismerni s kinyomozták ezt a mestert száz tájkép között, most hirtelen megállanak néhány nagyméretű figurális kép előtt, amiket a katalógus Mednyánszkyknak tulajdonít. Egészen hitetlen dolog, hogy ő a szerzőjük. Sőt aki ősméri ennek a nemes embernek a filozófiai világát, az menten ráösmerek képeiről is. A szamaritanus keresztény és a buddhista olvad benne döntő jellemvonással. Bizonyára nincs igaza Tolsztojnak és annak a német írónak, aki megírta a *Nieder mit der Kunstot*: ime egy misszionárius, aki fölszedi a külvárosok nyavalygóit, előbb kenyeret ad nekik, aztán megfesti az ő életük tragédiáját ama szívtelen *hauvo-völée* szeméi elé. Nem mondom, hogy Mednyánszky társadalom-javító intézményné akarja degradálni a képeit. De ez a misszionárius-érzés benn ül ebben az

emberben s ilyenfajta hangulat hatalmasodik el benne, amidőn e nagy vásznakra veti a humanizmus hajótöröttjeit. Koránsem vezéreik-festés ez. Csak festés egy rendkívüli szív érzései szerint. Aki egyszer meg fogja irni Mednyánszky művészi életrajzát, ne feledje el összegyűjteni mind azokat az apró történeteket, amelyeket a festők oly jól ősmérnek s amelyek világot vetnek arra, hogy miképpen fakadtak őbenne azok a sejtelmeknek vagy különlegesnek látszó érzések. A többi jellemzés könnyű munka: Mednyánszky elárulja magát a képein, mint egy árkádiai naiv gyermek.

A terem, amelyben az „új Mednyánszkyak“ láthatók, a kiállítás élite-terme. Itt jó lesz megpihenni. A mellé a nagy mester mellé, aki pusztán a szív naiv ösztöneire hallgat, derék, erős, férfias művészek sorakoznak. Hármat szeretnék közülök aláhúzni, mint olyanokat, akik egész külön tanulmányt érdemelnek. Ők tisztán festői világban élnek. Nincs már bennük sem irodalmi, sem arkitonnikai hajlandóság: a novellának és felépítésnek há! Isten nyomát sem látni képeiken. Ezt mi megtisztulási processzusnak tekintjük s élvezjük. Festők, akik sem emberarcok detektívjei, sem jellemrajzolók, mint a színész, sem események megörökítői, mint a novellairó. Csak éppen festők. A festésnek külön világa van. Olyan világ, amelyet csakis festéssel lehet a többi embernek tudtára adni. Ha a logikai kapcsolatot a szó eszközeivel értésére adjuk szomszédunknak, oly műveletet végzünk, amelynek végrehajtására legalkalmasabb a szó. De vannak a lelki életnek olyan benyomásai és felfedezései is, amelyeket semmi más módon nem juttathatunk társaink öntudatába, csak éppen festéssel. A mi nézetünk szerint az a született festő, aki meg tudja találni,

szekta leledzik: ellentét a következetességgel, a lelkiismerettel és — önmagával. Ez a mi tanulásunk abból a kemény leckéből, amelyet dr. Lieber adott Molnár Jánosknak. Náluk ugyanis kárbavész minden tanulás.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Budapest, november 29.

A függetlenségi párt két előkelő szónoka: Kossuth Ferenc és Komjáthy Béla szállt ma sikra a költségvetés ellen. Mindakettőnek az volt, legfőbb argumentuma, hogy — nincs bizalma a kormánynak. Hát, ugy látszik, hiába tudja mindenki és hiába van ugy mindenütt a világon, hogy a bizalom kérdése csak az appropriációnál van helyén: a mi parlamentünk ellenzéke makacsul megmarad régi szokásánál s még olyan előkelő politikuskok se tesznek le róla, mint Kossuth és Komjáthy. S azt sem lehet rájuk fogni, hogy a bizalmatlanságot erősebben okolták volna meg. Mert ha Kossuth Ferenc a hatvanhetes alap csődjét, Komjáthy pedig a nemzetiségi politika gyöngeségét emlegette fel újra, ezeket az állításokat nem tette súlyosabbakká az — ismétlés. Az állítások így csak ismerősebben hangzanak, de nem meggyőzőbben.

A szabadlövőpártból is ketten szólahtak fel ma. Arányi Miksa és Mandel Pál. Arányi Miksa alapos reflexiókat fűzött a költségvetéshez. Pénzügyi fejtegetései tanulságosak és érdekesek voltak. A költségvetés egyensúlyának feltételeit gazdag statisztikai anyaggal illusztrálta és tetszőtő okfejtéssel kardoskodott a hadügyi kiadások leszállítása mellett. Beszédét az ellenzék nyugodtan hallgatta meg, a szabadlövőpárt pedig meleg tetszéssel fogadta. Mandel Pál beszédében erősen hareias szelleműketett s a Molnár apát tegnapi beszédének kapcsán az egész néppárti politikának mélyére ment. Kereste a forrást s megtalálta a középkorban. Kereste a barátait s megtalálta a haza ellenségeinek táborában. Kereste a hatását s megtalálta a nép elbolondításában. Csak természetes tehát, hogy Mandel Pál pálcát is tört a néppárt fölött. Aminthogy az is természetes, hogy a néppárt étkelen haraggal szelt minduntalan bele a kemény kritikába s lármaival próbálta megzavarni a szónokot. De Mandel Pált nem tudta megzavarni.

Pedig ugyan lármaíva szóltak át hozzá:

— Hogy mer minket rágalmozni? Mi kötötünk volna szövetséget a haza ellenségeivel?

— Hát nem közjegyző előtt kötötték a szövetséget, lelelte nyugodtan a szónok, de megkötötték. Szellemi szövetségben vannak. Mert a

hogy mit kell megfesteni, hogy mit lehet csakis festéssel kifejezni. Mert hiszen régen kitorólték volna okos emberek a művészetet a kultura történetéből, és annak a művészetnek az volna a célja, hogy gazdag parvenűk vagy számoitvő államférfiak arca örökítségig meg, vagy hogy hü képét kapjuk egy meteorológiai jelenségnak. Aki ezt a gondolatot nem csak elgondolja, hanem a maga teljességében meg is érzi: az fanjaron fog elfordulni a spektakulum-festéstől és a pingált novellától.

Van az első tereben néhány kép, amelyeket ebbe az imént megállapított kategóriába sorozunk. Tudjuk, hogy vannak esetleg hibák, fogyatékoságaik is. De az őszinte munka fogyatékosága mindig kedvesebb nekünk a bürokratikus korrektségnél. Szinyei-Merse Pál, Ujváry Ignác, Ferenczy Károly azért becsesek nekünk, mert érezzük a képeiken az artizánikumot. Minő állomásokat hagyott maga mögött ez a három ember! Ujváry Ignác egy historiai iskola keserves nyűgét volt kénytelen Jerázi magáról s lehetőleg gyorsan felelni mindazt, amire kora ifjúságában tanították. Ferenczy Károly nyakig benn szedett a színtelenségben. Szinyei-Merse Pál pláne alaposan lefordította s elhallgattatta mint valami tehetségtelen kontárt, ifjúsága lesőbb idején annak az intézetünknek mostani igazgatója, amelyben az állam a fiatal művésztelenségeket neveltetni és taníttatja. Mindegyikük rég túl van ezeken a keserves epizódokon. Nekünk azonban fel kell idéznünk az emlékezetünkbe ezeket az anekdotákat, hogy az emberek ne feledkezzenek meg az ilyesmirtől sem. Ilyen körülmények tudniillik néha, sőt gyakran nyakát szegik a legmakacsabb tehetségnek is. Ezek itt kitértottak s köszönjük ezt inkább a jó sorsnak, mint kortársaik intelligenciájának.

panszlavok önököt keresik, Strossmayer önököt keresi, Lueger önököt keresi.

A néppárt izgatottan, lármaíva ugrott fel.

— Utasítsa rendre az elnök!

S ez így ment végig. De Mandel Pál azért elmondta a maga kemény igazságait. S ha ma örült Molnár János, hogy a hivatalos lap mellékletül hozta az ő tegnapi beszédét, most talán kevésbé örül, hogy ugyanaz a melléklet meghozza az ő beszédének kritikáját is.

Egyébként a vitát holnap folytatják.

A képviselőház ülése november 29-én.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: Perczel Dezső.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, Lukács László, Plósz Sándor, gróf Szechenyi Gyula.

Elnök bemutatja Gajári Ödön belényesi megbízólevelét.

Napirenden van

az 1901-ik évi költségvetés

tárgyalása.

Kossuth Ferenc: A költségvetés általános tárgyalását bizalmi kérdésnek szokta tekinteni a képviselőház. A függetlenségi és 48-as párt egy 67-es alapon álló kormány iránt sem viselkedett bizalommal s nem viseltetik a jelen kormánnyal szemben sem, bár bizik benne, hogy be fogja váltani a választások tisztasága iránt tett ígérését.

A 67-es alapot csak mesterségesen tartják fenn. Lehetőtlenség bizonyult a kvóta alkotmányos uton leendő megállapítása. A vám- és kereskedelmi szerződések megkötése és nagy kérdés, hogy lehetséges lesz-e a delegáció összehívása, mert az osztrák Reichsrath már három év óta munkaképtelen, a közös kereskedelmi ügyekkel és vámterülettel Ausztria annyira visszaélt, hogy lehetetlen tette a magyar ipar kifejlődését, sőt még a külföld előtt is mesterségesen elzártak bennünket, hogy teljesen Ausztria szekeréhez fűncöljanak. Azt a biztosítékot mely bennünket a 67: XII. szerint egy önálló magyar hadsereg felállítására képesít, már nem akarják ismerni.

Semmi tekintetben sem inekkedhetik a magyar országgyűlés a nélkül, hogy Ausztria ellenességét velünk szemben nem érvényesítendő. Mindezzel szemben egyedüli vizsgásonk csak az lehet hogy Ausztria alkotmányának összeomlásával, Magyarország ismét visszacszerzi önálló alkotmányát, függetlenségét a perszonális unió alapján.

A költségvetést nem tartja reálisnak, mert a bevételek az utolsó 10 év alatt 318 millió koronával szaporodtak, mely összeget az ország adózó képessége meg nem bírhatja. Mutatkozik ez a közszégi adók és pótdók emelkedésén. Ezért nem is fogadja el azt, hanem a következők határozati javaslatot nyújtja be:

Tekintre, hogy a kormány a már évek óta kezelhetetlennek bizonyult 67-iki közösüges törvényeket fenn akarja tartani, bár e törvények kivétkeztettek az országot mindazon kényeges jogokból, melyek egy országnak állami jelleget adnak és amelyeknek visszacszerzéséért a függetlenségi és 48-as párt 33 év óta küzd; tekintre, hogy a kormány nem használja fel a folyton kínálókozó kedvező alkalmat arra, hogy az

A három nevet ide irtuk s örülünk, hogy legközelebb érzésünk szerint és bőven fogunk róluk szólhatni. A névsort megbővíthetjük még ugyanebben a tereben: Zemplényi Tivadár és Grünwald Béla művei jogot formálhatnak hozzá. Megerősödött és megfinomodott mind a kettő. Zemplényit eddig is makacsan reális ereje jellemezte; a bucsusok képe és a virrasztóké azonban felül mutatják, hogy emberterőtlő, érzi a kétségbeesés és nyomorúság fanatizmusának tüzeit. Grünwald pedig szélesebb, szókimondóbb lett. Ezt az öröndetes fejlődést több festőnél és szobrásznál látjuk. Erdekes például nyomon követni, hogy egy oly talentum, mint a Ziegler Károlyé, amely a legobjektivebb naturalizmuson kezdte nálunk, mint alakul át finoman stílzáló művészzé a női aréképén. Vagy mint fejlődik a tónus- és valór-érék Rétiben a „Bohéme” ideje óta. Borúth összefoglalóbb, erősebb lett férfi-aréképén, mint valaha, sőt vannak itt új nevek is, amelyek nagyon sokat ígérnek, két hölgy: Huszár Ilona báróné egy sublime átérzett női aréképtanulmányával, és egy szobrászlány, Kalmár Elza, akinél Rabszolganője és Kainz-areképe a legfinomabb primör. Hál' isten, hogy ilyen széles vonalon nyomul előre a tehetségek gárdája. A szobrászok éppen nem állanak a festők mögött. Itt futólag emlíndhatjuk, hogy Stróbl sohasem volt még olyan elegáns, mint most az ő lány-tanulmányával, Margó a finom érzések skáláját adja egy nagy márványdomborművén s Kallós és Teles magyar zamatuk és hajszálfnokok, Ligeti pedig eljut itt ott az egyszerű eszközökkel való karakterizálás művészetéig.

A közönség talál itt azonfelül egy pár munkát, amelyek egyéb szempontokból érdekesek. Ilyen például László Fülöp pápa-képe és Munkácsy Mihály két műve, amelyek még nem ke-

országot nemcsak a politikai téren, hanem a vám- és kereskedelmi ügyek terén is függetlenné tegye és így a termelés egyoldalúságát megszüntetve és a közgazdasági tevékenység minden terét biztosítva, visszacserezze a közjótétet s az önálló vámtérülettel megvédi a magyar termelés érdekeit; tekintve, hogy a kimutatott pénzügyi eredmény az adók olymértvű feleségázásával éretik el, amelylyel az ország polgárainak gazdasági ereje nemcsak kimerítetik, de a közvagyon alapja, az adófizetők vagyona támadatik meg; tekintve, hogy minden évben a költségvetés előre kipuhatolhatatlan összere rugó, de mindenesetre több millió koronára menő meglepetés-szerű többleteket tartalmaz, vagyis elrejtett rezervákat és ugyanezen alapon van összeállítva a jelen költségvetés is, amivel lehetőtlenné tétetvén az ellenőrzés gyakorlása, megsértetik a legbecesebb alkotmányos jog, a budgetjog és az így meglepőösszerült össze-gyűjtött nagy többletek dacára sem mérsékeltek a legteresebb adónemek: mondja ki a Ház, hogy a betervezett költségvetési előirányzatot általánosságban sem fogadja el. (Élnek heyes és és éljenek a szélső baloldal. A szónokot számosan üdvözlük.)

Arányi Miksa: A kiadások emelkedése Európában általános tünet és különböző okokra vezethető vissza, amelyek közt a leggyakoribb a hadügyi kiadások folytonos emelkedése; továbbá a pénz cseréértéke eszükkenésének szimptomája ami onnan tűnik ki legjobban, ha példának okáért egy 1850-ben kiadott 10 millió koronányi összeget összehasonlítunk egy 1900-ban kiadott 10 millió koronányi összeggel; akkor látni fogjuk, hogy két egymástól teljesen elütő értéket hasonlítottunk össze. De visszavehető a kiadások emelkedése a nagyközönségnek az állam iránti táplált igen nagy igényeire, az általános jólét iránti kívánságra és a társadalmi szolidaritás eszméjének nagyobb fokú fejlődésére.

A kiadások emelkedése nemcsak nálunk, hanem a külföldi országokban is a multban szintén igen nagy aggodalomra adott okot. És így természetes dolog, hogy nekünk is teljes erővel oda kell hatnunk, hogy államháztartásunkban a lehető legnagyobb takarékosággal járjunk el.

A gazdasági válságok, amelyek sulya alatt nemcsak mi, hanem nálunk sokkal fejlettebb gazdasági étkelt bíró nemzetek hasonlóan szenvednek, nem szoktak hosszú tartamaok lenni, mert azok megszüntével rendszeren jobb és szerencésebb viszonyok-nak engednek helyet. Az országot a tehető legnagyobb takarékoságra, tevékenységre és óvatosságra kell serkenteni (Helyesítés a jobboldalon), hogy nem szabad megelégedni annak kimutatásával hogy az ország kulturális intézményei mennyire fejlődtek, hogy az ország politikai repuciói teketéiben a külföld szemé előtt mennyit nyert, de törekedni kell minél gyorsabban és jobban fejlődnie gazdasági és anyagi téren is, mert semmi kétség az iránt hogy a szomszéd-államokkal amelyek ipar, kereskedelem és mezőgazdasági cikkek tekintetében a közel jövőben versenytársaink lesznek, a harcot jól kell vennünk és nincs tagadás benne, hogy ezektől sok tekintetben, különösen az ipar tekintetében, visszamaradtunk.

Érezzük mindnyájan, hogy az országnak az adó-reformra szüksége van és hogy különösen az egyes adók reformára az országnak égető szüksége van, mert ennek sikeres keresztülvitelétől függ sok tekintetben jelenleg sulyosan érzett gazdasági válságunk javulása és adórendszerünk igazságosabbá váo tétele. Az ország a jelen körülmények közt nem szenved

rültek a nyilvánosság el. Minde részletekre azonban nem térhetünk ki ma bővebben. Nincs is jogunk hozzá, hogy hatszáz müről lélegzetre írjunk. Csak jellemezni akartuk azt, hogy milyen ez a tárlat s mik az első sőt fő-érdekeségei. Valóságos studium-számba menne azoknak a képeknek a csoportosítása, amelyekről százhusz sorban írni lehet. Nem szabad felednünk, hogy mikor itt kiemeltük a tiszta művészi szentációinkat, mellőztünk néhány nagyon terjedelmes gyűjteményt. Hisz Hány, Katona, Knopp, Kacziány, Szemes, Mihálik, Maunhoimer, Pállya, Kann, Szlányi, Benes, Horthy, Glatz, Kernstock, Csók, Kúnfy, az illusztrátorok, grafikusok és építészek mind egy-egy bő kollektívóval mutatkoznak itt be, olyik száznál is több darabbal. Biztosan igazságtalanokká lennének, ha néhány száz művész-egységét egy szuszra akar-nánk jellemezni. Ezt az évezetes feladatot más-korra hagyjuk, hosszabb séták után. Mi így is temérdek évezetet köszönünk ennek a kiállítás-nak, amelynek külső képe, a termék izléses díszo felülmúl minden külföldi tárlatot, amelyet láttunk. Aki ezekben a termekben lép, hazavisz a maga otthonába valamelyes értékes hangulatot, ama művészlájának adományait, amely értéket ad e tárlatnak tiszta érzés-munkájával. Friss levegő van itt. Az emberek kezdenek szabadokká lenni. Az akadémikus cenzura ideje lejárt. Hozzák innen is, onnan is nagy Magyarországból, a mi földünk-ről, a mi egünk felől alól azt, amit becsesnek éreznek. Megyünk előre, bizodalommal nézünk az új zászló lobogására. Van már művészetünk. Tá-madtak emberek, akik reprezentálják fajunkat a magas és tiszta kulturrégiókban is. Mennek előre művészeink. Ma még sams-eböltek, de van éles szuronyuk. Nem kell őket félteni.

annyira az adóteher nagysága miatt, mint inkább annak igazságtalan és egyenlőtlen megosztása miatt; jelenlegi adórendszerünknek nem a legnagyobb hibája, hogy az adófizető közönség fizetési képességének maximumát kéri, hanem inkább az, hogy bizonyos osztályok fizetési képességét túlterheli, (Igaz! Ugy van! a jobb oldalon.) s hogy különösen a szegényebb osztályok fizetési képességét nem eléggé kiemeli. (Helyeslés a jobb oldalon.) És így ha nálunk adórendszerünk reformjáról van szó, törekednünk kell elsősorban hogy az adófizető polgárok jövedelme és az azt terhelő kötelezettségek közt a helyes arányt helyreállítsuk.

De midőn mindnyájan panaszkodunk az évek termései következtében beállott szegénység miatt, midőn mindnyájan panaszkodunk az ipar mezőgazdaság és kereskedelem terén tapasztalt pangás miatt, nem kell-e kérelmetlen szigorúsággal ellenőriznünk és állást foglalnunk ama tendenciával szemben, mely a hadügyi kiadásoknak a jövőben való emelését célozza? (Helyeslés a jobb oldalon.)

A költségvetést eltagadja. (Élénk helyeslés a jobb oldalon.)

Elnök az ülést öt percre felüggeszti.

Komjáthy Béla a kormány politikáját az országra nézve káros tartja, ennek pedig természet-szerű következménye, hogy a költségvetést nem szavazza meg. Nemcsak a közjogi alap különbsége miatt teszi ezt, hanem azért, mert a jelen kabinet pénzügyi és közgazdasági politikája súlyos válságba kergette az országot. A magyar állam tekintélye alászálott Ausztriában és megsemmisült a külföldön. A vezéreszmék, melyek a multban az országunk annyi elismerést okoztak, most már nem tulajdonai a többségnek; szólok fel, hogy a nemzet képtelen lesz köteletségének eleget tenni akkor, ha az önálló közgazdasági helyzetét visszanyeri. Az előadó beszéde, mely a jelen kormány pénzügyi politikáját megvédeni igyekezett, nem nyugtatta meg a függetlenségi pártot, annál kevésbé, mert az beszédeként némely passzusában beismerte, hogy pénzügyi viszonyaink nagyon rosszak.

Szólok most főleg a nemzetiségi kérdéssel óhajtok foglalkozni. Erre a miniszterelnöknek a budapesti kereskedelmi és iparkamara közgyűlésén elmondott beszéde készített. E beszédben gyönyörűen kifejtette az egységes magyar nemzeti állam képletét. De a tettei nem állanak arányban beszédével. Szólok most évi felszólalására felhívta őt a miniszterelnök hogy mutasson már egyes eseteket A képviselő parlamenti kötelezése azonban nem az, hogy az egyes jelenségeket feltüntesse s azok felett vitát provokáljon hanem az, hogy bírálattal mondja a kormány egész nemzetiségi politikájára felelt. Szólok ezt a magyar nemzeti állam egységére veszélyesnek tartja. Így gondolok az ország több részeiben is. A Maros-Tordavármegye felirata, gróf Eszterházy Károly beszéde Pozsonyban a kassai agrárgyűlésen tett felszólalások is azt bizonyítják hogy a miniszterelnök nemzetiségi politikája súlyos aggodalommal tölti el a honpolgárok lelkét. Tavaly a körül forgott a harc a miniszterelnök és a szólok között hogy a kormány által követelt passzív, vagy az általa követelt aktív nemzetiségi politika előnyösebb-e a nemzetiségi kérdés megoldására. A képviselőház többsége a kormány javára döntött és a szelidebb irányt fogadta el, de a honpolgárok aggodalmát eloszlatni nem tudta, mert mostan is sok oly jelenség merült fel, mely a szólok álláspontját igazolta.

Nyíltan kimondja, hogy ha a magyar nemzet élni akar akkor el kell törülni a nemzetiségi törvényt, mert az nem lett végrehajtva és így elégedetlenségre hajtja a nemzetiségeket, viszont a magyarokat nem elégti ki. A nemzetiségek erőssége másrészt a dualizmus gyengeségeiben rejlik. A bécsi körök talpálják a nemzetiségi igazságokat, mert ez által gyengítik Magyarország erejét. A költségvetést nem fogadja el. (Helyeslés a szelidebb oldalon.)

Mandel Pál, előtte szólóval ellentétben, bizalommal viseltetik a kormány ténykedésével szemben és azt főleg az ellenzék működésének bírálatával óhajta indokolni.

A néppárt vezérével, szerinte, nem azonosíthatók egy felekkel szemben sem.

Buzáth Ferenc: Ez nem áll!

Mandel Pál: Tehát nem mondható sem katolikusnak, sem másnak. Tehát, aki a néppárt ellen beszél, az nem a katolikus felekezett támada, hanem kizárólag csak a néppártot, mely erős agitációja folytán oly sokat beszéltet magáról az országban. A néppárt nem fiatal már. Szülelése a középkorban történt (Nagy zaj a néppártot.)

Buzáth Ferenc: Bizonyítsa ezt be! (Nagy zaj a néppártot.)

Mandel Pál: Csodálkozok, hogy Molnár János csak most ábrándult ki a miniszterelnök programjából, holott azt már rég tudhatta, hogy a néppárt által követelt revízió nincs benne a programjában. (Zajos kizökkelések a néppártot.)

Elnök: Kérnem kell a képviselő urakat hogy a szónokot csendben hallgassák meg. (Helyeslés.)

Mandel Pál: A néppárt már rég tudhatta, hogy reakciónárius törekvései a miniszterelnök szikla-szilárd szabadelvűségén hajótörést fognak szenvedni. Miért jött tehát oly későn a kiábrándulás?

Molnár azt a vádat emelte a miniszterelnökkel szemben, hogy nincs érzéke a magyar államiság iránt. Ezt a vádat nemcsak visszautasítja, hanem magára a néppártot viszafordítja. A néppárt nem kompetens ennek megbírálására, mert oly párt, mely csak egy egy pártból toborozza hivatát...

Major Ferenc: Ez nem áll!

Buzáth Ferenc: Rám öt zsidó is szavazott. (Derültség.)

Mandel Pál: ... Az nem bír politikai létezősültséggel. (Zaj a néppártot. Elnök cseppet.) A felekezeti osztlányozásnak egy nagy felekezeti harc lenne

a vége. Felekezetek szerint pártot alakítani nem lehet. Eszmék szerint lehet alakítani szabadelvű, konzervatív...

Major Ferenc: Vagy néppártot.

Mandel Pál: ... vagy egybev politikai pártot, de néppártot nem. A szabadelvűségnek számos előhárcosai voltak már. A szabadelvű táborhoz tartoztak Baöthy, Kacinczy, Széchenyi, Deák.

Polonyi Géza: De nem a szabadelvűpártot.

Kubik Béla: Az pedig nagy különbség.

Mandel Pál: Mit tesz a néppárt? Követ dobálja a többi hittekezetekhez tartozókat.

Major Ferenc: Ez nem áll.

Mandel Pál: Nemesek a többi, sőt a saját valóságbelieket is, ha nem a néppártot tartoznak. De nincs a néppártnak politikai jogosultsága már azért sem mert hiányzik programjából a hazaszeretet fogalma. Történelmünk igazolja hogy Magyarország függetlenségének megvédésénél mindig együtt járt a szabadelvűség, míg az emyomási kísérletek mindig a reakció kísérte. Szent István, Hunyadi Mátyás törvényt a szabadelvűség lengi át Kossuth működését is a szabadelvűség lengi át, míg Kócsics és Karaffa klerikálisok voltak. A néppárt egyelőre a haza ellen-ségeivel.

Major Ferenc: Ez rágalom! Elnöki rendretitást kérünk! (Zaj a közepén.)

Elnök: Majd a képviselő urat fogom rendretitálni. A képviselő ur sokat beszél, mindig meghallgatuk, de másokkal szemben türelmetlen. (Helyeslés a jobb oldalon.)

Mandel Pál: Egy követ fuj Strossmayerrel és Lueggerrel.

Fader Rezső: Rágalom mindaz, amit mond. (Nagy zaj a néppártot. Elnök cseppet.)

Mandel Pál: Közjegyző előtt nem kötötték ugyan meg a szövetséget, de szellemi egy mégis együtt vannak. És még a néppárt meri a miniszterelnököt a hazafialanság vádjával illetni? Es mit hoznak fel a vád bizonyítására? Az egyetemi keresztörést, vagy az óndói esetet, mert a kereszt helyett megöndövedt tetek.

Major Ferenc: Mi az? (Derültség.)

Mandel Pál: Nem egyéb, mint Dávid király pajzsa. Dávid király zsolaitart pedig a keresztény templomokban is énekelik.

Molnár János beszél a választási visszaélésekről. Hát azok az eszközök, melyeket a néppárt a választások alkalmával felhasznál nem veszedemsek? Nem a néppártot alkalmasok azok?

A néppárt a szövetségi eszmét is arra használja fel, hogy a felekezeti gyűlölködést jobban szítsa. Ezért már több szövetséget meg is bukott. Adja isten, hogy mind megbukjanak. Különben is a szövetségi eszmék szülője az 1875-iki törvényhozás, mely azok leállítását határozta el, csak hogy nem teletezett alapon Molnár János statisztikailag akarta bebizonyítani az egyházpolitika káros hatásait. Így a válogerek emelkedését konstatait. Csak hogy azt nem vette figyelembe, hogy a polgári házasság előtt mily nagy száma volt a vadházasságoknak.

A költségvetést eltagadja. (Helyeslés a jobb oldalon.)

Elnök az ülést bezárja.

BELFÖLD.

A király előtt. Mint értesülünk, 6 felsége ma délután 1 órakor fogadta gróf *Wolkenstein-Trostburg* párisi nagykövetet, 2 órakor gróf *Goluchowski* külügyminisztert, 3 órakor pedig hosszabb kihallgatáson *Szell Kálmán* miniszterelnököt.

Főispánjelöltek. Egy ellenzéki lap szerint legközelebb két, tetőtől talpig klerikális ember, névszerint *Kiss Bálint* magyar-igeni földbirtokos és *Scitovszky János* országgyűlési képviselő fog főispánná kinevezetni, még pedig amaz *Brassóba*, emez pedig *Hontvármegyébe*. A *Budapesti Tudósítók* szerint *Scitovszky János* főispáni kinevezéséről beavatott körökben nem tudnak semmit. A mi *Kiss Bálint*ot illeti, sohasé volt klerikális, sőt maguk a klerikálisok osodálkoznak legjobban azon, hogy *Kiss Bálint*ot elvtársuknak mondják.

Az új koronaőr. A miniszterelnök a költségvetés általános letárgyalása után az országgyűlés mindkét Házát közös ülésre fogja összehívni a Szláv József elhunytával megüresedett koronaőr méltóság betöltésére. A választás királyi hármas jelölés alapján történik. Egyik este megjelenő újság tudni véli, hogy első helyen báró *Jósika Samu*, második helyen gróf *Szapáry Gyula*, harmadik helyen egy mágnásképviseelő fog javaslatba hozatni.

A képviselőház igazságügyi bizottsága. *Szilágyi Deszö* elnöklete alatt ma ülést tartott, melyen a kormány részéről *Szell Kálmán* miniszterelnök és *Plósz Sándor* igazságügyminiszter, az igazságügyminisztérium részéről *Vörösmarty Béla* államtitkár volt jelen. A bizottság tárgyalás alá vette a konzuli illetékek szabályozásáról rendelkező törvényjavaslatot, melyhez a bizottság a legutóbbi ülészak végén hozzájárult. *Sámel Lázár* előadó ismertetése után a bizottság ugy általánosságban, mint részleteiben ezuttal is elfogadta a törvényjavaslatot.

A közigazgatás egyszerűsítése. A *Belügyi Közlöny* közlése most a belügyminiszternek a főispánokhoz intézett közrendeletét, amelyben fölül a közigazgatási eljárás egyszerűsítésére részletes javaslatokat kíván be. A rendelet különösen a főispánbírói és közjegyzői hivatalok túlterheltségének csökkentését hangoztatja és a folyamatba tett tárgyalások irányelveit 24 pontból álló programba foglalja össze, amelyből a következőket említtük:

A kihágási és vendéglői ügyekben némi decentralizálás mellett egységes iorumrendszernek meg-
állapítása.

A jogorvoslati módok és határidők egyesítése.

A kézbesítéseknek a postamintémény felhasználásával leendő gyorsítása.

A közpénzeknek postatakarékpénztári uton való továbbítása.

Az időszerű jelentések és nyilvántartások át-
vizsgálása és kiselejtezése.

Járási számviteli átalakítás rendszeresítése.

A jelentések szövegezésénél a sallangok elhagyása, a rövidsége való törekvés.

A szabatos nyomtatványminőség megállapítása.

A közrendeleteknek a minisztérium vagy a megye hivatalos lapjában való közzététel által való kihirdetése.

A szóbeli tárgyalások meghonosítása, annak eredményének az aktán való felejegyzésével.

A telefonnak kiterjedtebb mértékben való igénybevétele, kivált sürgetéseknél és jelentések céljából.

A közvetlenség alkalmazása; ott, ahol valamely hatóság csak postamunka (továbbítás) háru, ennek mellözése.

Egyszerűbb ügyeknél az ügyiratnak hátrattal való továbbítása.

A vármegyei, városi és községi ügyvitel és pénzkezelés alapelveinek újabb megállapítása.

A javaslatok megtétele végett minden főispán tisztviselői értekezletet tart, amelyben nem általánosságban mozgó, hanem gyakorlati konkrét javaslatok átalapítók meg. A javaslatokat még ez év végeig, még pedig a könnyebb tárgyalhatóság érdekében nem egy jelentésbe összefoglalva, hanem pontonként külön lapokon kell beterjeszteni.

A Zsilvölgy küldöttsége Budapesten. A képviselőház karzatának közönségét ma egy serog oiañ nemzeti öltözék tarkította. Nagy küldöttség járt ma főn hanem muusztérnél *Petrozsfényi* és vidékéről s ennek a küldöttségnek oiañ tagjai és pópái ketettek figyelmet egy a képviselőházban, mint a főváros utcain ahol megfordult. *Ponory Sándor*, a kerület országgyűlési képviselője és *Mannich Aurél* országgyűlési képviselő vezették a hatvan tagu küldöttséget *Plósz Sándor* igazságügyi, *Wlassics* közoktatási és *Ludacs László* pénzügyminiszter elé. A Zsilvölgy hazafias közönségének az a kéréme hogy telekkönyvi hatósággal felruházot járásbíróság adóhivatal és bányásziskola létesítésével és a petrozsfényi községi gimnáziumnak nyilvánossági jelleggel való felruházása által tegék képesebbé annak a vidéknek a magyarságot a nemzeti eszme terjesztésére. A küldöttség szószólója *Andreas János* bányavagyzató volt, aki leikes hazafiu érzésből takadó buzgósággal segíti elő a maga hatáskörében a nemzetiségek békes együttműködését és tapintatosságával kitünő szolgálatokat tesz ebben az irányban.

A miniszterek kijelentették, hogy ismerik azokat a nehéz feladatokat, amelyek a zsilvölgyi magyarságra várnak a nemzeti kultúra biztosítása és megszilárdítása érdekében, miért is biztostották a küldöttséget szinte jóindulatokról s arról, hogy a jelezt közintézmények létesítésére minden lehető megtészek. Az országgházban fogadták a miniszterek a küldöttséget melyben a vidék görög-keleti és görög-katolikus román pópái és román bírái s a petrozsfényi járás előjárói, a nagy iparvállalatok képviselői az ottani intelligencia és tekintélyes kereskedőnek képvisellete vettek részt.

Disszpolgárok. *Selmec* és *Bélabánya* szabad királyi városok tavaszi közgyűlésükön *Ludacs László* pénzügyminiszter, *Daranyi Ignác* földmívelésügyi miniszter és *Grünzenstein Béla* államtitkár disszpolgárokra választották. Ma egy 18 tagu küldöttség *Horváth Béla* főispán és *Szilvagy József* polgármester vezetésével remek kiállítás díszoklevelet nyújtott át az új disszpolgárok. A küldöttség ma délután az Országos Kaszinó emeleti termében ebédre gyűlt össze amelyn a három disszpolgár, *Szilvagy* polgármester és *Furkaly István* országgyűlési képviselő mondtak telköszöntököt.

KÜLFÖLD.

A porta és az Egyesült-Államok. Törökország és az Egyesült-Államok közt már régóta konfliktus áll fenn a miatt, hogy az amerikai kormány tulságos nagy kártérítést követel ama hittérítőknél, akik Orményországban a legutóbbi zavargások alatt megkárosodtak. E krónikus viszályhoz újabb egy akut konfliktus járult. Az Egyesült-Államok kormánya *Karputha* oly férfiut nevezett ki konzulnak, akinek a porta az exequaturát megadni nem hajlandó. Washingtonban ragaszkodnak e konzul kinevezetéséhez és az ottani kormány oly tüntetésre készül, aminőt csak apró délamerikai köztársaságok ellen szokott alkalmazni — hadihajót küld. Tegnap azt jelentette

egy távirat, hogy ez a hadihajó Szmirnába megy, egy mai washingtoni telegram pedig arról ad hírt, hogy a *Kentucky* Konstantinápolyba dirigálták. A dolog nem oly veszedelmes, minőnek látszik. A távirat hozzátéve, hogy a *Kentucky* kirendelésének nincs ellenséges jelentősége és *Griscom* amerikai ügyvivő jelentése szerint ugy a hitérítők követelése, mint a karpoti konzul exequatúrája dolgában a konfliktusba került két állam meg fog egyezni. Hát az valószínű, hogy a *Kentucky* parancsnoka nem készült Konstantinápoly bombázására, de mégis fureca az amerikai kormány lépése. Nagyon régóta beteg embernek mondják Törökországot, de talán még sem olyan gyöngye, hogy egyetlen egy idegen hajótól megrémülne, aztán bizonyára az amerikai kormány is tudja, hogy békés időben a szultán engedelme nélkül semmiféle hadihajó nem mehet át a Dardanellákra s így a *Kentucky* nem is juthat el Konstantinápolyig. Ezért inkább kell hitelt adni annak a tegnapi hírnek, hogy az amerikai hajónak Szmirnába kell mennie.

Krüger Párisban.

Páris, november 29.

Krüger szombatig szándékozik itten maradni, amikor egyenesen Berlinbe utazik, de Kölnben egy napra megszakítja útját. További tervéről nem lehet semmi bizonyosat megtudni.

Most már állítólag kész elfogadni az angol korona szuverenitását, azzal a feltétellel, hogy a boer országok bizonyos nemzeti önállóság birtokában maradjanak. Ez a kombináció azonban csekély hitelt talál; alkalmasint csak azért terjesztik, hogy fokozzák a gyűlölködést Angolország iránt. Delcassé külügyminiszter kijelentette Krügernek, hogy Franciaország nem hajlandó kezdeményező lépést tenni a délafrikai kérdésben, hanem kész támogatni valamely más hatalmasságnak bármely elfogadható javaslatát. Diplomáciai nyelven így hangzik a mindennapi életnek ez az ismeretes frázisa: szívesen megteszek mindent, ami lehetséges. Aki ezt a választ kapja, az rendszeren tudja már, hogy nem számíthat semmire.

Páris, november 29.

Krüger elnök szombaton utazik el Párisból és pedig Kölnbe, ahol vasárnapon át marad. Hétfőn Magdeburgon át Berlinbe utazik, a hóvá kedden délután érkezik. A nacionalista lapok immár kedvezőtlenül nyilatkoznak Krügerrel, mert *Monod* tanárt és a Dreyfus-ügy revíziójának több hívt kihalgatáson fogadta és üdvözlésükre meleghangú beszédet választott, melyben helyesebb a törekvéseit. A *Libre Parole* azt írja, hogy Krüger nem is tudja, voltaképpen kiket is fogad. *Monod* erre vonatkozólag kijelenti, hogy ennek épp az ellenkezője az igaz, sőt ő előbb üdvözlő beszédét Krüger elé terjesztette.

Krüger utazása alkalmából Türr tábornok cikkeket írt egy nizzai lapban, melyről az összes francia és német lapok megemlékeznek. Türr tábornok arra emlékeztette az angolokat, hogy Krüger franciaországi fogadtatása hasonlít ahhoz a fogadtatáshoz, amelyben egy nagy európai nemzet körülbelül ötven évvel ezelőtt Kossuth Lajoszt részesítette. Kossuth, miután hiába küzdött hazája szabadságáért, legyőzve és kétségbeesetten vette igénybe a brit nemzet vendégszeretét. A brit udvar és kormány ellenszenvvel viseltette iránta, de mikor a „nagy legyőzött” 1851. szeptember 28-án Southamptonban kikötött az angol nép nagy lelkesedéssel fogadta és a londoni lordmayor London dispolgárává nevezte ki. Anglia tehát — így végződik Türr cikke — természetesen fogja találni, hogy azt az embert, aki csodálatos energiával küzdött népe szabadságáért, Franciaország éppen olyan jól fogadja, mint Anglia annak idején Kossuthot.

Páris, november 29.

Krüger Berlinbe való utazását tegnap határozta el, miután miniszterével hosszan tanácskozott. Krüger a beszélgetésben hivatkozott Delcassé külügyminiszternek arra a kijelentésére, amelyet szerdán ő előtte tett. Megbeszélésre adott okot politikai körökben, hogy azért változtatott az elnök előbbi tervén, mely szerint Hága felé vette volna útját. Illetékes forrásból merített információ szerint ennek a változtatásnak politikai háttere nincs. Azért megy Berlinbe Krüger, mert a párisi szívélyes fogadtatás fölkelte benne a kíváncsiságot, hogy milyen lehet Berlinben a hangulat iránta. Ha Krügernek diplomáciai küldetése volna, arról csak Hollandiában való tartózkodása alatt fog nyilatkozni.

Brüsszel, november 29.

A külügyminisztériumhoz közelálló körökben azt beszéltek, hogy még most sem tudja Krüger, Párisból merre vegye útját. Páris, Berlin s Lividán közt állandóan élénk sürgönyváltás foly ebben az ügyben.

Páris, november 29.

A kamara délutáni ülésén *Denis* meg akarta interpellálni a kormányt arra nézve, hogy milyen szán-

dékaik vannak arra nézve, hogy a boerok ügye választott bíróság elé terjesztessék.

Delcassé külügyminiszter azt feleli, hogy nem látja be, mi haszna volna, ha vitát kezdenének az interpelláció fölött és azt mondja, hogy a külügyi politikában az, ami nem hasznos, olykor veszedelmessé válhatik.

Denis ragaszkodik a kérdés megvitatásához, de azután, hogy az elnök is kifejezte aggodalmát, visszavonja interpellációját és a következő határozati javaslatot nyújtja be:

A kamara boldognak vallja magát, hogy Transvaal köztársaság elnöke iránt, Franciaországban tett látogatása alkalmával, őszinte kifejezést adhat tiszteletteljes rokonszenvének. Ezt a határozati javaslatot egyhangúlag elfogadták.

Amint a kamara kifejezte ezt a rokonszenvét, a nemzeti védelem pártjának egy küldöttsége rögtön Krügerhez ment és közölte vele a kamara határozatát.

A kínai bonyodalom.

Washington, november 29.

A külügyi hivatal táviratilag felszólította *Conger* pekingi követet, hogy közölje a pekingi követek között létrejött megállapodások szövegét. *Conger* mindaddig nem fogja aláírni a megállapodásokat, míg *Mac Kinley* elnöknek alkalmá nem lesz az okirat tartalmának megismerésére és annak megváltoztatására, hogy összhangzásba hozza az Egyesült-Államok politikájával. Már most is teljes bizonyossággal állítható, hogy az egyezmény mostani alakjában nem fog valóra válni. A legutóbbi napokban a hatalmasságok között folyt eszmecsereben főleg arról volt szó, hogy tanácsos-e ultimátumot intélni Kínához és kifejezetten az ultimátum szót használni. A pekingi követek, úgy látszik, e mellett nyilatkoztak. Egyes kormányok azonban körülbelül egy héttel ezelőtt eltérő nézeteket adtak kifejezést. Japán volt az első állam, amely mérsékelt politikát ajánlott. Kedvezően fogadták ezt a felszólítást az Egyesült-Államok, Franciaország, Oroszország és hihetőleg Anglia is. A külügyminisztériumban azt beszéltek, hogy néhány angol és amerikai konzul olyan esetekben, amikor honfitársaik vagy államok érdekei kárt szenvedtek, követeléseiket nem Pekingben terjesztették elő, hanem közvetlenül a tartomány alkirályához fordultak kárterítésért és pedig a legtöbb esetben sikerrel.

London, november 29.

A *Standard* berlini levelezője azt jelenti, hogy a német kormány a Németország és az Unió közt fennálló jó viszonyra való tekintettel kifejezést adott készségének, hogy az amerikai javaslatokat elfogadja. Németország tehát eláll ama kíváncságtól, hogy a vétkes hereceket és főtisztviselőket halálbüntetéssel kell sújtani. A hatalmak most már siettetni fogják a kínai kérdés gyors megoldását.

A *Morningpost* jelenti Pekingből tegnapelőtti kelettel: Minthogy a követek kijelentették, hogy nincsenek megelégedve a legutóbbi császári rendelettel, mely a bűnös hivatalnokok megbüntetéséről szól, *Li-Hung-Csang* és *Csing* herceg táviratot intéztek a császárhoz, amelyben figyelmeztetik, hogy a követek messzebbmenő intézkedéseket követelnek, mint amilyenek a rendelkezésben vannak és hogy a császárnak vagy személyesen kell visszatérnie Pekingbe vagy más valakit kell megbízni, aki helyette Pekingben tárgyaljon. A távirat végül hangsúlyozza, hogy a tengernagyok a Jangee-folyón már előkészületeket tesznek arra, hogy megakadályozzák az udvar számára rendelt élelmiszerek elküldését. Liukunji alkirály is intézett az udvarhoz memorandumot, amelyben a tengernagyok tevékenységéről ad hírt.

London, november 29.

Az esti lapok azt jelentik Pekingből tegnap kelettel, hogy hírt szerint *Girs* orosz követ visszavonta a Kínával szemben támasztandó követelések tervezetét való hozzájárulását és vonakodik a prelimináriákat aláírni, ha a bűnösök megbüntetésére és a kárterítésre vonatkozó rendelkezéseket meg nem változtatják. A kérdés rendezésének e miatt való elhalasztása rossz hatást tesz a kínaiakra.

— BUDAPESTI NAPLÓ. November 30-án új előfizetés nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetés ezen a napon lejár, méltóztatásukkal a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

HIREK.

Budapest, november 29.

— A király Budapesten. A király ma reggel Gödöllőről a fővárosba érkezett s tíz órakor általános kihallgatást adott. Megjelentek a király előtt: Gróf Széchenyi Pál, *Wekerle* Sándor, gróf *Károlyi* Sándor és *Beniczky* Ferenc főispán, titkos tanácsosok, gróf *Zelenski* Róbert és *Tabódy* József kamarások, gróf *Csáky* Károly váci püspök, dr. *Korányi* Sándor egyetemi tanár, *Arendt* Lajos, *Hanke* Tivadar, *Pistl* Hugó, *Tóth* József ezredesek, *Ámon* Endre, báró *Hauer* Vilmos, *Meibüller* Vilmos és *Máriássy* László alezredek, *Sebestyén* Alfréd főhadbíró és dr. *Szemere* Albert.

— A zászló prépost Nagyváradon. *Takács* Menyhért zászló prépost néhány napra Nagyváradra érkezett, a premontrai rendház látogatására. A vasutnál a rend tagjai fogadták.

— Sub auspiciis regis-felavatás Kolozsvárott. Kolozsvárott ma délelőtt 11 órakor kettős sub auspiciis regis-felavatás volt a városi Vigadó dísztermében, melyet a város előkelősége egészen megtöltött. Az ünnepélyre Budapestestről lejötte vendégeket, *Zsilinszky* Mihály államtitkár, a király képviselőjét, továbbá *Gopcsa* László miniszteri titkár és *Neterda* Mózsef miniszteri segédfogalmazót, valamint az ünnepeltet zajos éljenzések fogadták. *Fabinyi* Rudolf prorektor szép beszéddel nyitotta meg az ünnepélyt. A két jelölt: *Reinhold* Béla orvostanulmányos a fertőző betegségekről, *Flórián* Károly ügyvédjelölt pedig a magánújjaladonról és *Marx* elméletéről tartott előadást. Ezután *Reinhold* Béla az orvosi, *Flórián* Károly pedig a jogi kar dékánja előtt letette az esküt. Az eskütétel után *Zsilinszky* államtitkár szép beszéd kíséretében felhuzta a két ünnepelt ujjaira a királyi gyűrűket és a közönség zajosn megéljengette a díszdoktorokat, akik meghatalmazottként meg az ovációt. *Zsilinszky* kintartásra, szorgalomra és kötelességtudásra buzdította az ifjakat. Szívvelől óhajtja, hogy a drágaköves gyűrűk, melyeket felsége urunk és királyunknak ajándékképpen átad, sohasse veszítsék el buzdító varázserőjüket, hanem legyenek mindig szent emlékei a mai dicső ünnepélynek. Kívánja, hogy az ünnepelt a magyar hazának, a magyar társadalomnak és a magyar tudományoknak mindenkor hű és tevékeny munkásai legyenek.

Az ünnepély előtt és után számosan tisztelegtek az államtitkárnál, akit a város egész közönsége lelkesedéssel fogadott. Délután banket volt és ezután az államtitkár meglepetésként az új felsőbb leányiskolát.

Zsilinszky államtitkár a délután tartott banketten az első tőszót a királynő mondotta. Az ifjuság nevében *Fabinyi* egyetemi hallgató szintén a királynő mondott felkötést. Az ifjuság *Wallis* miniszterhez üdvözlő táviratot küldött. Az államtitkár a felsőbb leányiskola palotájában *de Gerando* Antónia fogadta és kalauzolta.

— Gyászmise Mária Terézia királynőért. Ma van *Mária Terézia* királynő halálának százhuszadik évfordulója. Ebből az alkalomból a budapesti tudományegyetem délelőtt 10 órakor gyászmisét mondott az egyetemi templomban újalapítójának lelki fűvéért. A templomot gyászszal vonták be, szentélyben pedig királyi koronával díszített ravatalt állítottak. A gyászintenzitást dr. *Fárocsy* Gyula pápai praelátus végezte fényes papi segédlettel. A misén jelen voltak: *Ponori-Thereseck* Emil prorektor, dr. *Brezany* Béla hittudományi, dr. *Mariska* Vilmos jog- és államtudományi, dr. *Bólay* Árpád orvostudományi és dr. *Medvezky* Frigyes bölcsészettudományi dékán, a tanári kar és az egyetemi ifjuság egy része.

— Ünnepelt képviselő. *Justh* Ferenc országgyűlési képviselő, mint *Zsüdváraljáról* írják, lelkes ovációban részesítették választói abból az alkalomból, hogy *Zsüdváraljáról* eddigi munkásságát ismertette. *Justh*nak különös érdeme, hogy az állattenyésztés fejlesztéséhez Trensénmegyében hozzájárult. Bankett és szerenád volt a tiszteletére, s az egybegyűlteket lelkes táviratban üdvözlötték *Szél* Kálmán miniszterelnök és báró *Podmaniczky* Frigyes, a szabadalvüppárt elnöke.

— Az Egyetemi Kör ügye. Az Egyetemi Kör megrendszabályozása ügyében a rektorhelyettes december 8-ikára rendkívüli gyűlésre hívta össze az egyetemi tanácsot. Dr. *Bólay* Árpád orvostudományi dékán ma arról értesítette az Egyetemi Kör elnökségét, hogy *Possewitz* Sámuelre nézve a kitalást visszavonja.

— A belgrádi főiskola bezárása. *Belgrádból* táviratoztak nekünk, hogy az ellenszenv a belgrádi főiskola hallgatói közt *Jovanovics* Jovan tanár ellen ma tüntetésben jutott kifejezésre. A főiskola tanára ezért az intézetet három napra bezárta, míg a kedélyek lecsillapodnak. Azért nem szeretik az ifjak *Jovanovicsot*, mert érdemtelenné tartják őt a tanári szék betöltésére. Vele együtt hivatalának elfoglalása előtt sokan pályáztak a közjogi tanszékre, valamennyinek nagyobb volt a tudása, mint az övé, mégis *Jovanovicsot* választották meg tanárrá. Ezért haragszanak rá tanítványai.

— **Udvari ebéd.** Ma délután a budai királyi várakban udvari ebéd volt, melyen 6 felségén kívül résztvettek: *Tisza Kálmán* országgyűlési képviselő, gróf *Wolkenstein-Trostburg* nagykövet, *Császka György* kalocsai érsek báró *Nikolics Fedor*, báró *Vay Béla*, *Berzevich Albert* és *Erdélyi Sándor* országgyűlési képviselők, titkos tanácsosok, báró *Eötvös Loránd*, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke, *Szentiványi Zoltán* kamarás, *Bartha Miklós*, *Biró Lajos*, *Janiczky Sándor*, *Münnich Aurél*, *Mataska Péter*, *Pildner Ferenc*, *Rákay László*, *Vécsi József* és *Serényi Béla* országgyűlési képviselők, *Liechtenstein* herceg első főudvarmester, gróf *Paar* főhadsegéd, gróf *Apponyi Lajos* magyarországi udvarnagy, *König Károly* osztrájlőnök, *Hörmel* korvetti kapitány, szárnysegéd, dr. *Kerzl* fő-őrtörzsorvos, báró *Villányi* és *Dunyósi* testőrszázadosok, végül a parancsírászt és az őrparancsok. Marsall-asztal nem volt. Távolaradásukat kimentették: *Daruváry Alajos*, a kir. Kuria elnöke, *Pável Mihály* gör. kath. püspök, *Spevecz István*, a hétszemélyes tábla elnöke. *Pótsa József* főispán és *Láng Lajos* országgyűlési képviselő, titkos tanácsosok, *Kürthy Lajos* főispán, *Gajdóy Ödön*, *Bolgár Ferenc* és *Adamovics Béla* országgyűlési képviselők.

— **A cár betegsége.** Pétervárról táviratozzák: *Livádiából* érkezett hivatalos jelentés szerint a cár betegségeit orvosai kezdetől fogva hastüszónak tartották és ezt a diagnózist később tudományos alapon kétségtelenül meg tudták állapítani. Már a betegség első jellegzetes tünetek mutatkozása után a *galtai* laboratóriumban kísérleti vizsgálatokat végeztek a beteg vérével, amelyben azonban csak az utolsó napokban tudták felfedezni a tüszu baktériumait. A betegség a múlt vasárnap érte el tetőpontját, azóta pedig a betegnek ugy a temperaturája, mint az érverése egyre csökkent. A cár mindig, még a betegség legkedvezőtlenebb szakában is eszméletlen volt és egy pillanatig sem esett önkívületi állapotba. Állapota most már annyira megjavult, hogy a külvilág dolgai iránt is érdeklődni kezd. A cárné esodálattamátó módon ápolta beteg férjét és bár az orvosok lebeszéltek róla, egy pillanatra sem bízza idegen ápolók kezére. A kis nagyhercegnőket külön szobában helyezték el és a cárné majd két héten át teljesen távol tartotta magát gyermekeiktől. Az orvosok most már, hogy a betegség 23-ik napja is elmúlt, meg vannak elégedve a cár állapotával, aki a sok álmatlanul töltött éj következtében nagyon megsoványodott. A betegség valószínűleg simán fog lejölni. Minthogy azonban *Livádiában* az ősszel és kora tében malária szokott fellépni, az orvosok szükségesnek tartják, hogy a cár, mielőtt állapotba menne, északra, lehetőleg *Zarskoje-Szeloba* költözzék. Az idén *Livádiában* nagy volt a szárazság, ezt pedig tartós esőzések követték, minnek folytán az egészségi viszonyok nagyon kedvezőtlenül fordultak. Az utolsó hetekben több esendő is tüszu esett és jóval számosabb lázas megbetegedés fordult elő, mint más években. A jelentés végül azt hangoztatja, hogy a benne foglaltak teljesen megfelelnek az igazságnak és az orvosi bulletin-ek sem tértek el a valóságtól. Eltitkolt veszedelmről tehát szó sem lehet.

A cár állapotáról ma délelőtt 11 órakor — mint *Livádiából* táviratozzák — az orvosok a következő bulletint adták ki:

A cár a tegnapi napot jól töltötte és napközben körülbelül egy órát aludt. Este 9 órakor hőmérséklete 36,4, érverése 68 volt. Ejjel nagyon jól aludt és reggel frisebbnek érezte magát. Ereje gyarapszik. Reggel 9 órakor hőmérséklete 36,2, érverése 60 volt.

Egy éjjeli táviratunk jelenti: *Jaltá-ból* kedvező hírek érkeznek a cár egészségi állapotáról, amelyről a kiadott bulletin igazat mond. Tényleg tüszu volt a cárnak, de betegsége aggodalomra már nem ad okot, mert a vasárnapi krízisen már szerencsésen túl van. Érverése rendes. Betegségének tartalma alatt nem volt eszméletlen, most azonban élénken kérdezősködik minden felől, ami körülötte történik. Elismerést és dicséretet érdemel az az öntelődözés, amelyről a cár felesége férjét betegsége alatt ápotta. Egyedül ő viselte gondját ezen idő alatt, nem volt mellette ő kivülé senki.

— **Házasság.** *Gellért* Endre, Nagybánya város polgármestere ma vezette oltárhoz *Ilosvay* Endre mánászkai főszolgabíró leányát, *Blankát*. A díszes násznép közt ott voltak: gróf *Hugonay Béla* főispán, *Nagy László* alispán, *Barthos Andor* miniszteri titkár, továbbá az *Ilosvay*- és a *Jeszzenszky*-családok tagjai. *Tóth Gusztáv*, Kassa város községi bírája eljegyezte *Büttner* Erzsike kisasszonyt.

— **Az indiai éhínség.** *India* államtitkára — mint *Londonból* jelentik — távirati jelentést kapott, amelyben a leglétségbejebb éhínség híret közlik *Indiából*. Különösen *Bombay*, *Karnatak*, *Delkan* és *Gujarat* területein pusztít veszedelmesen az éhínség. Ezeket a helyeken hosszú idő óta nem volt eső és így a termés silány. Eddig 420.000 ember kért és kapott segítséget az angol kormánytól.

— **Az újságírók nagy művészeteje.** Az *Újságírók Egyesülete* segítőalapja javára december 6-án. csütörtökön este nyolcadéltől órák a *Vigadó* nagytermében nagy művészeti rendez. A hangverseny több előke művészen kívül közreműködik *Burmester* Willy, a legutóbb nálunk fellélt nagy hegedűművész, aki nemcsak mint tüneményes virtuóz és *Paganini*-játszó, hanem mint a nagy klasszikus zeneköltők előadója is jelenleg ugyszólván páratlanul áll a hegedűművészek között. *Burmester* a hangversenyen műsorának legkiválóbb számát fogja előadni. A hangversenyre szóló jegyek elárúsítását az egyesület rendezőbizottsága ma tartott ülésében *Méry Béla* zeneműkereskedőre bízta, akinél mátlól fogva már jegyek is kaphatók 6, 4 és 2 koronáért.

— **Protestáns esték.** A főváros protestáns köréből százhusz tagu bizottság alakult, amely a beköszöntött szezonban jétkonyeclu protestáns esték rendezésére vállalkozott. Az első este december 12-ikén este fél 7 órakor lesz a budai *Vigadóban*; a műsoron szerepel: *Eötvös* Károly országgyűlési képviselőnek a vidéki magyar életből vett tárgyu előadása *Bárdossy* Irén éneke, *György* Iona szavaltata, *Szalay* Károly saját költeményeinek felolvasása. *Perényi* István gondokajátéka *Gyöngyöshalás* T. Zoltán zongorajátéka stb. Jegyek a budai ev. ref. lelkesi hivatalban (Fazekas-tér 3. szám) kaphatók. Az est iránt élénk érdeklődés mutatkozik.

— **Házasság a tengeren.** *San-Franciskóban* érdekes válpórt tárgyalnak most, amelynek egyik szereplője magyar mágnás. Gróf *Festetics* Rudolf és neje született *Haggin* Leila a való felek, akiknek kalandos részletekben gazdag házasságáról már többször esett szó. A gróf nem jelent meg a tárgyaláson csak a grófné, aki elmondta, hogy házasságát a nélkülözések, szenvedések és csapások egész sorozata volt. Egészsége elpusztult és idegei is tönkrementek. A gróf arra kényszerítette, hogy egy kis yachton öt éven át egyre szeje az oceánokat. Az ausztráliai szigeteken való utazásai közben érték szenvedései tetőpontjukat. *Honoluluban* — mondá a grófné — a *Tolna* egész szellemzete megszökött. Uj legényseget kellett toborozni, de mivel ez nehezen ment, jó időn át magának kellett egy hajós-tiszt munkáit végeznie. Hiába könyörgötem férjemnek: kímélje egészséget, ő mindig cinikus mosolylyal felelt, s azt mondotta, hogy a tengerész-mesterség nagyon egészséges. *Kobe-ban* sürgönyt találtam, amely tudtomra adta, hogy édesanyám súlyosan megbetegedett. Hazautaztam, de néhány hónap múlva visszatértem a grófhöz. Ujlag kényszerítette, hogy a yachton maradjak vele; tiltakozásaimnak eredménye pedig az volt, hogy *Singapore-ban* pénz nélkül hagytott, úgy, hogy apámnak kellett kiváltania. A viharozott matrózok is minduntalan otthagyták hajójukat, hogy birtam volna ki én gyenge nő létemre, a szörnyű szenvedéseket? Ellátásomról férjem nem gondoskodott, mert költséges passzióinak kielégítésére minden pénzére szüksége volt. Estéknk be kellett mutatnom a költségszámokat és ezeken a rám vonatkozó részét magamnak kellett fizetnem. A grófné be is mutatott egy ilyen számlát, amelyen a gróf tételei vonással, feleségei pedig keresszettel voltak jelölve. A kihaltatott tanuk eddig mind a grófné javára vallottak. *Brooks* tengerészhadnagy elmondta, hogy a gróf yachta, a *Tolna*, csakis partáratokra alkalmas s kegyetlenség az elhanyagolt járművön egy elkényesztett urnót végighurcolni a viharos oceánokon, a bíróság még nem hozott ítéletet.

— **Halálozás.** Ma délelőtt temették el nagy részvétel *Steinfeld* Jenőt, a Fővárosi Bank cégvezetőjét, aki a minap agyonlőtte magát, mert nem tudta telni a felesége halálát. A pénzintézeti tisztviselők egyesülete, amelynek az elhunyt választmányi tagja volt, testületileg jelent meg végső tisztességén.

Köcsön Ferenc honvédszázados 45 éves korában ma Budapesten hosszas szenvedés után meghalt. Temetése eszéjen lesz a helyőrségi kórházból. Az elhunytban *Köcsön* Lajos miniszteri titkár testvérétjét gyászolja.

Spitz Dezsőné nagycsedői nagybérőné e hó 27-én elhunyt Nagy-Ecseden.

— **A köröspataki tüzoltók.** A háromszékmegeyi *Köröspatak* községben derék példát adott három főuri hölgy a község lakosainak. A községben a vasárnapi istentisztelet végetéve tűz ütött ki, melynek lokalizálása nehéz volt, mert a községben nincsen tüzoltóság. A kigyulladt ház mellett a templomból jövet hámész nép állott és senkinek sem jutott eszébe, hogy a károsok segítségére siessen. Már nagy volt a veszedelem, amikor gróf *Kálnoki* Félix özvegye és vendégei: *Szentkereszt* Janka és *Mária* bárónék az égő házhoz érkeztek. A nemes hölgyek egy pillanatig sem haboztak, hanem a kuthoz futottak és fáradhatatlanul hordták a vizet az égő házhoz. Ezt látva, a község lakói is megemberekelték magukat és a lángban álló ház oltására siettek. Végre megérkezett a tüzoltóság a szomszéd *Kálnok* községből és az ő segítségükkel a tüzet sikerült oltani.

— **Tanitók gyűlése.** Az *Eötvös*-alap (Országos Tanitói Segélyegyesület) december 1-én, szombaton déltán 6 órakor a *Ferenc József Tanitók Háza*, (VIII.

Szentkirályi-utca 47.) gyűléstermében rendkívüli közgyűlést tart. Tárgy: A Tanitók Háza adásvévisi szerződésének módosítása.

— **Amerika kínai főfedezői.** A kínai háborusodások közben Amerikából érkezett hír szerint még arra is van kilátás, hogy a tudomány egy érdekes adattal gyarapodjék. Mexikói tudósok nagy érdeklődéssel tárgyalják a dolgot, amely nem keveseből áll, mint abból, hogy a kínaiak már ezerévszáz esztendővel ezelőtt fedezték föl Amerikát, s Mexikóban, ahol először partra szállottak, templomot is építettek. Az amerikai tiszték, akik *Pekingben* állomásoznak, találtak erre nézve adatokat, amelyek szerint a szoban lévő templomépítés *Sonora* államban, a *Pacific-partvidéken* történt meg. Ott körülbelül két esztendővel ezelőtt, nem messze *Ures* városától egy pompás templomnak a romjaira akadtak, amelyek között egy kínai irással borított kő is volt. A mexikói kormány egy művelt kínaival megvizsgálta a követet s az kisütötte, hogy azok a romok egy sok évszázaddal ezelőtt épített templomból valók. Hanem azért nem hittek a kínai felvilágosításnak. A *Pekingben* talált adatok azonban új fordulatot adtak a dolognak. Most már azt is emlegetik, hogy a *Sonora* állambeli indiánusok nagy hasonlóságot mutatnak szokásaikkal a kínaiakkal s ez már valószínűbb teszi a főfedezést. Tudományos expedició foglalkozik a legközelebbi jövőben ezzel a dologgal.

— **Anarkista katonák.** *Brüsszelből* táviratozzák: *Belgiumban*, a *houlloni* tizenkettedikk soredred katonái iskolájában anarkista merényletet fedeztek föl. A 9. és 12. ezred *houlloni* ezredskolájának husz katonája júliusban anarkista csoportot alakított, amely egy koresmának elrejtett szobájában szokta összejöveteleit tartani. Az anarkisták elhatározták, hogy egy altisztet arzenikummal megmérgeznék, a papot agyonlővik, a polgármestert pedig tőrrel leszúrják. A pap meggyilkolásával megbízott katona az utolsó pillanatban habozott és midőn társai ezt látták, elhatározták, hogy őt is meg fogják ölni. A habozó anarkista ezt megtudta és följelentést tett társai ellen. Az ezredparancsnok azonnal leartóztatott nyolc anarkistát s börtönbe vetette őket. A bebörtönzött anarkisták egész éjjel a *Marseillais* és a *Carmagnole* énekeltek és az anarkistáit éltették. Barátaik éjjel ki akarták őket szabadítani, de az őrkés észrevette őket és rájuk löttek.

— **Késő megterés.** *Grossmann* Miksa volt kereskedővel nagyon mostohán bánik a sors. Az egykor jómódu negyvenkét esztendő ember most tüdőbajban fekszik a temesvári kórházban s nagyon közel van a halálához. Pedig éppen most mosolygott feléje ismét a jó élet reményének sugara. Annak idején, amikor még jobb napokat látott szép fiatal felesége volt, aki azonban a nyomorúság bekövetkezésekor *Oroszországba* szökött meg. Nem hallott azóta a hűtlen asszonyról semmit. Tegnapi, hosszú idő után érkezett tőle az első hír. Az asszony megbánta bűnét és ezer rubelt küldött neki azzal, hogy jöjjön azonnal utána *Oroszországba*, *Moszkvába*. Neki ott gondatlan élete van, énekesny és szép vagyonra tett szert. Kérve-kéri férjét, hogy bocsásson meg neki a vétkéért, amelyet most jóvá akar tenni. A szegény ember nagy gyönyörrel olvasta hűtlen, de megterő felesége sorait és csakugyan utra akart kelni, amiben persze megakadályozták. A kórház igazgatósága ma levélben értesítette a *Lebmann* Márta név alatt szereplő asszonyt, hogy már késő a megbánás, mert térje legfeljebb néhány napig élnet már csak.

— **Gyilkos szolgál.** *Szegedről* táviratozza tudósítónk: A szegedi rendőrség ma letartóztatta *Katona* György szolgát, aki két asszony-gazdáját meggyilkolta. A gyilkosság *Sentesen* történt, ahol *Katona* György özvegy *Farkas* Pálné és *Baza* Zsuzsanna portáján szolgált. A két özvegy asszonyt két hét óta nem látták a szomszédok. A szolgál eleinte azt hazudta, hogy *Budapestre* mentek a klinikára megoperáltatni a bajukat. Időközben azonban mind gyanusabbá vált a dolog. A szolgál ugyanis sorba eladogatta az asszonyok ingóságait, aztán elsőközt *Sentesről*, hazamenekült *Szegedre* a szülőihez. A napokban a meggyilkolt asszonyok kertjében egy kutya förtúra a földet és két holttestet vonzott ki a rögök közül. A szomszédok rögtön ráismertek az áldozatokra és jelentést tettek a csendőrségnek. Azonban a gyilkost is furdalta a lelkiismerete és bevallotta szülőinek szörnyű tettet. A szülők pedig rögtön följelentették gyilkos fiukat a rendőrségnek, amely le is tartóztatta az elvetemedett szolgát.

— **Szenzációs csoportképek.** Az uralkodóház és a budapesti művés nők csoportképei. *Strelsky* Sándor udvari lényképész (Esorotty-utca 9.) új, látványosság számba menő kirakataiban a legnagyobb tel-tünést kelk. A bravuros csoportrendezés és a frapánsszerű hasonlóság telumulhatatlanok együttes hatásukban. A láikust és műértő első sorban a *Strelsky* antik szinezési fényképei és élettelen, bájos gyermekképei érdekelhetik, amelyek azt a hatást kelk. mintha valamely mester festménye után készültek volna.

— **Sajátosságos váló-ok.** Érdekesek annak a válópörnek az adatai, amelyek most a newyorki törvényszéket foglalkoztatják. A Knapp-pár negyven év óta élt a legboldogabb házasságban Piktóban. Mindkét házastéli már a nyolcvanadik év felé közeleg és most válnak. A válás oka igen nagyon jellemző. Mikor gyermeik elhagyták a szülői házat, hogy önmaguk nézzenek kenyeretadó munka után, a két öreg egyedül maradt és el-elbeszélgettek, töprengtek gyermekeik sorsa felől. Egy szép napon aztán nagy meglepetés érte őket. Az egyik fiú kávéskanával lepte meg szüleit. Persze ezután ebben a kamrában főzték a kávé. Az öreg asszonynak izlett is, de a férj csak nem tudott beletörődni ebbe az állapotba. Ő a régi kanából akarta a kávé. az asszony pedig nem engedte. Neki csak az új-ból kellett. És így történt, hogy az eddig oly békecsendes élő házaspár között a családi perpatvar, viszálykodás mindennapivá vált. Hogy ennek egyszer s mindenkorra vége szakadjon, a két öreg már két év előtt válni akart. Elmentek egy ügyvédhez, ki látva azt, hogy mily törőn szeretik egymást, valahogy ismét összeboronálta őket. Ekkor a két öreg oly szerződést kötött, hogyha ezek a viszálykodások ismétlődnek, a házaspár szétosztja egymás között a vagyont és az egyik megy jobbra, a másik balra. A kávéskanna persze élt tovább, megvan most is és a viszálykodás ismét kitört. Most aztán elérkezett az időpont, hogy nincs olyan ügyvéd Amerikában, aki kibékítene őket. És válnak.

— **Katasztrófa az Ilegemben.** Nyittráról táviratozzák: A nyittrai iparbankhoz érkezett távirati értesítés szerint Krausz József, a bank főkönyvelője, aki betegségre Rivában kereset enyhülést, türes közben beletűlt a Garda-tóba. Krausznak éppen ma érkezett levele, melyben jelenti, hogy szabadságáról ma visszatér. A szerencsétlenül járt tisztviselő szorgalmas és lelkiismeretes hivatalnok volt az iparbanknak. Haláláról táviratilag értesítették Budapesten lakó szüleit.

— **Elfüstölt milliók.** Minden évben elcsodálkozik az ember, hogy mennyi töméntelen pénzt vesz be az állam szivarért, dohányért, hogy mennyi pénz válik füstölővé az azért nyugodtan szívja tovább mindenki a szivarját, cigarettáját pipáját. Sokan csodálkoznak majd most is a következő kimutatáson, de azért épp oly kelete lesz ezután is a szivarnak, mint azelőtt.

Szeptember végéig ennyi szivar és cigarettát fogyasztott el a sok magyar dohányfogyasztó:

Belsődi szivarok: Regalita 4,176,600 darab. Trabukó 14,937,300, Britannika 18,819,600, Műáres 694,900, Operas 2,782,000, Kuba-Portoriko 65,606,700, Portoriko 44,965,300, Virginia 12,762,300, Vegyes kül-földi 164,628,195, Rövid magyar 31,861,994, Cigaretta: Sztambul 4,371,350, Sztultan 26,367,450, Hunnia 2,138,145, Memphis 3,412,300, Hőgy 267,300,000, Hercegovina 26,462,450, Sport 26,971,150, Jenidge 26,031,700, Dráma 143,436,000 darab.

Azok, akiket az ily számok olvasása után meg sokolt száláni a takarékoság vágya most ismét gondolkodhatnak azon, hogy mennyi pénzüket maradt volna a zsebükben, ha nem szivaroztak s cigarettáztak volna.

— **Pör egy milliomos örökségért.** Nagy érdeklődéssel várják most Olaszországban egy szenzációs pör végét. 1893-ban halt meg Brüsszelben a corenzai báró Girolamo Consentin d'Agrigliano, aki életének legnagyobb részét hazájától távol külföldön töltötte. A törvényes örökösök ügyvédjük útján azonnal jelentkeztek, de végrendeletet nem találtak, csak egy levelet, amelyben az elhunyt egyik jó barátjának, Giovanni Capocchianinak hagyja minden vagyonát. Capocchiani azonnal Brüsszelben temetett és az ottani bíróság a nagy örökséget neki ítélte. A törvényes örökösök persze minden követ megmozgattak, hogy jogaikat érvényesíthessék és azt akarták bebizonyítani, hogy Capocchiani ugye csempészte be az elhunyt írásai közé a kérdéses levelet. Hét esztendő óta folyik a pör és most kerül előtérre a sor.

— **Talált emberosontok.** A Fűrdő utca és József-tér sarkán folyó építkezésnél ma délelőtt a vízvezeték munkálatok miatt két méternyi árkot ástak a napszámokosok. E közben az ácsok kemény tárgyakba akadtak s amint a munkások tovább ástak, igen sok emberosontra, koponyára, bordára bukkantak. A csontok között korhadat fadarabok is voltak, amelyek minden valószínűség szerint a koporsók maradványai. Az esetet bejelentették a rendőrségnek, amely a csontokat bevittette az antropológiai intézetbe.

— **Két munkás halála.** Nyittráról táviratozzák: A Zaborhegyen a nyittrai káptalan dombián napok óta három munkás ásatással volt elfoglalva. Az esztendő megízult időjárás meg lehant és két munkást, Hráskó Istvánt és Kónya Jánost agyonlőtte, a harmadik, Jakubák János pedig súlyosan megsebesült és most haladékon a kórházban. A vizsgálatot Rédeky Géza rendőrkapitány azonnal megindította.

— **A nyomorúság halottja.** Nagykőrösől táviratozzák: Papp József kőműveslegény, Papp tanító fia tegnap az éjjeli vonat elé vetette magát. Testét összeroncsolva találták meg. Öngyilkosságának nyomor az oka. Családjától levélben bucsúzott el.

(x) Kérjünk mindenütt Emke-gyűjtőt!

(x) **Honi ipar.** Ajánlom általánosan ismert, saját gyártmányú posztó *bokredőimet* (gamasni). Kapható drapp, oliv, szürke, bronz és fekete színben. Párja 1 forint 10 krajcár. Hölgyeknek térdmagasság, párja 2 forint 70 krajcár. *Kortész* Pál divatárúházaiban, Kerepesi-ut 44. sz., a Népszínházzal szemben. Éldás nagyban is.

Vészi József és Osztrólczy Géza párbaja.

Budapest, november 29.

A vágólygi cukorgyár ügyében a *Budapesti Napló* hasábjain megjelent cikkeik miatt lovagias ügy támadt lapunk főszerkesztője és Osztrólczy Géza trefenszékfőispán között. A főispán Hoffmann Hugó vezérkari ezredes és Festl Lehel vezérkari őrnagy urak által elégtételt kéretett Vészi Józseftől. Vészi a maga segédeit Vörös László és báró Feilitzsch Arthur országgyűlési képviselőket nevezte meg. A segédek, miután a békés kiegyenlítés létrehozására irányuló kísérletek meghiúsultak, pisztolypárbajban állapodtak meg. Vörös és báró Feilitzsch a sértett fél segédeire bízták a lovagias mérkőzés feltételeinek megszabását. A megállapodás az lett, hogy pisztolypárbaj lesz huszonöt lépésre advance nélkül, ingre vetkőzve, hajadontól.

A párbaj színhelyén, a honvédszár lakatnyában ma reggel tíz órakor megjelentek a felek segédekkel. Orvosokul Osztrólczy mellett dr. Farkas László tanár, Vészi József mellett dr. Berzel Manó tanár szerepeltek. A párbajvezetősegéd Hoffmann ezredes az ismételt kibékítési kísérlet meghiúsulása után felállította a feleket a mérkőzésre. Egyben megmagyarázta adandó vezényszavait. Közölte, hogy a *Vigyázz* szóra a pisztolyok teljesen lebocsátott kakasa felhuzandó, még pedig úgy, hogy a cső nyílása felfelé, maga a fegyver pedig az ellenfél állásával *ellenkező irányba* legyen fordítva. Aztán következik a *Tűz* vezényszó, amely után tíz másodpercrenyi célzási idő adatik a feleknek s végül az *Alj* vezényszó, mely után többé lőni nem szabad.

Az ezredes ezután *Vigyázz!*-t vezényelt. Vészi a kezében levő pisztolyt a vezetősegéd utasításai szerint csővel *felfelé* és mivel ellenfele téle balra állt, *jobbfelé* irányította s így iparkodott a kakast felhuzni. Am a fegyver igen nehezen járt s minden ereje megfeszítésével is alig bírta a lebocsátott ravaszt felhuzni. Nem boldogulván sehogysem s kénytelen lévén a fegyvert fölfelé és jobbfelé tartani, a pisztolyt agyát jobb csipőjébe támasztotta s így rántotta meg a ravaszt. Ekkor hirtelen lővés dördült el. A nagy erőfeszítéssel fölraított ravasz visszacsúszott s a fegyvert elsütötte. Szerencsére a pisztoly jobbfelé rugott, nem pedig balfelé, mert különben a golyó egyenesen Vészi fejébe röpült volna. A ravasz felrántása akkora erőfeszítéssel járt, hogy Vészi-nek jobb hüvelykujjából a vér is kiserkedt. A lővés előrdülése után a vezetősegéd így szólt:

— A párbajt beszüntetem.

Vészi pedig nyomban a helyéből kijelentette:

— Bocsnat, pisztolyom felhuzás közben véletlenül sült el, nem tehetek róla.

Az incidens után a négy segéd tanácskozássra gyűlt össze. Egyértelműleg konstatálták, hogy az incidens véletlenség okozta. Osztrólczy segédei azonban azt követelték, hogy Vészi vonja vissza sértő kifejezéseit, mely esetben ők az incidens véletlenségéből való eredését határozottan kinyilatkoztatták.

Vészi segédei ezt megtagadván, Hoffmann ezredes és segédtestára kijelentették, hogy *ez ügyben* Vészivel szemben tovább nem segédkeznek és felükre bízzák, akar-e és mily módon további elégtételt keresni.

Délután Vészi segédei újra felkeresték Osztrólczy főispánt s felajánlották neki megint a lovagias elégtételt. A főispán most *Horváthy Nándort* és *Gajári Odónt* nevezte meg segédeiként, akik Vörös Lászlóval és báró Feilitzsch Artúrral este a szabadalvú pártkörben tanácskoztak. A tanácskozás elején Vészi József segédei felolvasták felüknek egy nyilatkozatát, amelyben Vészi kijelentette, hogy mivel a segédek által aláírt jegyzőkönyvben a délelőtti eset *véletlen incidensnek* van minősítve s így eljárásának jöbhiszemességéhez immár kétség nem fér, immár feloldottnak érzi magát az alól az erkölcsi kényszer alól, amelye délelőtti hibáján s akaratán kívül juott s így most már szabad akarattal nyilváníthatja, hogy ellenfelet sérteni nem akarta, ha Osztrólczy olyik kitételben sértést talált, ezt őszintén sajnálja s e kitételeket visszavonja. A nyilatkozat aztán végződik, hogy Vészi ezt a nyilatkozatot *feltétel nélkül* teszi meg s *egyben újabb megajánlja a fegyveres elégtételt az Osztrólczy által tetszés szerint megállapítandó feltételek mellett.*

Osztrólczy segédei ezt a nyilatkozatot lovagias elégtétellől elfogadták, mire aztán mindkét fél segédei az ügyet mindkét félre nézve a

lovagias szabályai szerint befejezettek jelentették ki.

A szabadalvú pártkörben, ahol a két volt ellenfél ezután személyesen is kibékült, ez a lojalis megoldás közmegegyezést keltett.

Az esetről a következő jegyzőkönyvet vették föl:

Jegyzőkönyv.

Felvétetett Budapesten, 1900. évi november hó 28-án és november hó 29-én az Osztrólczy Géza és Vészi József urak közt felmerült lovagias ügyben.

Hoffmann Hugo vezérkari ezredes és Festl Lehel vezérkari őrnagy urak 10-én délután 2 óra 30 percek megjelentek Vészi József képviselő ur lakásán és mint Osztrólczy Géza főispán ur megbízottjai azon kérdést intézték hozzá, hogy elvállalja-e Vészi ur a *Budapesti Napló* 1900. évi november 27-iki számában a *vágólygi cukorgyár* című cikkért a felelősséget. Az igenlő válasza nevezett megbízottak most már mint segédek kijelentették, hogy Osztrólczy Géza ur elégtételt kér az ezen cikkben személyére vonatkozó sértő k kifejezésektől. Vészi ur azonnal kijelentette, hogy november hó 28-án délelőtti segédei a honvédtörzstiszti tanfolyam parancsnoki szobájában meg fognak jelenni.

Tényleg megjelentek itt november 28-án 9 órakor reggel Vörös László és báró Feilitzsch Artur képviselő urak, mint Vészi József ur megbízottjai.

A négy megbízott teljes összhangzásban mindeket megállapította, hogy a *Budapesti Napló* november 20-iki számában megjelent cikk, amennyiben Osztrólczy urra nézve sértő volt, ugyanezen lap november 22-iki száma a *morvák manővere* című cikke által nyert lojalis megoldást, tárgyalás alá tehát nem vonható. Nem képezhet további tárgyat Osztrólczy urak ezen cikke vonatkozó elégtételszerzési kísérlete és Vészi ur ellenszete, amennyiben az ezen ellentétet okozó levél kizárólag Osztrólczy ur egyrészt és Dániel Gábor és dr. Münich Auréli urak között másrészt intézhető el. Erre Vörös László és báró Feilitzsch Artur képviselő urak bevezetési kijelentették, hogy Vészi ur *kész a fegyveres elégtételre*, de önként felajánlja azon nyilatkozatát, hogy november 27-iki cikkével Osztrólczy urat *egyéni* becsületében sérteni nem akarta.

Hoffmann ezredes és Festl őrnagy urak is a békés megoldást *színtén óhajtván*, oly nyilatkozatot kértek, melyben Vészi ur visszavonja a november 27-iki cikkben Osztrólczy urat személyében és hivatalos főispáni becsületében sértő kifejezéseket, a nyilatkozat szavaihoz nem ragaszkodik.

E két egyéni ajánlat közlésére mindkét fél segédei felkeresték felüket 10 óra 30 perckor.

11 óra 45 perckor újra összeülvén az előbbeni helyen, Vészi ur segédei egy uabb, oly tartalmu nyilatkozatot indítványoztak, hogy Vészi ur Osztrólczy főispán ur egyéni jellemét sérteni nem akarta s ennek tisztaságát soha nem is vonta kétségbe. Mútan azonban Osztrólczy ur segédei a kardot felajánlották, de a fegyverváltás Osztrólczy urat, mint sértett felet illette meg:

1. Fegyver simacsövű, légnyélküli pisztoly;
2. Lővés meghatározott helyről 25 lépés lőtávolsággal 10 (tíz) másodperc célzási idővel, egyszeri golyóváltással.
3. Mindkét fél segédei hoznak pisztolyokat, a sorshuzás dönt a felet, hogy melyek használtassanak. Töltés a helyszínen a segédek által. Csütörtökmondás lővésnek számít.
4. Öltözet a párbajozók számára sület nadrág, fehér, keményítetlen vászonig, kalap nélkül.
5. Hely a honvéd lovaslakatnyá fedett lovardája, felállás sorshuzás szorint.
6. Párbajvezető Hoffmann ezredes ur.

Budapest, 1900. november 29-ikén.

Hoffmann Hugó, s. k. ezredes, Vörös László, s. k. Festl Lehel, s. k. őrnagy, Br. Feilitzsch Arthur, s. k. mint Osztrólczy G. ur segédei. mint Vészi József ur segédei.

Folytatólag felvétetett november hó 29-én.

Az előző jegyzőkönyvben foglalt megállapodásokhoz képest a felek segédekkel 10 órakor pontosan megjelentek a kifizető helyen. A párbaj vezető a feleket szokásos módon a kibékítésre felszólította, mire mindkét fél kijelentette, hogy állásponthoz ragaszkodik. A párbajvezető erre az előző jegyzőkönyvben foglalt párbajfeltételeket felolvasván, mindkét fél által igazoltatta, hogy azokat teljes egészükben megértették. Erre mindkét fél segédei igazolták, hogy felük

a hozott pisztolyokat nem ismeri és soha nem használta, minek megtörténtével a sorshuzás alapján a Vészi József ur segédei által hozott pisztolyok használtattak, amelyek mind a négy segéd jelenlétében megvizsgáltattak és Fesztl őrnagy ur által szabályszerint megöltették.

A két fegyver közötti választás joga sorshuzás után Vészi urra esett, míg a helyválasztás, szintén sorshuzás után, Osztrólczyk urat illette.

A távolság kimérése 1875 méter távolságban és a helyek jelzése földrefektetett kardokkal a segédek által eszközöltetett. A felek megállapított helyeikre felállítván és a pisztolyokat nyugodt rávással segédeiktől átvevén, a párbajvezető segéd, Hoffmann ezredes ur, a felek közé lépve, közölte velük, hogy a Vagyász! szóra a kaksas a segédek és orvosok helyétől ellenkező oldal felé és felfelé irányított csövel felhuzható, a Tűz! szóra a célzás kezdetét és tíz (10) hangosan előszámlált másodpercen belül mindegyik fél tetszés szerint élbet lövési jogával. Alj! szóra a párbaj befejezett.

Vezénylő segéd megkérdezővel felelt, hogy ezt a magyarázatot megtörtették-e, mindkettőt igennel felelt. Erre a párbajvezető a többi segédek sorába lépett és onnan vezényelte a Vagyász!-t.

Mielőtt a Tűz! vezényszó adatott, Vészi József ur pisztolya eldőrdült — mire a párbajvezető-segéd kezét felémelve, azonnal kijelentette, hogy a párbaj be van fejezve.

Erre Vészi József ur nyomban a helyéből kijelentette, hogy Bocsánat! Pisztolyom felhuzás közben véletlenül sült el; nem tehetek róla.

Es ezután felek és segédek visszavonulván, a négy segéd külön tanácskozott és Hoffmann ezredes ur kijelentette, hogy elvárta volna, hogy Vészi József ur ezen véletlen incidens után nyomban visszavonja sértéseit — dacára annak azonban, hogy ez nem történt, most is kötelezi magát arra, hogy fele és segédársra nevében azon határozott nyilatkozatot teszi, miszerint Vészi József ur fegyverének idő e öti eldőrdülését szerencsétlen véletlennek tekinti, ha nyomban erre Vészi József ur kinyilatkoztatja, hogy cikkének összes, Osztrólczyk Géza urat sértő nyilatkozatait visszavonja.

A felek és segédek között erre következett megbeszélés után Vészi József ur segédei kijelentették, hogy felük nem hajlandó semmit visszavonni és eddigi álláspontján megmarad.

Ezután az összes érdekeltek összegyűlvén, Hoffmann ezredes ur kijelentette, hogy „a beállott szerencsétlen incidens következtében konstatálom, hogy a párbaj, mintán annak feltételei nem tartottak be, be van fejezve, ez ügyben Vészi József urral szemben tovább nem segédkezhetünk, és Osztrólczyk Géza urra bízom, szükségesnek tartja-e és milyen módon ezen ügyben további elégtételt keresni.”

Ezen nyilatkozat ellentmondással nem találkozván, a felek eltávoztak. Ezzel a jegyzőkönyv befejeztetett és aláíratott.

Kelt mint fent.

Hoffmann Hugó, s. k. ezredes, Vörös László, s. k.,
Fesztl Lehel, s. k. őrnagy, b. Feilitzsch Arthur, s. k.,
mint Osztrólczyk Géza ur mint Vészi József ur
segédei.

Jegyzőkönyv.

Felvéve az Osztrólczyk Géza és Vészi József urak között felmerült lovagias ügyben, Budapesten 1900. évi november hó 29-én este 9 órakor a szabadulví pártkörben.

Vészi József ur alulírott megbízottjai, tekintettel a mai napra megállapított párbaj alkalmával felmerült véletlen incidensre a fegyveres elégtételt Osztrólczyk Géza urnak újból felajánlják. Mielőtt azonban a felett tárgyalásba bocsátkoznának, felüknek, Vészi József urnak következő nyilatkozatát kívánják szó szerint jegyzőkönyvbe iktatni:

A párbaj alkalmával történt incidens után Osztrólczyk Géza ur segédei azt jelentették ki, hogy hajlandók a saját maguk által is véletlenségből eredőnek mondott incidensről nyilatkozni, ha én az ellenfelem részéről rá nézve sérelmesnek talált kifejezéseket visszavonom. Az alá az erkölcsi kényszer alatt a véletlenségből történt incidens jóhiszeműségének elismerését. Be kellett ennél fogva várom, hogy a segédek által aláírandó jegyzőkönyvben milyen megítélésben fognak az incidens részesülni. Ez a jegyzőkönyv most kezeim közt van, s benne ellenfelem segédei „véletlen incidens”-nek minősítik az esetet.

Ezzel megszűnt tehát az erkölcsi kényszer, s akciószabadságot teljes mértékben visszanyertem. Ily körülmények között és tekintettel arra, hogy ellenfelem s én már fegyveres kézzel szemkötőt állottunk, most már szabad elhatározásból, spontánul kijelenthetem, hogy Osztrólczyk Géza urat jellemében és tisztességében sérteni soha nem szándékoztam, s ha

lapom olyik kitételét magára nézve sértőnek találta, ezt őszintén sajnálom s az illető kifejezéseket visszavonom.

E feltétlen kijelentésem felül még felajánlom neki a fegyveres elégtételt az általa megjelölt formák és feltételek szerint.

Osztrólczyk Géza ur alulírott megbízottai Vészi József ur segédeinek kijelentését és magának Vészi József urnak fentebbi nyilatkozatát tudomásul veszik s a iennülről lovagias ügyre vonatkozólag teljes elégtételnek tekintik.

Ezzel mindkét fél megbízottai az ügyet mindkét félre nézve a lovagias szabályai szerint végelegesen elintézték és befejezték jelentik ki.

Kmit.

Osztrólczyk Géza ur	Vészi József ur
megbízottai:	megbízottai:
Horánszky Nándor s. k.	Vörös László s. k.
Gajary Odón s. k.	Br. Feilitzsch Arthur s. k.

Ezzel az ügygel kapcsolatban Osztrólczyk Géza ur felkérésére közöljük a következő levelet is, melyet Daniel Gábor és Münnich Aurél országgyűlési képviselők még e hó 22-ikén intéztek hozzája s melyre nézve utalunk arra a kommentárra, melyet folyó hó 27-iki lapunkban tettünk közzé:

Méltóságos Osztrólczyk Géza főispán urnak,
Budapest.

Tisztelt barátunk!

Felkértél bennünket, hogy a Budapesti Napló folyó hó 20-iki számában a trenesznepi cukorgyár ügyével kapcsolatban — személyre vonatkozó sértésekkel — megjelent cikk irjától nevedben elégtételt, illetve helyreigazítást kérjünk.

Mi ezen ügyben Vészi József főszerkesztővel léptünk érintkezésbe és miután meggyőztük információjának téves voltáról, a mai napon megjelent és ugyancsak a Budapesti Napló-ban közölt cikkben a rád vonatkozó sértő kifejezéseket rektifikálják, azok felett sajnálatát lejezi ki és így a kívánt elégtételt részre önként megadja.

Ennek folytán ezen ügyet részedről is befejeztünk jelentjük ki.

Budapest, 1900. november 22-én.

Daniel Gábor s. k.
Dr. Münnich Aurél, s. k.

Folyó hó 27-iki kommentárunkat még azzal kívánjuk kiegészíteni, hogy azok az információk, amelyeknek helyreigazítását ez a levél említi, nem ifj. Wolf Lipót úrtól eredtek.

Vörösmarty emlékezete.

Budapest, november 29.

A nemzeti lelkesedés lángja melegíti mindnyájunk szívét, hogy századszor tér vissza a Szózat költőjének, a nemzet újjáébredés legnagyobb dalnokának születésnapja. Irodalmi tevéletünk mellett, minden társaskör, minden iskola megünnepeli Vörösmarty emlékét és hazafias kegyetlennel friss koszorút fon a halhatatlan költő alakja köré. E közben mind hatalmasabb arányokat ölt azoknak a derék férfiaknak kegyetes mozgalma, akik az ország szívében ércemléket akarnak állítani a költő-fejedelmnek. Ma a főváros tanácsa 10.000 koronát szavazott meg a hazafias célra, a legnagyobb adományt, amelyet eddig a sikerrel kezesgettő gyűjtés felmutathat. Elismeréssel üdvözljük az ország első törvényhatóságát a szép elhatározásáért. Akik a szobor-mozgalom élén állanak, ebben a hatalmas adományban bizonyára a fővárosnak azt az óhaját is látják, hogy Vörösmarty Mihály szobrának méltónak kell lennie az ország fővárosához és a nagy költő emlékéhez. De a főváros áldozatkészsége egyúttal buzdító példát ad többi törvényhatóságainknak is, hogy mielőbb valóra váljon a nemzet és a király óhajta.

A Vörösmarty-szoborbizottság huszas munkabizottsága holnap, pénteken délután 4 órakor az Othón írók és hírlapírók körének előki termében ülést tart.

A Malomhivatalnokok Egyesülete december elsőjén esti 9 órakor rendezi Vörösmarty-ünnepét. A fényesnek ígérkező ünnep műsora ez:

1. a) Liszt: Paganini-Etude III. b) Appel: Le fou. Zongorán előadja Appel Jenő. 2. A vén cigány. Irta Vörösmarty Mihály. Előadja Tapolczai Dezső 3. Petike. Irta Vörösmarty Mihály. Előadja Bakosi Szidi. 4. Vörösmarty Mihály. Óda. Irta Molnár Gyula. Előadja Varsányi Irén. 5. Dalok. Enekli Fedák Sári. 6. A merengőhöz. Irta Vörösmarty Mihály. Előadja Márkus Emília. 7. Szózat. Jelenet. Irta Heljai Jenő. Előadja T. Vízvári Marika és Ivánfi Jenő.

A budapesti kegyes-tanítórind főgimnáziumi ifjúsága este 6 órakor a Katolikus Kör nagytermében ünnepi Vörösmarty emlékét aki abban az intézetben végezte tanulmányait. A változatos műsorban, amelyet ének- és zeneszámok is gazdagítanak, Lakatos Gyula elszenvedte a Szép Lónkát, Erney József zenéjének kísé-

rete mellett és előadják Csongor és Tünde két felvonását.

László Mihály főgimnáziumának ifjúsági köre maifut rendez december 2-ikán délelőtt 10 órakor. Műsora a következő: Suppé. „Nyitány”. „Kötő és Paraszt”-ből, előadja: az ifjúsági zenekar. „Unnepi beszéd”, tartja: dr. Körösi László tanár. Vörösmarty Egressy. „Szózat”. Vörösmarty Mihály. „Király-nunusz”; szavalja Zsuffa Odón VII. o. t. Sinaice. „Fantasia”; hegedűn előadja: Spiller Aladár VIII. o. t., zongorán kíséri: Hochalt Ferenc tanár. Vörösmarty Mihály. „Vén cigány”; szavalja Baum János VIII. o. t. Sidney. Walzer. „San-Toy”-ből előadja: az ifjúsági zenekar. Vörösmarty Mihály. „K. Matid dala”; szavalja: Cooke Károly I. o. t. Beriot. 6-ik koncert, hegedűn előadja: Némethy J. Kornél VIII. o. t. zongorán kíséri: Hochalt Ferenc tanár. Vörösmarty Mihály. „Szép Lónka”; melodráma, szava ja: Kovacs Lajos VIII. o. t. zongorán kíséri: Hochalt Ferenc tanár. Vörösmarty-Erkel: „Kerési pohár”; előadja: az ifjúsági zenekar.

Hegedüs Sándor Ujpesten.

Budapest, november 29.

Hegedüs Sándor kereskedelemügyi miniszter ma délután több upesti gyártelepet látogatott meg. Kiséretében voltak: Sztényi József miniszteri tanácsos, Vértessy Kálmán osztálytanácsos és Hollan Sándor miniszteri titkár.

Az első látogatás a Wolfner-féle börgyárnak szolt. Itt Wolfner Tivadar országgyűlési képviselő üdvözölte a minisztert. A telep megtekintése után a Löwy Dávid és fiai cég parkettgyárának megismerése következett. A miniszter a látottak fölött mind a két helyen megelégedésének adott kifejezést s ezután az upesti cacao- és csokoládé-gyár látogatására indult. A volt Villányi csokoládé-gyárát ugyanis a hollandiai Rademaker-módszer szerint dolgozó részvénytársaság vette át és ma volt az új tulajdonosok kezébe átvett gyárnak az ünnepélyes megnyitása.

Ujpesten a váci-uton óriási telken terülnek el a magyar cacao- és csokoládé-gyár hatalmas épületei. Röviddel ezelőtt vette meg holland tőken egy konzorcium a nevezett gyárat és óriási tőkebefektetéssel sok modern és mintaszert lényegesen újított és előszerű változtatást eszközölt rajta. A gyár vezérigazgatójává a részvénytársaság Rademaker J. P.-t nevezte ki. Az új vezérigazgató sokat tapasztalt, a maga nemében páratlanul álló szakember, akinek csokoládégyártási módszere az egész világon ismeretes és elismert kitűnőségű. Tulajdonképpen nem is Rademaker módszere, hanem ennek a termékei örömdenek hírenek és általános kedvelésnek, mert maga az eljárás, az a Rademaker-féle csokoládégyártás receptje üzleti titok. Az öreg Rademaker hollandi származású, jó ideje főszékes volt Napoleon Lajos császárnak, majd otthagya állását és egyszerre a cukrászat világhírű mesterevé küzdötte fel magát. Ma már van neki csokoládé-gyára Coventryben, egy másik gyára Kölnben, azonkívül elvállalta a vezérigazgatóságot az upesti gyárban. Az igazgatóság tagjai dr. Bloch Henrik elnöksége alatt Diamant J., Kocleman és J. B. van Royen; a felügyelő-bizottság pedig: Zsoldos János, dr. Hefty Ferenc és dr. Kövér Sándor jogtanácsos.

A gyártelepet ma nyitották meg s ebből az alkalomból nagy ünnepséget rendeztek. Zászlók és drapériák díszítették az összes gyári épületeket, amelyek azonkívül tele voltak aggatva mindentelre szines lampionokkal és más hasonló világitó szerekkel. Frakkosan, fehér nyakkendősen lettek egybegyűlve a gyár vezetőségének a tagjai, az összes hivatalnokok, továbbá a gyártelep többi alkalmazottai, várva a kereskedelemügyi miniszternek ötödik órára jelzett érkezését, a miniszter ugyanis megígérte, hogy részt vesz a megnyitásban. És az előre bejelentett pontos időben csakugyan a gyártelep bejárója elé robogott a miniszter fogata. A jelen voltak lelkes üzenriadala közben. A miniszter társaságában megjelent: Sztényi miniszteri osztálytanácsos, Vértessy és Ehrenhöfer miniszteri osztálytanácsosok, Hollan miniszteri titkár és Wolfner Tivadar országgyűlési képviselő. A gyárigazgatóság meghívására megjelentek azonkívül: Beniczky Ferenc főispán, Beniczky Lajos alispán, Fazekas főjegyző, Ivánka főszolgabíró és Lind községi bíró.

A gyár hivatalának dusan ékesített előtermében lendületes beszédrel üdvözölte a minisztert dr. Bloch, az igazgatóság elnöke. A miniszter válaszában kifejtette, hogy mindenkor a hazai ipar érdekében munkálkodik és elő fogja segíteni, hogy a gyártelep boldoguljon és virágozzék. Ezek után megkezdődött a gyártelep helyiségeinek a bejárása s mindenekelőtt felkeresték Rademaker laboratóriumát. (Rademaker nevével neveztek el ennek a gyárnak a csokoládé-gyártásban követett rendszerét.) Itt készült a kávébonbonokat és csokoládé-preparátumokat. Innen a cukorka-osztályba mentek, ahol cukorból, gyümölcsből, esszenciából és szeszesitalokból a legillatosabb cukorlepenyeket, gomböcsöket és az ugynevezett cukor-mozzaikot állítják elő, csupa-

olyan holmit, amelyet Magyarországon még nem állítottak elő és amelyek mint elsőrendű készítmények kerülnek a forgalomba. A miniszter, akinek töviről-hegyire megmagyaráztak mindent, élénken érdeklődött a legaprólékosabb dolgok iránt és végül kijelentette, hogy a vállalat szerencsés kívánhat magának, amiért sikerült megnyernie magának Rademakert. Most a cacao-készítmények kerültek sorra, azután a helyiség, ahol a cacaoot égetik és nagy gépezetek segítségével tisztogatják. Csinosan öltözött leányok fehér kezükben viszik a megőrölt és kikészített kakaót és formákba alakítják, becsomagolják, jelzéssel ellátják. Más lányok a szomszéd helyiségben a skatulyákba rakott készítmények külső díszítéséről gondoskodnak, s ezek az elkészített csomagok aztán a kisinyben való eladás boltjaiba kerülnek. Budapesten ilyen kettő van ez idő szerint, egy az Andrássy-uton a 45-ik szám alatt és egy a Váci-körút 2-ik száma alatt. A hűtő kamrákat, a megrendelő-és expedíciós helyiségeket és a mustrakészítő kamarákat is meglátogatta a miniszter, mindenütt a legnagyobb dícsérettel és elismeréssel szólva a tapasztaltakról.

Végül egy kedves kis teremben három csinos holland öltözetben levő hölgy, fehér ruhában, illatos csokoládét nyújtott kóstolóra. A miniszter és a kíséretében levő urak nagy élvezettel szüresülték a kellemes italt. Mikor a miniszter a csészéjét visszaadta, mosolyogva fordult a holland hölgyekhez és magyarul köszöntte meg a kitűnő csokoládét. Eza hollandok általános meglepetésére magyarul válaszoltak a miniszter köszönő szavára:

— Nagyon szives!

A kis tréa így csakhamar kiderült. A holland öltözetben levő hölgy ugyanis Simonyi uró volt, a budapesti árusítóhelyek főnöknője. A bájos tréfán jól kacagott a társaság.

A gyártelep óriási területű helyiségeinek az alapos megtekintése után pazar lakoma várakozott a vendégekre. A terített asztalok mellett a vidám beszélgetést dr. Hefty főügyelő bizottsági tag felszólalása szakította először félbe. Dr. Hefty Hegedűs Sándor kereskedelemügyi miniszter egészségére ürítette poharát. Ugyancsak a minisztert köszöntötte föl dr. Wolfner Tivadar, országgyűlési képviselő is. Hegedűs Sándor szellemes felkészítéssel válaszolt a jó kívánatokra. A legnagyobb elismeréssel adózott a gyárban tapasztaltaknak és azt kívánta, hogy a gyárba beiktatott tőke vajha uszarakamatok hajtania. E fölött az uszarakodás fölött — ugymond a miniszter — örömet szemet huny a kormány is. A gyártelep a csokoládét kínáló hölgyekhez hasonlíthatna: kívül lehetne hollandus, belül magyar. Óriási tetszészajt tört ki a miniszter felkészítője után. Ezután Beniczky alispán, Kochmann tanácsos, Bloch elnök és dr. Kövér mondtak még felkészítőket.

Mielőtt a miniszter elbucszott, még egyszer megdicsérte a gyártelepet és szívből kívánta a virágzását. Távozás előtt pedig odafordult Bloch elnökhez és megdicsérte, hogy milyen szépen beszél.

— Legközelebb felléphetne — ugymond tréfalakozva a miniszter — képviselőjelöltnek.

— Sajnos, kegyelmes uram, — hangzott németül a válasz, — nem tudok magyarul.

— Sobaj, elég, ha ezt tudja: — igen, nem...

A társaság jót nevetett a miniszter tréfiáján. Hegedűs aztán szíves búcsút vett mindenkitől és a jelenlevők lelkes éljenzésétől kísérve, elhajtattat a gyártelepről.

November végén.

A fővárosi tanács — egy illetékes zabási ügyben — kijelentette, hogy a zongora csak akkor zongora, ha egyedül szólítják. Más butorral szóló csak butor.

Még nyugtalanítja sokunknak a házát, még kínozza a zongora sok ideget, De látod amott a Tanácsnak ukáztát A bölcslet, a hasznosat és rideget? Még zengve peneghet a zongora hangja, De zajt zavarost hiába ha csap, — Mert már letűnőben az eddigi rangja: Magában a zongora — zongora csak!

S ha gyújt is a hangja az ifju szivekben Még könnyeden éledő szalmatűzet, Ki tudja a hangja nem hallik-e szebben Más címmel adót a zsebünk ha fizet. Ó volt az előt is a száma tömördek És lézzen a zongora újra divat. Tanács! az ukázodér! áldani téged A zongora fog, biz' a zongora csak!

Ha eldöböd egykor a bölcs, a nagy frást, Házad kapujára — Tanács! — kiakasz!

S gyönyörökbe merülve ne nézzed a sírást S a könyvet, ukázod — a holt — ha fakaszt. De rendezted, ha megél is egy évet, Ha címet a bölcs kegyed ezret is ad, S ha az árverező-csarnokba betéved: — Még akkor is, ottan is zongora csak!

Pont

A herceg tervei.

— Jelenet. —

Az abruzzói herceg legújabb terve, hogy automobil-kocsin megy az északi sarkra.

A herceg: (fölbred). Hozzák be a kávémat... nini, megint esik az eső! Ennek már sobse lesz vége... Titkár!

A titkár: Parancsol, fenség?

A herceg: Megjelentem a lapokban?

A titkár: Meg, fenség. Ha parancsolja, fel is olvasom. Ime: „Mint értesülünk, az abruzzói herceg ő fensége... ”

A herceg: Elég. Hisz együtt szüvegeztük... Figyeljen ide, kedves titkár. Nem vagyok megelégedve magammal.

A titkár: Miért?

A herceg: Nem elégit ki ez az automobil-ügy. Valami érdekesebb, szenzációsabb dolog kellene. Fájdalom, Andrée elhalaszta előlem a léghajót. Mit szólna ahhoz, ha egy olyan hajón mennék az északi sarkra, amelynek minden kéménye egy sampányeres üveget ábrázol...

A titkár: Ez gyönyörű volna. A lapok sokat írnának.

A herceg: Ugy-e? Vagy ha világgá boesítanók azt a hirt, hogy vörös frakkban megyek az északi sarkra...

A titkár: Sárga pantallóval!

A herceg: Igen, igen. Látom, hogy ért engem. Utóvégre a tudomány szép dolog, de egy kis nagy-urival vicceléssel keverve még szebb. Például ha alszakkálban mennék a sarkra...

A titkár: Vagy hatlovas hintón.

A herceg: Szeretnék vagy husz versenypáripát befogni egy számköba, s egy rüpillni észak felé. Ez tetszene a gróloknak... Ez uri hece!

A titkár: Pompás.

A herceg: Titkár ur, maga egy rongyos szolgálék. Én érzem, hogy mindaz, amit eddig mondtam, nem elég érdekes és ön azt mondja rá, hogy pompás...

A titkár: De...

A herceg: De ez igaz és ön fogja be a száját. Ha beszélni akar, csak valami jó tervet mondhat. Törje a lejt valami érdekes, rendkívüli, szenzációs dolgon, amit az északi sarkkal kapcsolatban el lehetne követni.

(Kis szünet.)

A titkár: Fül kellene fedezni, fenség.

— c. —

FŐVÁROS.

(*) Az adóvégrehajtások szigorúsítása. Kasics Péter nyugalmazott miniszteri tanácsos már az utolsó fővárosi közgyűlés alkalmával nyújtott be indítványt az adóvégrehajtásokat szigorító pénzügyminiszteri rendelet ellen. Ezt azonban a polgármester formai okokból nem bocsátotta tárgyalás alá, s ennek az lett a következménye, hogy a közgyűlés a vonatkozó póllólagos hitelt megtagadta. Most Kasics Péter és sok más fővárosi bizottsági tag részletesen megokolt indítványt nyújtott be Márkus József főpolgármesternél az iránt, hogy a polgármester, a közgyűlés nevében, sürgős föltérjesztést intézzen a kormányhoz, az adóvégrehajtások enyhítése s a lefoglalt ingóságok elszállításának és kényszereladásának hosszabb határidőig leendő megszüntetése iránt. Az indítványt tevők utalást tesznek a régóta tartó üzleti pangásra, a kisiparosok és kereskedők válságos helyzetére és csekély keresetere meg a tél közelségére. Mindezek a körülmények az adóvégrehajtásoknak nem szigorubbá tételét kívánják, hanem ellenkezőleg: enyhébb és humánusabb eljárást parancsolnak. A közérdekű indítvány valószínűleg már a legközelebbi rendes közgyűlésen kerül tárgyalás alá s bizonyára számíthat elfogadásra.

(*) A Ferenc József-jubileumi díjgyűje. A székesfőváros közgyűlésének november 21-ikén a Ferenc József-jubileumi díj tárgyában hozott határozata ellen több bizottsági tag föllebbezést nyújtott be; a föllebbező bizottsági tagok közt vannak: Kovács Pál, Hegedűs János, Kasics Péter, Stepanics Elek, Szében Antal. A föllebbezők arra hivatkoznak, hogy a Magyar Tudományos Akadémia és a székesfőváros kiküldöttéből álló bizottság szigorúan az alapító

oklevél rendelkezései szerint járt el. Az oklevél 6-ik pontja szerint pedig, a közgyűlés a díjat csak a bizottság részéről javaslatba hozott irónak adhatja. A közgyűlés tehát a műtra néve nem térhet el az alapító oklevél rendelkezéseitől s emélfogva a jubileumi díjat a bizottság részéről helyes alapon ajánlott Fodnár Zsigmondnak kell kiadni. A föllebbezést ma nyújtották be a polgármesteri hivatalban.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** Burr: a Károly. A cseh tenorista, akit eddig csak Wagner-dalművekben hallottunk ma este Bizet Carmenjében mint Don José bizonyította be, — amit különben már sejtettünk — hogy a deklamálás művészetén kívül egyébbé is ért. Gyönyörűen énekel és különösen a harmadik felvonás végén a grandiózusan megfáztott finále-részlet után zuggott fel a taps. Érdekes, hogy a művész, akinek nemes izléséhez szó sem férhet, force-cal és préseléssel, a hangnak erőszakos föblítésével akarja a közönséget elismerésre ragadni. Ezt a jó tanácsot csak tenorista adhatta neki. Ellenkez esetben tévedünk, Valeurje mindenesetre a Wagner-szerepkörben van.

** Blaha Lujza a királynál. Blaha Lujza a legközelebbi napokban fogja megköszönni a királynak azt a kifüntetést, amelyben az uralkodó a művésznőt huszonöt éves jubileuma alkalmából részesítette. A művésznő már jelentkezett a legmagasabb kihallgatásra.

** Hatszáz diák a színpadon. Hangos volt ma délelőtt a Vígsház környéke. Ma volt a Vörösmartyú-ünnep első színpadi próbája. Hosszu, impozáns menetben vonult fel a gyermekcsereg, egész utján méltó feltűnést kelteve. Egy teljes óráig tartott, amíg az iskolából elérték a Vígsházhoz. A színpadról kiraktak mindent. Csak akkor látszott, hogy a színpad milyen óriási. A hatszáz gyermek kényelmesen elfért rajta. Előre állították az apróbbakat, hátrább azokat, akiknek a hangja tenor esengésű, leghátul álltak a magasabb osztálybeliek, akiknek a hangjában már van egy kis férfiaság. A színpad közepén emelvényt állítottak Kón László karmesternek, aki onnan dirigálta az előadó „művészeket”. A Vígsház tagjai az első emeletől élvezték az előadást. És igazán élvezet is volt hallgatni a Földi dait, amint hatszáz lelkes gyermek ajkán esendült fel a Felföld meg borban a gyöngy. Akik betanították, valóban bámulatos munkát végeztek, mert a gyermekek oly precizitással énekelnek, hogy előadásuk bármely opera énekkarának becsületére válnék. Itt még amikor felharsantak a Hazának vendéltelenül hatalmas akkordjai! Azt a megható bensőséget, azt a lendületet, amelyvel ezt énekeltek, alig lehet elképzelni. Ezt hallani kell. A próba végén azután színpadon sorakoztak és tanáraik vezetése alatt elvonultak. Előbb azonban még a magyar temperamentum egy pár menydörgő éljenben nyilatkozott meg. Megjelentek a karmestert, az igazgatót, a tanáraikat, a Vígsház művésznőit, a hallgatóságot... stb. De a legnagyobb visszhangot az a cémnévénység hang keltette, amely utójára azt kiáltotta, hogy:

— Eljen Vörösmartyú Mihály!

** Operaház. Két Wagner-estére készül az Operaház. Újra betanította s december 3-ikára tűzte ki előadásra A Rajna kincsét. A Niebelung gyűrűje trilogia előjátékát; s ennek folytatásául december 4-ikén A Walkür adatai. Mindkét előadás bérletfolyamban lesz.

** A Nemzeti Színház újdonsága. A Nemzeti Színház legközelebbi újdonsága, mint értesülünk, Freytag-nak Az újságírók (Die Journalisten) című vígjátéka lesz. A darabot a legközelebbi napokban megkezdik a színpadi próbákat s bemutatóját december első felére tervezik.

** A király a színházban. A bécsi császárijubileumi-Színház december 4-ikén előadást rendez egy harcos-émlék javára, amelyen A dellachi falurossza című népies színmű kerül színpadra. Az előadás a király is meg fog jelenni.

** Pálmay Ilka Szegeden. Pálmay Ilka tegnap este kezdte meg három estére terjedő vendégjátékát a szegedi színházban a Nebántsvirág címszerepében, amelyet a Fehér-Kereszt-Egyesület javára játszott el. A színház, természetesen, a legutolsó zugáig megtelt s a diva a legzajosabb ovációknak volt tárgya az egész estén át. Töméntelen sok virágot kapott, amelyek közül kivált Szeged városa virágajándéka. Előadás után nagy közönség kísérte haza a divát a Tisza-székében lévő lakásáig. Holnap este Pálmay Ilka a Kertészleányban folytatja vendégjátékát, szintén a Fehér-Kereszt-Egyesület javára.

** A Magyar Színház eredeti újdonsága. A Magyar Színház legközelebbi újdonsága, értesülünk szerint Mader-Pásztor, a Kadét kasszony szerepének, A pramadonák című új, eredeti operettjének lesz. Az operett december huszadika táján kerül bemutatásra.

**** Magyar Színház.** A Magyar Színházban ma este érte meg *Leocq* operettje, az *Angol asszony* leánya huszónötödik előadását. A jubileári előadásra szépen megtelt a ház, amely első sorban *Stoyer* Ionának, *Clairette* személyiségének tapsolt sokat, akik sok kedvességét fejt ki ebben a szerepben. Szép sikere volt a többi szereplőnek: *Margó* Zelmának, *Székely*nek és *Palástynak* is.

**** Vasquez grófnő.** Bécsi levelezünk azt táviratozza, hogy *Vasquez-Molina* Idalia grófnét, a budapesti Operaház dédelgetett művésznőjét, mostani bécsi vendégzereplése alatt állandó szerződéssel kínálta meg *Mahler*, a bécsi Operaház ügyvezető igazgatója. A grófnő nem fogadta el az ajánlatot, állítólag azért, mert szerződése még egy időre Budapestre köti.

**** A menekült Girárd.** Megemlékeztünk róla, hogy a bécsi színészlány jövő hónap 5-ikén nagy óvációkban készül részesíteni *Girárd*-at, az osztrák színpad ismert komikai művészt, abból az ölemből, hogy ötven éves életkorát betölti. Az *An der Wien*-színház e mondott napon díszelőadást is akar rendezni a művész tiszteletére. Egy bécsi újság most arról értesül, hogy *Girárd*-nak az a szándéka, hogy a tervehetett ünnepélyek elől elmenekül és el akar utazni Bécsből.

**** Elhalasztott premér.** Az *Urania* színház igazgatója jelenti, hogy a XIX. század szombatra hirdetett bemutatását technikai okokból hétfőre december 3-ikára halasztja el. Az előjegyzett jegyek tehát hétfőre érvényesek és szombattól kezdve átvehetők a színház pénztáránál.

**** Miss Halton utólagja.** *Miss Mary Halton*, a budapesti vendégzerepléséről is ismert angol szubrett, tegnap fejezte be vendégjátékait a bécsi *Carl-Theater*-ben, ahol *San-Toy* címszerzőjét 6 kredsita. A bécsi kritika szerint az angol szubrett ebben a szerepben meg se közelítette azt a sikerét, amelyet *A gésák* Mimozájában aratott. *San-Toy* szerepét a bécsi színházban ezután *Dirkens* kiasszony fogja játszani.

**** Nyárai Antal szerződése.** *Nyárai Antal*, a vidéki színpad egyik legkiválóbb tehetségű komikus, aki most a nagyváradi Szigligeti-Színház tagja, a tavaszról fogva a Magyar Színházhoz szerződött. Egy nagyváradi újságban azt olvassuk, hogy *Nyárai* lépéseket tett a Magyar Színházzal kötött szerződésének a békés úton való felbontására s ha ez sikerül neki, továbbra is tagja marad a nagyváradi színháznak.

**** A Mikádo szerzője — szegény ember.** *Sir Arthur Sullivan*-ról, a Mikádo szerzőjéről, aki az utóbbi napokban London-ban elhunyt, mindenki azt hitte, hogy milliósok s most az derül ki, hogy szegényen halt meg. Ez annak meglepőbb, irja egy német újság londoni levelezője, mert csak az alatt a néhány év alatt, miáltal *Gilbert*-tel együtt a Savoy-színháznak dolgozott nem kevesebb, mint huszónégyezer font *sterling*-t kapott tantételek fejében. *Sullivan* azonban, aki nőten ember volt, teli marokkal szórta a pénzt. Megesett akárhányszor, hogy külön vonaton utazott Leedsbe, hogy ott dirigáljon s még az este különvonaton tért vissza London-ba, csak hogy egy barátjával együtt vacsorázhasson. (Ez a barát, a legutóbb esetben persze barát volt!) *Sullivan*-nak különben *Norfolk*-ban falusi jószágja, a Themse partján háza, *Monaco*-ban villája s a londoni Victoria-streeten palotája volt. Most kiderül az is, hogy ezek az ingatlanok erősen meg vannak terelve adósságokkal.

**** Bárkány Mária Párisban.** *Bárkány Mária*, mint egy párisi távirat jelenti, a *Folies Marigny*-ben, amelynek a „szép Otero”, az ismert gyémántkirálynő volt a starja, megkezdte sok nehézséggel és akadályba ütközött tíz estére tervezett vendégjátékait. A magyar származású német tragika az *Orléans* színpadon lépett fel először. Az előadásban ott volt grófi *Münster*, a párisi német nagykövetség s a követés összes tagjai. Az osztrák-magyar kolónia is erősen képviselve volt az előadásban. A darabban, amelyet erősen megrövidítve adtak, a művésznőnek elég szép sikere volt s egy-egy jelenésével zajos tetszést is aratott. Nagyon gyöngének ítélik azonban a művésznő társaságát, amely csupa közepes színészhétségekből áll.

**** A honvédeknek Vörösmarty-ünnep.** A budapesti I. honvédeknek vasárnap III. népszerű hangversenye, mely *Vörösmarty*-ünnep lesz, technikai akadályok olytán a többiekől eltérően 1/2 4-kor veszi kezdetét a Royal-szálló dísztermében. Pénztárnyitás 1/2 3 órákor lesz.

**** Házhangverseny a Telefon Hírdombban.** Előfizetőinek és hallgatóinak szórakoztatására ma este 10 órákor házhangversenyt rendez a Telefon Hírdomb. A hangverseny, mely az összes előadások hallható lesz, közreműködők a következők: *Gross Adél, Komlósi Bona, Könyh Margit és Márkus Aranka* úrnők, *Déri Jenő, Mibányi Imre és Ney Bernát* úrnok. — A hangverseny után 10 óráig a beszélő-újság szerkesztője olvastatja fel legújabb híreit, 10—11 óráig pedig *Zöldi Marci* cigánybandájának a muzsikája lesz hallható a Hírdomb kagylóján keresztül.

MŰVÉSZET.

□ A „visszaszántítottak” a miniszternél. Ma délelőtt fogadta *Wlassics* miniszter azoknak a művészeknek küldöttségét, akiknek műveit a zsüri visszavette a tárlatokról, s akik e műveket a közönség elé akarják vinni. A küldöttség szónok, dr. *Ágai Béla*, újból biztosította a minisztert, hogy ez a mozgalom nem tüntetés a zsüri ellen, csak föllebbzés a közönséghez; ezért kéri a minisztert, hogy a tárlatot látogatásával tüntesse ki. A miniszter kijelentette, hogy ő is csak ennek tekintetét a mozgalmat, s biztosította a küldöttséget, hogy a tárlatot szívesen meg fogja tekinteni.

□ A teli kiállítás megnyitása. Az országos magyar képzőművészeti társulat teli kiállítását a városi múzeumban holnap, pénteken délután négy órákor nyitja meg *Wlassics* Gyula közoktatásiügyi miniszter, akit a társulat elnöksége és választmánya fog üdvözölni. Holnap van a vernissázs, amelyre meghívottak csak a művészek és a sajtó képviselői kaptak, de a nagy közönség is részt vehet rajta két korona belépő díj mellett. A teli tárlat szombaton nyílik meg a nagy közönség számára és megtekinthető naponta 9—4-ig. Csütörtökön este is nyitva van a tárlat villamvilágítás mellett és este 11 óráig a honvédeknek is szórakoztatja a közönséget.

□ A debreceni képkiallítás. *Debrecenből* táviratozzák, hogy az ottani képkiallítás sokan látogatják. A látogatók száma eddig növelezer. Harminec kép kelt el s a jövedelem már is szép összeget tesz.

□ Dante-szobra. *Triestből* táviratozzák: A közsegtaunacs mai ülésén elhatározta, hogy teljesíti 25 polgárnak azt a kérését, hogy a város főterén felteker engedjenek nekik át Dante szobrának felállítására.

TUDOMÁNY. IRODALOM.

□ A Szabad Lyceum első előadása. Az Akadémia kistermében ma este nagy és fényes közönség jelent meg a Szabad Lyceum idei első előadásán. Ott voltak: *Rák György* főrendiházi tag, *Ghezy Béla* nyugalmazott altábornagy, *Szontagh Pál, Havass Sándor, Hausmann Alajos, Pelt Frigyes, Neuschloss Ödön, dr. Erdősi Béla, Glück Frigyes, dr. Gál Jenő, Gelléri Mór, Radics Jenő, Lechner Gyula, Jannay Gyula, Török György, Madary Gábor, Bartóly János*, az Iparművészeti Társulat, az Iparművészeti Iskola, az Országos Iparegyesület vezetősége és az ipartestületek sok képviselője. Az ipari világnak ezt az érdeklődését az magyarázza meg, hogy *Thék* Endre, a kiváló nagyiparos nyitotta meg előadásával a Szabad Lyceum idei évadját. Ott volt azonkívül *Hampel, Palcsy Polixéna* igazgatósági tag és özvegy *Herich Károlyné* választmányi tag. Az előki emelvényen *Wekerle Sándor* tiszteletbeli elnök és *Jozannovics György* elnök ült. *Wekerle Sándor* üdvözölte az egyetemes tudományok hajlékában megjelent díszes közönséget s kifejtette a Szabad Lyceum programját a megnyitás alkalmából. A Szabad Lyceum, amely az életnek fog tanítani, a gyakorlati utakra bevezeti a tudomány tanulságait. És hogy ez a kis társaság ilyen nagy feladatra mer vállalkozni — mondotta — az azért van, mert tudja, hogy a művelődés leghatásosabb eszköze, kiapadhatatlan forrása az az érintkezés, amelyet a szellemi világ munkái és a nagy közönség közt létrehozni éppen az egyesület célja. A szellemi világ őszinte buzgólkodása a Lyceum legnagyobb erőforrása. A lelkes éljenzés után *Thék* Endre tartott előadást az iparművészet jelenlegi állapotáról és fejlődéséről. Érdekes és tartalmas előadásának az volt a célja, hogy meggyőzze közönségét arról, hogy nemzeti életünk egyik főszükséglete az iparművészet, amely emellett a nemzeti jelleg és gondolkodás legmagasabb fokú megnyilvánulása. Érdeklődést kell kelteni a népből a műipar iránt, fokozni a tevékenységet az élet minden árában, hogy a magyar iparművészet felismerkedve arra a magaslatra, amelyet ötvösművészetünk már régen elért, fölvessze a világversenyt és így megtartsa a nemzet számára azokat a miliókat, melyek most külföldre vándorolnak. Így lesz az iparművészet, mint iparunk legmagasabb megnyilvánulása, a gazdasági függetlenedés forrása a nemzet számára, — politikai tényező. Szerencse, hogy iparművészetünknek olyan istápolója van, mint királyunk, akinek új budai várában minden egyes részlet az újra éledő magyar iparművészet egy-egy dokumentuma. Éljen és taps jutalmazza a felolvasást s *Thék* Endrét kellesken üdvözölte.

□ Megdicsőrt pályamunka. A *Koczná-pályázaton* a pályadíjnyertes munka mellett megdicsérték a *Fennema királyasszony* című háromfelvonásos szomorújátékot is. Egy könyvomatost most kipattanja, hogy a megdicsért tragédiát *Földes Imre* írta.

EGYESÜLETEK.

(A budapesti ügyvédi kör) ma este 7 órákor tartotta évi rendes közgyűlését *Szohner* Lajos elnöklése alatt az ügyvédi kamara Szemere-utcai palotájának dísztermében. Az elnök az évi jelentést terjesztette elő a tagoknak. A tagok közt kiosztott jelentéshez elsősorban *Fried Vilmos* szólt fel, védelmére kelve a megtámadott esküdtbírói intézménynek. Az évi jelentés, a számvizsgálói jelentés tudomásul vétele és az 1900—1901. évi költségvetés megállapítása után a választásokat ejtették meg. Elnök lett: *Szohner* Lajos, alelnökök: *Dr. Zsigmond Jenő* és *Dr. Kelemen Gyula*, gazda: *Dr. Burián Béla*, titkár: *Dr. Csukássy Jenő*, pénztárnok: *Novák Sándor*, ügyész: *Krausz Gyula*, könyvtárnok: *Dr. Eulenberger Salamon*. Számvizsgálók lettek: *Dr. Dobozy Kálmán*, *Dr. Gráber Károly* és *Dr. Schmörr Gyula*. Végül még 45 választmányi tagot választottak meg. A választmányi tagok a következők:

Dr. Atzél Béla, *Dr. Admetó Géza*, *Dr. Balog L. Sándor*, *Dr. Baracs Marcel*, *Dr. Berzeli Antal*, *Dr. Berényi Sándor*, *Dr. Berger Miksa*, *Dr. Bihari Mór*, *Blaskovich Gyula*, *Dr. Draskovich István*, *Dr. Erdős Zsigmond*, *Dr. Fodor Armin*, *Dr. Fraenkel Sándor*, *Dr. Frank Sala*, *Dr. Fried Vilmos*, *Dr. Fürst Mátyas*, *Dr. Gruber Lajos*, *Dr. György Elek*, *Dr. Hecht József*, *Hakler Elob-*

dr. Karácsonyi Jenő, *Dr. Kelemen Lajos*, *Dr. Keresztessy J.*, *Kiss Albert*, *Kósa Vilmos*, *id. dr. Környei Ede*, *Krausz Mihály*, *Krantzer István*, *Dr. Lovrich István*, *Dr. Nagy Dezso*, *Dr. Odóni Miksa*, *Parall Ferenc*, *Pollák Ilés*, *Dr. Sebestyén József*, *Dr. Sgalitzer Gyula*, *Dr. Somogyi Miksa*, *Dr. Schreyer Samu*, *Dr. Szerényi Simon*, *Szókács Ferenc*, *Dr. Szigeti Sándor*, *Dr. Szilágyi Arthur Károly*, *Tóth Gaspár*, *Dr. Török Emil*, *Dr. Traiber Vinc*, *Dr. Wolf Vilmos*. Közgyűlés után társasvacsora volt a kör helyiségeiben.

(A kereskedők asztaltársasága) az Andrássy-utí Helezer kavéházban évenként a tél kezdődésével számos gyermeket szokott felruházni a tagok részéről beolyt pénzből. Az idén a tagok részéről oly nagy áldozatkészség mutatkozott, hogy ma 100 gyermeket láttak el teljes téli ruhazattal. A társaság elnöke *Fróhlich Miksa* közölte meg a tagok áldozatkészségét; *Dr. Fróhlich Gyula* az asztaltársaság titkára felkérte a tagokat a szép cél további támogatására: *Dr. Pollacsics Sándor* a gyermekekhez intézett beszédet. A szép ünnep *Klein Berthold* zárásával véget ért. Ezután az apró sereg uzsonnához ült, melyet nekik a derék kávé ajándékozott.

(A Fúvárosi Szegény Gyermekért-Egyesület) VII. kerület, Akácia utca 32. szám alatti saját házában jövő évi december 9-én délután 1/2 11 órákor felruházó ünnepélyt rendez, mely alkalommal az egyesület mintegy 300 gyermekvédenek kap téli ruházatot. Tánc-csal egybekötött ismerkedési est fejezi be az ünnepet az egyesület dísztermében. Vacsora étlap szerint vagy teríték 2 korona 60 fillér.

(Az Athleta bálbizottság) alakuló ülése kedden, december 4-én este 7 órákor lesz az athleta kaszinóban. Az athleta-bált február hó elsőjére tervezik.

SPORT.

* Pozsony — Budapest ellen. A legjobb vidéki football-csapat, a Pozsonyi Torna-Egylet I. csapata f. é. december hó 2-ikán, vasárnapon mári össze erejét a eszműri-üti versenypályán a Budapesti Torna-Klub II. csapatával. Az elmúlt tavasszal Pozsonyban találkoztak a két egylet s a küzdelem akkor a pozsonyiak javára dőlt el. (3:2.)

* A Magyar Uszó-Egyesület által december 2-ikán, délután két órákor rendezendő nemzeti verseny lételele: Tav. kb. 10 kméter a főhi országút és Rákospalota közt elterülő mezőségen. Indulhat minden hazai egyesület amatőr tagja, illetve csapata. Nevezési zárlat 1900. évi november 31-ek est 12 óráig. Nevezések VI. Nagymező-utca 5. intéződnél. * Disztornázás. A Nemzeti Torna-Egylet december 15-ikén este hét órákor saját helyiségeiben (Szentkirályi-utca 25. sz. a.) disztornázást rendez.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ Az agglégény hagyatéka. *Nagy Márton*, pécsi daszagdaz földbirtokos hagyatéka körül támadt az a szenzációs bűnpör, amelynek során Nagy Ákost és társait a pécsi ügyészség okirathamisításával vádolta. A vádirat ellen *Polónyi Géza*, *Nagy Ákos* ügyvédek kifogásokkal élt s egyszersmind bírósághoz írást is megkereste a *Kuriát*, mert az új büntető perrendtartás a büntetőügyekben a *Kuriára* bizza a bíröküldést. A *Kuria Székács Ferenc* bíró előadása alapján, miután meghallgatta a koronaügyészt is, helyt adott a kérelemnek s a bűnpör elátására a pestvidéki törvényszék delegálta s ezzel az ügyet kivette a pécsi tábla hatásköréből is. Az új büntető perrendtartás életbe léptetése óta ez a első bíröküldés, amit a *Kuria* végzett.

§§ Kaució nélkül. A *Zsidó Híradó* című felekezeti hetilap éles cikket írt az antisemiták ellen. A királyi ügyészség ezért *Weisz* Dánielt, a lap szerkesztőjét sajtórendőri kihágásért jörbe idézte, mert a lapnak kaució híján nem volt jóga politikálni. A törvényszék azonban fölmentő ítéletet hozott, azzal az érdekes megokolással, hogy antisemitizmus nem politikai, hanem társadalmi kérdés. A királyi tábla éppen az ellenkező nézetet volt s a megvádolt szerkesztőt hat napi fogházra és százhusz korona pénzbüntetésre ítélte. Az ítéletet ma hirdették ki *Weisz* Dánielnek, aki föllebbezett a *Kuriához*.

§§ Az arzenikum. Az *osnabrücki* esküdtbírótság, mint *berlini* tudósítók táviratozza, tegnap hozott ítéletet *Brockmann* Frigyes drentvedei földirtokos szenzációs ügyében. A birtokos avval volt vádolva, hogy fiatal feleségét a gyermekágyban arzenikkal megmérgezte. Számos terhelő momentum merült föl *Brockmann* ellen, így a többi között, hogy viszonya volt a szobaleányával arzenikum volt a házában. Az egyik taun azt vallotta, hogy látta, amint *Brockmann* két tejes poharat kiscserélt. Egy levelet találtak, amelyet a vádlott a cseldehez írt s amelyben szó van felesége haláláról még betegezés előtt. Az asszony holttestében találtak arzenikumot. Mégis a bizonyítékok elégtelensége miatt az esküdtek többsége nem vétkesnek jelezte ki a vádlottat, akit a verdikt alapján a bíróság is fölmentett.

§§ A sváb. A paati római katolikus templomban nagy ünnepélyt rendeztek április tizennegyedikén. A kis iskolás gyerekek szép magyar versekben dicsérték az Urat, mikor egy sváb gazda, *Brucker* Mihály, hirtelen közbeállott: — Ha még egyszer magyarul mertek énekelni.

A szegzárdi törvényszék e miatt két heti fogháza és husz forint pénzbüntetésre ítélte Bruckert. Ezt az ítéletet a tábla is helybenhagyta, a Kuria azonban Tóth Gerő bíró előadásában ma két hónapi fogháza emelte föl.

SS Fénzszerző Lajoska. E oimom megírta, hogy a királyi tábla egyik írnokát a fegyelmi bíróság fedésre ítélte. Az írnok a tárgyalás során avval védekezett, hogy azért nem teljesítette kötelességét, mert társainak kölesünyeivel volt elfoglalva. A tábla tisztviselői most annak a kijelentésére kérnek föl, hogy az írnok védekezése merőben alaptalan.

VIDÉK.

— (Debrecen város) törvényhatósága Degenfeld főispán elnöke alatt közgyűlést tartott. Elhatározták, hogy a rossz közbiztonsági viszonyok javítására a januári gyűlésre a tanács javaslatot készít. Számíztnek Szepessy Gusztáv, hetven éves, volt malomigazgatót választották meg. Három óras vita volt a város válságos pénzügyi viszonyai tárgyában. Negyven százalékos pótdó mellett kétszázéves forint a deficit. A tanács beismeri, hogy a hiányok régi keletűek, oka ennek a sok hátralék, a pótdó és legelőadónak be nem fizetése és főoka a régi elavult kezelés rendszer. A tanács a hiány ledezésére folyószámla-kölesön felvételét javasolja. A közgyűlés a kölesön felvételére megadta az engedélyt és vizsgálatot rendelt el annak kiderítésére, hogy mi az oka a zavaros pénzügyi állapothoz, amely a városra válságos. A vizsgáló-bizottság köteles márciusra jelentést tenni és javaslatot hozni a helyes pénzügyi kezelésre vonatkozólag. A várost az orvosi díjszabás tekintetében a harmadik osztályba sorozzák.

TÁVIRATOK.

A délafrikai háború.

London, november 29. A Reuter-ügynökség jelenté Edenburgból 24-iki kelettel: Dewett megszallva tartja Dewetsdorpot, amit annak jelöltek tekintenek, hogy Fokföldre akar benyomulni, hogy legénységét kiegészítse. Az angolok ez okból megszallva tartják az Oranjo folyó valamennyi átkelését. A lovasság szaporítása nélkül kizártnak tartják, hogy Dewettet elfogják.

Fokváros, november 29. (Reuter.) Knox tábornoknak gyorsmenettel sikerült Dewett tábornokkal szembekerülnie és magát a boer csapatok és az Oranjo folyó közé elkelnie.

London, november 29. Lord Roberts táviratozza: Parker ezredes, aki Dewetsdorp felé tartva a boerokat erős hadállásban találta, kisebb támadást intézett ellenük és a harcban 3 embert elvesztett. Plumer ezredes Dewagontól északraletre megtámadott 500 boert és megkerülte jobb szárnyukat. A boerok azonban visszavonultak és 3 halottat hagytak a csatatéren. Egy másik angol csapat, amely Belleben felé tartott, 23-án Tigerkloof mellett megtámadta a boerokat, akiknek ott erős hadállásuk volt. Kemény harc után az angolok elfoglalták az ellenség főhadiszállását, miközben elesett 2 emberünk, köztük egy hadnagy és megsbesült 3 emberünk, köztük egy őrnagy.

Egy másik táviratban, amely 28-án kelt Johannesburgban, a következőket jelenti Lord Roberts: Dewetsdorp, amelyet a boerok 21-én megtámadtak, 24-én kénytelen volt magát megadni, de Knox tábornok 26-án ismét visszafoglalta. Knox tábornok most üldözi a boerokat.

London, november 29. Az esti lapok szerint ide távirat érkezett, amely azt jelenti, hogy Steyn elnök egy ütközetben, amelyet Knox tábornokkal vívott, megsbesült. A hadügyminisztérium semmi hírt sem kapott arról, hogy Steyn megsbesült.

London, november 29. Lord Roberts tábornagnak egy Johannesburgból, tegnapi kelt távirata jelenti: Kuox tábornok, aki a Steyn és Dewett parancsnoksága alatt álló boerokat üldözöbe vette, tegnap megverte őket Vaalbanknál. A boerok nyugat és délnyugat felé vonultak vissza.

London, november 29. A Reuter-ügynökségnek jelenti Helvetiaföldről Smithfielden át 27-iki kelettel: Pilcher ezredes csapatai, amelyek Kuox tábornok főparancsnoksága alatt Parker ezredes csapataival közösen operáltak, ma Dewett üldözése közben kisebbzerű harcot vívtak a boerokkal. Az ellenség az angol tájárságra egy 15 fontos ágyúval lövöldözött, amelyet Dewetsdornál ejtett zsákmánynak. A boerokat nyilván meglepték az angolok. Steyn és Dewett gyorsan nyugat felé vonultak. Az angolok két szekér elémiszent és ruhaneműt foglaltak el, amelyet a boerok valószínűleg Dewetsdorpban raboltak. Azonkívül elfogtak 300 gazdátlan lovat. Az angolok részéről elesett 1 altiszt és megsbesült 6 ember. A harc után több sebesült boer katonát találtak a harc téren. Steyn és Dewett

hadállása és a vasut között van. Az angol tábor Smithfieldtől északra huszonnégy mérföldnyire van. A mai ütközet azonban Dewett kommandóját valószínűleg három részre szakította. A kerület sok farmerje Dewetthez csatlakozott.

Bukarest, november 29. A kamara Cantacusene Györgyöt 121 szavazat közül 105-tel elnöké, Eonoma, Delavrancea, Camarasesco és Pano képviselőket pedig alelnökké választotta. A szenatus Boerescot választotta elnöké 74 szavazattal 18 ellenében. Alelnökök Cogalniceano, Janov, Vahoresco Tódor és Olanescio György lettek.

Vilmos császár beszéde.

Tangermünde, november 29. Vilmos császár ma a IV. Károly császárnak állított emlékmű felavatása alkalmával a diszterleg átnyújtásakor körübelől a következőket mondotta:

Őrül, hogy a mai nap alkalmat adott neki arra, hogy ezt a várost ismét az ógrótságban birt régi jelentőségében láthatja. Hogy ennek a császárnak az emlékét, — ugymond — a multból kiemeljük, azzal tartozunk csodálatos tehetségének, amelyet olyan kérdésekben tanusított, amelyek tulajdonképpen csak most kezdenek foglalkoztatni bennünket, a modern embereket. Ki tudja, hányszor gondolkodott a császár az Elba partján egy északi birodalom megalapításáról, amelynek az Elba lenne az alapja. Hogy komoly szándékai voltak ebben az irányban, bizonyítják a Hansával folytatott tárgyalásai. Vajha a mai nap a tangermündi ifjúságban is érdeklődést keltené a város multjának története iránt. Csak a történelem tanulmányozásában és a hagyományok ápolásában erősödik meg a nemzeti öntudat. A császár végül azt kívánja, hogy amit IV. Károly császár Tangermünde számára tervezett, azt, vagy valamely utódjának uralkodása alatt valóra válják. Tangermünde városára ürti a serleget.

Az új párisi német nagykövet.

Berlin, november 29. A lemondott Münster herceg helyébe, mint jól értesült forrásból jelentik, Radolin herceg pétérvári nagykövet van kizemelve párisi nagykövetnek. A kinevezés már legközelebb várható.

York ezredes balesete.

London, november 29. Az esti lapok a következő pekingi táviratot közlik e hó 28-iki kelettel: Tegnapi York hadoszlopától hírnök érkezett, aki a legnagyobb sietséggel utazott ide és azt az üzenetet hozta, hogy rögtön küldjenek orvost York ezredeshez. A hírnök azt jelentette, hogy mikora hadoszlop a városba érkezett, York ezredes, aki a kínai módra cső nélkül kályhával fűtött házában halt, a kályha füstjének belehelésével a szívgáz megmérgezte. Reggel eszméletlen állapotban találták. Hadsegéde két óra hosszat fáradozott körülötte, hogy eszméltre térítse. Egy orvos azonnal odautazott. York hadoszlopát Waldersee maga fogja visszavezetni Pekingbe.

Bolgár-szerb szövetség Románia ellen.

Szófia, november 29. A félhivatalos Vecernia Poita azt írja, hogy Bulgária és Szerbia Macedóniára nézve szövetséget fognak kötni, amelynek föltételeire nézve elvben már teljesen megegyezett a két kormány. A szövetség a következő három pontból állana: 1. Bulgária és Szerbia kötelezik magukat, hogy Macedónia és O-Szerbia (beleértve a novibazári szandzsakságot) a szultán és a nagyhatalmak garanciája mellett teljes autonómiát nyerjenek.

2. Abban az esetben, ha Macedónia népére bízák jövőjének megállapítását, akkor ez népszavazás után állapíttassék meg. Abban az esetben, ha Macedónia bekebelezetnek Bulgáriába, ez utóbbi kötelezi magát arra, hogy segítségére lesz Szerbiának abban, hogy O-Szerbia hozzácsatlósassék.

3. Ha egy harmadik állam (Románia?) megtámadná Macedónia vagy O-Szerbia integritását, a két szövetséges állam kötelezi magát, hogy ennek teljese erejével ellenáll.

A Vecernia Poita hozzátesszi, hogy ugy a belgrádi, mint a szófiai orosz diplomácia elősegíti a szövetség létrejöttét.

A jámborok klubja.

Berlin, november 29. A Klub der Harmlosen elleni pert ma befejezték. A törvényszék Kaiser 3 havi, Schachmayert 2 havi és Wolfot 4 havi fogháza ítélte. Wolfot azonkívül 3000 márka pénzbírságra ítélte. Kaiserre és Schachmayerra nézve a büntetést a vizsgálati fogsággal kitöltöttnek vették.

A tájfün pusztításai.

New-York, november 29. Arról a pusztításról, amelyet a tájfün Guam-szigeten véghezvitt, azt jelenti egy újabb manila távirat, hogy körülbelül 1000 ház pusztult el, köztük a katonai főhadiszállás épülete, Indrájan és Terraloro városok is áldozatul estek a tájfünnek. A bennszülöttek számszámra pusztultak el és a vetések a sziget több részén teljesen megsemmisültek.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, november 29. Az osztrák nagyiparosok szövetségének mai évi közgyűlésén Pastrée elnök előterjesztette az évi jelentést, amely egyebek között azt mondja, hogy a szövetségnek a nagyiparosokhoz intézett kérdésére a legtöbb nagyiparos azt válaszolta, hogy a gazdasági hanyatlásnak oka az általás politikai helyzet és a nemzetiségi meghasonlás. Az elnök a jelentés fölolvása után fölszólította a szövetség tagjait, hogy a birodalmi képviselőválasztásokon a szövetség programja értelmében csak olyan jelöltekre szavazzanak, akik a parlament munkaképességéért akarnak sikra szállni.

Bécs, november 29. (A Budapesti Napló telefon-jelentése.) Kedvező hírek érkeztek külföldről amiért is az árak az itteni piacon visszaesést mutattak. Később valamely élénkült az üzlet, úgy hogy néhány cikk árfolyama a tegnaphoz hasonló volt. Köttek: buza tavaszra 7.69—7.67, rozs tavaszra 7.59, zab tavaszra 5.88—5.89, tengeri május—júniusra 5.22—5.24. A többi változatlan. A készárú piacán stagnációhoz közeledett az üzlet. Hiányzott a vásárlási kedv, az irányzat ennek dacára tartott maradt. A tulajdonosok nem kínáltak egyetlen cikket sem nagyobb mennyiségben. Eladatok: buza tavaszra 7.67, rozs tavaszra 7.56, zab tavaszra 5.87—5.88, tengeri május—júniusra 5.87—5.88.

Napirend.

Napló: Péntek, november 30. — Római katolikus: András ap. f. — Protestáns: András. — Görög-orosz: (november 17.) N. Gerg. — Zsidó: Kislew 8. — Nap két: 7 óra 12 percek. — Nyugsk: 3 óra 54 percek. — Hold két: délután — óra — percek. — Nyugsk: délelőtt — óra percek.

A kereskedelmi miniszter fogad délután 4 órakor. Honvédségi utóellenőrzési szemle délelőtt 9 órakor a Ferenc József lakonyában a honvéd huszárezredhez tartozó legénységgel.

Közös hadseregbeli utóellenőrzési szemle délelőtt 9 órakor a Mária Terézia-lakonyában a 32-ik gyalogezredhez 1898—1899-ben besorozott legénységgel.

A Jurista-tól rendező bizottsági ülése a Nemzeti kaszinó földszinti termében.

Ismeretterjesztő előadás az iparművészeti muzeumban délután 5 órakor.

A főváros pénzügyi és gazdasági bizottságának ülése délelőtt 10 órakor.

A főváros középítési bizottságának ülése d. u. 4 órakor. Nemzeti Múzeum. Regisztrár. Nyitva d. e. 9 órától 1 óráig. — Többi társai 1 korona belépődíjjal tekinthetők meg.

Országos Képtár és Dürer-kilátás az Akadémiában délelőtt 9 órától 1 óráig.

Iparművészeti muzeum zárva.

Teknológiai Iparmúzeum nyitva délelőtt 9 órától 12-ig, és délután 2 órától 5-ig.

Mezőgazdasági Múzeum (Kerepesi-ut 72.) nyitva délelőtt 9—1 óráig.

Földtani muzeum zárva.

Közeledési muzeum a Városligetben, nyitva délelőtt 9—12-ig és délután 3 órától 5 óráig.

Magyar kereskedelmi muzeum és háziipar kilátás a városligeti iparcsermokban délelőtt 9 órától délután 2 óráig.

Sebadalmi levéltár (Erzsébet-kört 19.) nyitva délelőtt 9—1 óráig.

Muzeumi könyvtár nyitva d. e. 9—1-ig.

Akadémiái könyvtár nyitva délután 3—7-ig.

Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9—12-ig és délután 3—8-ig.

Iparművészeti muzeum és iskola könyvtára délelőtt 10 órától 12-ig és este fél 7 órától fél 9-ig.

A magyar királyi központi statisztikai hivatal nyilvános könyvtára és térképgyűjteménye (II. Oszlop-utca) nyitva délelőtt 10 órától 1 óráig.

Magyar kereskedelmi muzeum könyvtára és tudakozó osztálya délelőtt 9—12-ig és délután 3 órától 6 óráig.

Az új országgház kupolacsarnoka és lépcsőháza délelőtt 9 órától este 6 óráig. Belépődíj 1 korona.

Mentőegység helyiségek reggel 8 órától este 6-ig.

Egyetemi novénykert nyitva délelőtt 7 órától 12 óráig és délután 2 órától 7 óráig.

Állatkert a Városligetben nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság: VII. kerület Kerepesi-ut 20. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-től délután 2 óráig. Tudakozó osztály és kereskedelmi számkönyvtár VII. Kerület-ut 22. sz. Hivatalos órák délelőtt 9—12 óráig és délután 3—5 óráig. A hazai termékek állandó kiállítása, (a Kéleti mintatár és kereskedelem-történeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás, melyben az üzletvezetőség árusításokat is eszközöl) a városligeti iparcsermokban nyitva: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 2 órától 4 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-kört 32. szám alatt.

Szórakozó helyek.

New York-kávészában minden este nagy katonazene.

Hanusz kávéház Király-utca sarkán, esténként a magy. kir. honvédekzenekar hangversenye.

Ferenczi kávéház. Csóka nemzeti zenekarnak hangversenye.

Tátra kávéház. Király-utca Tordajo női zenekarnak hangversenye.

Hazám kávéház. Horváth Jancsi jeles zenekarnak hangversenye.

Monopol kávéház Váci-kört 37., minden este Oláh Sándor zenekarnak hangversenye.

Foiles Caprice kiváló új műsor.

Somos Orfeum válogatott műsor.

Union szálloda, díszes nagy étterem, villanyvilágítás, specialitás kerékpár-terem.

Putzer György étteremében Déák-tér, minden este Schreier hegedű-hangversenye.

Erdélyi minta vendéglő. Dacsinház-utca, a fővárosi közönség találkozó helye.

KÜLÖNFELEK.

Sóhaj.

Még hangos szó se volt közöttünk,
Mikor a válás perce jött,
Egy halk köszöntés: „Isten áldja!”
S egy kézzorítás — semmi több.

Azóta félve elkerüllek,
Te is remegve jössz felém
S amíg te némán tűrsz miattam,
Títkon utánad sírok én.

Rózsa Miklós.

+ **Tudományos újdonságok.** Elkészült és a tudományos világ teljes érdeklődése mellett átadták a forgalomnak a *Barmen-Elberfeld és Vohwinkel* városok közötti *levegő vasutat*. A lebegő vasut eszméje nem új, az 1827-ben épített első magyar vasut, a pest-kőbányai is ily rendszerű volt; akkor a vontató erő gyariorúsága miatt csakhamar be kellett azt szüntetni, ma, a villamosság korszakában a legtekélyesebben bevált. A lebegő vasut jelentőségét nem lehet eléggé méltatni, különösen ma, mikor a nagyvárosi utcák forgalma akkora, hogy új vágányok fektetése teljesen lehetetlen, miért is manapság föld alatti vagy föld fölött vezetett magas vasutakat terveznek: de keskeny utcákban ezek is kivihetetlenek. A föld alatti vasut nagyon sokba kerül, a magas vasut is drága, szilárd és széles szerkezetétől fogva, de a legfontosabb az, hogy hirtelen kanyarulatoknál ezek a vasutak ki sem építhetők. A lebegő vasut a legkisebb kanyarulatban is egyforma, nyugodt sebességgel halad, az összeköttetés lezuhanás veszélyének teljes kizárásával. E rendszer mellett szól az építési költségek aránytalan olcsósága, mert míg a *berlini* magas vasut két millióba, a *londoni* városi vasut öt millióba került kilométerenként, a lebegő vasut építési költsége kilométerenként nyolcszáz ezer korona, a mi föld alatti vasutunk két és fél millió koronájával szemben. A *barmen-elberfeldi* lebegő vasut szerkezete vastartókon nyugszik, melyek a Wupper-folyó két oldaláról ferdén állnak ki, mintegy háromszöget képezve. E tartókon van a hídzerű szerkezet, melyen alul két kettős T alakú sín vonul végig és ezen gördül a négy kocsikerék, amelyek egy egyenesben következnek egymásután.

Nagyszabású terv foglalkoztatja Oroszországot: csatornát akarnak ugyanis létesíteni a *Finn-tenger*-ből és a *Jeges-tenger* között. A csatorna tervéből mélysége olyan lenne, hogy a legnagyobb hadihajók minden baj nélkül járhatnának benne. Kijelölt útja a *Finn-tenger*-ből a *Névan* keresztül a *Ladoga-tóba* vezetne, innét az *Onega-tóba* és végül különböző kisebb tavakon keresztül a *Fehér-tengerbe*. A tavak,

amiket a kanális érinteni fog, elég mélyek, úgy, hogy most a főszület csak arra fogják fektetni, hogy a közbeeső folyók medrét kibővítsék, ami, tekintettel a kedvező talajviszonyokra, nem lesz nehéz munka. A csatorna kilencszázhatvanhárom km. hosszú volna, de ebből négyszázkilencven kilométer a tavakra esik és így a folyókra csak négyszázhatvanhárom kilométer jut. Az új csatorna nagy befolyással lesz a közbeeső vidék növény- és halászati viszonyaira, de leginkább hadászati szempontból lesz nagy a fontossága, mert a hadihajók akadálytalanul közlekedhetnek a *Jeges-tengertől* az *Atlanti-óceánig*. (P. R.)

+ **Mark Twain és a bérkocsis.** New York egyik bíróságának tárgyalási terméte zsu. olásig megtöltötte a mult esztendőkoron a kíváncsi hallgatóság: oly pörnek a tárgyalása volt kitűzve, amelyben *Mark Twain* szerepelt telperes gyanánt *William Beck* nevű bérkocsis ellen s a közönség már előre mulatozt az éleken, amelyekkel a nagy humorista a tárgyalás folyamán nevelésszerű teszi a newyorki bérkocsisok válogatott zsarolási módját. Az amerikai bérkocsis abban a tekintetben édes testvére az európainak, hogy ő neki sem elég sohasem az a vitele, amit az utas ad, épp úgy rázogatja a tenyerében a kapott pénzt, végigméregeti az utast, mint a budapesti és ennél talán annyival rosszabb, hogy mindjárt kész a gunyos megjegyzésekre. *Mark Twain* nel is megestet nemrég, hogy mikor *William Beck* nek átadta félórai kocsizás után a vitelejét, a bérkocsis éppen nem válogatott szavakkal adta tudtára, hogy: szégyelheti magát. Erre a szelidélkü humoristát is elhagyta a türelme és a mosdatlan száju kocsist bepörölte. A nagyszámú hallgatóság eszalódott, mert *Mark Twain* nem volt élcelődő kedvében hanem a meghatározottabban hangon arra kérte a bíróságot, hogy ne csak azért ítélje el a kocsist, mert őt akarta megszarolni és mert vele gorombáskodott, hanem állítson a szigorú ítéllet példát *Beck* többi kollégáira elé, akik, — mint a nagy író mondta — rosszabbak a tengeri kalóznál. A hallgatóság a beszédet lelkesen megeljenyezte s a bíró a bérkocsistól megvonta az íparengedélyt.

+ **Nagy írók — írás közben.** Egy angol folyóirat érdekes cikket írt arról, minő sajátos szokásaik vannak egyes íróknak munkájuk közben. *Tolsztoj* írószobájának falára ász és kapa van függesztve a munka szimbólumát s munka közben a nagy orosz gyakran tekint ezekre, majd megpillenve rajtuk, tovább ír. *Zola* nem tud addig dolgozni, amíg meg nem számolta a dolgozószobájában levő egyes tárgyakat, nappelt, székeket. A világhírű francia íróknak különben sőt közben is megvan az a szokása: az utca gázlámpáit, a kocsikat, a cimtáblákat számozza. *Dösa* íróasztala tele van apró porcellán csesebecsével: kutyával, macskával, tengeri nyulacskaival. Gyak-

ran abban hagyja az írást és ezeket forgatja, nézegeti. *Ouida*, a neves angol írónő gyakran felugrott asztala mellől és nagy fehér maoskájával kezdett játszani. *François Coppée* is nagy maoskabarát és azt állítja, hogy ha megismogatja maoskája dus szőrét, az ebben levő villamosságtól — ihletet kap.

+ **A pesti vízvezeték.** A székeslőváros fejlődésére élénk világot vet az a *Felhívás*, melyet harminchárom év előtt az akkori vízvezetési bizottság, *Pest* város polgáraitól infézett abból a célból, hogy a vízvezeték szükségességét a lakossággal megismeretve, előzetes nyilatkozatok útján tájékozódhassék a kiépítés nagyságáról és rendjéről. Az 1867-ben kiadott *Felhívás* alá *Szentkirályi Mór*, a vízvezetési bizottság elnöke és *Gerlóczy Károlynak*, a bizottság főjegyzőjének neve van írva. Leikes szavakban szólítják fel a polgárságot az ügy pártolására, majd így folytatják:

A közönséggel meg akarjuk ismertetni az előnyt, melyet néki a vízvezeték használata nyújt; tudatni akarjuk véle a feltételeket, melyekbe a lakásaiba vezetett víz használata kötvé lesz; megismertetni kívánjuk véle a jövőt mely magára a vízvezetékre, a városra és a közönségre vár, ha a közönség a város vállalatát kellő és növekedő pártfogásban részesíti.

Majd hangsúlyozza a felhívás, hogy a közönségnek nagy haszna lesz a vízvezeték, mert megmenekül a terhes vizadótól, melyet puttony száma szített naponként a házakhoz hordott piszkos Dunavízért, mely pedig most legalább ötszörte drágább, mint lesz a vízvezetékkel nyernedő tiszta víz. *Pest*-nek legtöbb részeiben izetlen kútviz helyett egészséges és jóízű ivóvízzel látatik el; a terhes és időrabló vízfe hordás elmarad; a víz minden időben és sokkal bővebben fog állni rendelkezésre, és megszerzése is nem kerülend semmi fáradságra. A közgyűlés megállapította az árakat is. E szerint azok, kik a vízvezeték vizét használják, a közszáma fizetnek egy évre:

Naponta fogyasztható: 11—10 akóért, minden akó után 3 forintot, vagyis az egyes akó ára nyolctized krajeár. 11—50 akóért, minden akó után 2 forint 80 krajeár, vagyis az egyes akó ára hétékileuced krajeár. 51—100 akóért, minden akó után 2 forint 40 krajeár, vagyis az egyes akó ára hatkilenced krajeár. 101 akóért és azonfeül 2 forintot, vagyis az egyes akó ára háromkilenced krajeár.

A lendületes befejezés így szól:
„Polgártársak! A teremő közszellem nevében szólunk hozzátok, azon közszellem nevében, mely köztetek el, melyet köztetek tanultunk ismerni, töletek tanultunk. — Ezen nemzeti közszellem tartott beundéket fenn, ezen közszellem fogja nagygyá tenni hazánkat, nagygyá és európai jelentőségűvé városunkat. Ismét egy lépést akarunk tenni előre a haladás útján, haladjunk közreműködve, nehogy megoszolva hátramaradjunk.

REGENY.

A rajongók.

— REGENY —

lita: STEPNJAK.

Rövid néhány hónap alatt leküzdötte a nyelv akadályait. Hanem egyszerre két urat szolgálalni... nem tudott.

Szívét-lelkét orosz gondok, orosz tervek, orosz emlékek foglalták el. S az idegen szocialisták gyülesein csak átmenő vendégnek érezte magát. Honvágya napról-napra nőtt. Eppen újra szándékozott írni, amikor feleletül élő hír jött barátaitól Kubova Helén személyében. Ez éppen akkor szökött meg Sziбірriából és Szt.-Pétervárra jött, hogy a ligának ajánlja fel szolgálatait. A liga tüstént felszólította, hogy menjen át a határon és egyideig éljen a külföldön. Ez sok üdvözléte hozott neki barátaitól s izenetüket, hogy legyen esze s várjon bekésségben.

Oroszországban ez idő szerint egyikre sem volt szükség. Léna tartózkodása a külföldön ennek kézzelfogható bizonyítéka volt.

Andrejnak nem maradt más hátra, mint erényt csinálni a szükségből. Az idő eltompította előbbi kétségbeesésének életét. Lassan-lassan betörtődött a száműzöttek életébe, a maga apró-cseprő kellemetlenségeivel és bosszúságaival, de amely végtelen örömeiket is nyújt, mert szabadon hozzáférhetőkké válnak a gondolkodás mérhetetlen kincsei. Így muli el esztendőnyi egyformaságban három hosszú esztendő, melyet csak az orosz hírek után való lázas várakozás elevenített fel némileg.

Nem hiába várt. Rövid szünet után kettőzött erővel tört ki az elnyomott forradalom, s Andrej kapott a kedvező alkalmon. Új levelet írt, újra

előadta követelését, még pedig oly erőlyes ékes-szóval, amelyet, sajnos, legjobb munkáiban sem lehetett találni.

Nem volt több ok a halogatra. Néhány heti várakozás után válaszképp megjött György levele.

— Igen, végre — ismételtette, amint utazásáról gondolkodva lassu léptekkel mérte végig koporsószertű szobáját.

Nem volt hangjában újjongás, hanem különös nyugalom, amely inkább melankólikusan hangzott. Boris letartóztatása? — Igen, de ez még nem minden. Az a gondolat, hogy visszatérhet hazájába, vesztett valamit régi eszéből. Meg volt lepve, sőt eszalódott, amikor egészen nyugodtnak érezte magát. Előbbi sovargásában azt hitte el magával, hol visszahívataa elragadtatással tölti el. Most, hogy végre elérkezett, oly közönségesnek, oly természetesnek találta, hogy majdnem megfeledkezett a sok ezer mérföldről, az ut számtalan veszélyéről, amelyek várakozásait a megvalósulástól elválasztották. Egyszerre eltűntek gondolatvilágából a száműzetés szelid tapasztalatai; újra ott látta magát Péterváron, a jól ismert környéken, akéresak tegnap hagyta volna el.

Ebben a hangulatban gondolta végig mind a fontos kérdéseket György levelében. Haragudott, hogy barátja feltételezte róla, hogy oly hamar meggyőzőhétik. Nem, abból semmi sem lesz. Tökéletesen helyeselte a terroristikus forradalom újabb tetteit, hanem értelmesűk neki nem tetszett. Határozottan gyűlöletes volt előtte a liga azon törekvése, hogy a „Végrehajtó bizottság” kezében összpontosítsa a hatalmat. Első dolga lesz barátainak bebizonyítani ennek az eljárásnak veszélyeit.

Agya elkezdett működni, lassankint neki-melegedett bizonygatásába s mindig gyorsabbodó lépéssel járt fel s alá szobájában.

Hangos kopogás zavarta meg csakhamar monológját és visszahívta a valóságba. A kopogás a padlón hallatszott, s úgy látszik, az alsó lakótól származott, akinek türelmét kiaknáta örült,

ide-oda szaladgálásával. Egy seprőnyél segítségével haragos izenetet telegrafált felső szomszédjának.

— Ahá, — szölt hirtelen Andrej — ez Corniehon ur! A jó ember aludni akar s valóban egy fabatkat se bánja, vajjon az orosz forradalom hamis vagy helyes uton halad-e.

Védekezésül hirtelen megállt s mozdulatlan maradt, amíg csak meg nem szünt a kopogás. Minthogy aludni nem akart s ében oly sokáig nem bírt nyugodtan maradni, ellátározta, hogy rövid sétát tesz a gyönyörű tavaszi éjben. Elfújta a lámpát, bezárta szobáját s a kulcsot, mint rendesen, a gyékény alá rejtette.

MÁSODIK FEJEZET.

Magányban.

Andrej jól ismerte a járást, s csakhamar lejutott a kölépesőn, ki a szabadba. A levegő hűvös volt. Az ég tiszta, a levegő átlátszó, a déli hold halványan világított az ég boltján. Végigment a keskeny utcán, amelyben házuk állott, befordult egy kis térre, amelyre sötéten vetette árnyékát néhány terebélyes hársfa. A hagyomány szerint gyakran pihent ott Jean Jaques Rousseau. Néhány percig haladva abban az irányban, csakhamar elérte a botanikus kertet. A kerítés-rudak aranyozott hegyei ragyogva váltak el a háttér exotikus növényzetétől. A szellő, mely arcát legyezgette, oly enyhé volt, hogy irányát sem lehetett megkülönböztetni. Amint kéjesen lehelte magába az éjszaka, a tó, a kertek üdítő balszamos levegőjét, úgy érezte, mintha kieserülték volna. Egész valóját egy új, ismeretlen örömrzés töltötte el.

Elvezte a világot maga körül, saját lelki nyugalmat, egészségét, erejét. Mindez egész különös ruganyosságot kölcsönzött tagjainak. Mozogni akart menni, de hová?

Balkeze felől hosszan nyult el a Rhône partján a szunnyadó város, a kereskedők palotaisoraival, pazar szállóival.

(Folytatása következik.)

Table with exchange rates for various locations: Concordia-malom, Előb. lőp. malom, Erzsébet-malom, Lúta-malom, etc.

Table with bank exchange rates: Malmok, Angol-osztrák bank, Budapesti bank, etc.

Table with exchange rates for various banks: Takarékpénztárak, Bolcsövöl lakárka, Budapest III. kerület, etc.

Table with exchange rates for insurance companies: Biztosító-társaságok, Bőcsi biztosító-társaság, Bőcsi élet- és járadék, etc.

Table with exchange rates for various goods and services: Iparvállalatok, Budapesti téglakészítő, Bpest-szentlőrinc téglagyár, etc.

Table with exchange rates for various goods: Közlekedési vállalatok, Adria m. tengervíz, Budapesti vízvezeték, etc.

Table with exchange rates for various goods: Sorozatok, Bazilika-sorozat, Budapesti sorozat, etc.

Table with exchange rates for various goods: Pénzszemek és váltók, Magyar v. osztrák arany, etc.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonzerű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzlettel árjegyzőbizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Table with grain prices: Jégyszék: Heremay; luerna magyar 39.-45.-, korona, vörös aprószemű 55.-57.-, korona, vörös erdőnyi, etc.

A bécsi értéktőzsde.

Az időzűdésn gyenge volt az irányzat. Déli tőzsdén szilárdult az irányzat, de üzlet csak magyar korona-járadékban volt, amelyet élénken kerestek.

Záratokként élnek volt az üzlet. A magyar korona-járadék hír szerint (30 millió) már mind el lett adva. Berlini magándiskontó 4 1/2%.

Bécs, november 29. (Magyar értékek zárata). 4 1/2%-os aranyjárdék 115,45. Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegy 140.-, Magyar vasúti kölcsön ezüstben 99,40. Magyar keleti vasúti

Állami kötvény 117,50. Magyar leszámítoló- és pénzváltóbank 429.-. Rimamurányi vasműrészvény 437.-. Magyar korona-járadék 91,25. 4 1/2%-os Magyar földleherm. kötvény 91.-, Magyar hitelbank részvény 674.-. Magyar nyerevény kölcsön sorsjegy 168.-. Kassa-oderbergi vasúti részvény 349,75. Magyar kereskedelmi bank - Magyar cukoripar

Bécs, november 29. (Osztrák értékek zárata). 4 1/2%-os papírjárdék 93,05. 4 1/2%-os osztr. aranyjárdék 116.-. 1800-iki sorsjegy 134,30. Osztrák hitelrészvény 400.-. Angol-osztrák bank 272.-. Bécsi bankjegyesület 400,50. Osztrák-magyar bank 1392. Déli vasút 113,50. Dunagőzhajózási részvény 742.-. Dohányrészvény 234,50. Császári és királyi arany 11,38. Német bankváltók 117,65. 4 1/2%-os ezüst járdék 97,70. Osztrák korona-járdék 93,35. 1804-iki sorsjegy 207.-. Osztrák hitelintézet részvény 670,50. Unionbank 545,50. Osztrák Landerbank 409.-. Osztrák-magyar államvasút 663.-. Elbavölgyi vasút 470.-. Alpeji bányarészvény 452.-. 20 frank. arany 18,18. Londoni váltóár 240,55. Bécsi Tramway Lít B. 242.-. Bécsi Tramway Lít A. 247.-. Lipót-kohó - Az irányzat szilárd.

Bécs, november 29. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése). A délutáni magánforgalomban a záratok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 671.-, Magyar hitelrészvény 674.-, Angol-Osztrák bank 272.-, Bécsi bankjegyesület 407.-, Union bank 548.-, Landerbank 409,50. Osztrák-magyar államvasút részvény 663,50. Lombard 141.-, Elbavölgyi vasút 460.-, Északnyugati vasút részvény 453.-, Dohányrészvény 232.-, Rimamurányi vasút 489.-, Alpeji bányarészvény 443.-, Májusi járdék 98,50. Magyar korona-járdék 91,25. Török sorsjegyek 108,75. Német birodalmi márká 117,76. Napoleon d'or 19,17.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, november 29. (Tőzsdéi tudósítás). A tőzsde megnyitáskor a bányarészek a felgyartermények árának leszállítása következtében alacsonyabb árfolyamokkal indultak. Később azonban általában megszilárdult az irányzat visszavásárlások következtében, amelyek alighanem az utolsó-rendezéssel függtek össze. Bankrészletek is javultak mérsékelt forgalom mellett. Osztrák hitelrészvények bécsre emelkedtek. Transvaali vasúti részvények szilárdak. Northern-Pacific részvények emelkedtek. A második tőzsdorobán az üzlet csendes maradt, de az árfolyások jól tartották magukat. Török sorsjegyek és magyar korona-járdék emelkedtek. Magánleszámla-tólai kamattal 4 1/2 százalék.

Berlin, november 29. (Zárati). 4 1/2%-os papírjárdék - 4 1/2%-os osztrák aranyjárdék 93,05. Elbavölgyi vasút - Magyar korona-járdék 91,80. Osztrák-magyar államvasút 141,90. Kassa-oderbergi vasút - Bécsi váltóár 84,85. Magyar vasúti beruházási kölcsön 101.-. Alpeji bányarészvény - Disconto-Commandit 179,90. Általános villamosítási Edison 215,50. Gelsenkirchen 192,40. Laura-kohó 208.-. 4 1/2%-os ezüstjárdék - 4 1/2%-os magyar aranyjárdék 96,75. Osztrák hitelrészvény 210,75. Déli vasút 27,10. Károlyi Lajos vasút 101,30. Gross bankjegyek 216,35. 4 1/2%-os új járdék kölcsön - Török dohányrészvény - Olasz járdék 94,90. Magyar hitelbank - Dynamit Trasi - Harpeni 182,30. Az irányzat szilárd.

Berlin, november 29. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata). Esti forgalom. 4 1/2%-os magyar aranyjárdék 96,75. Magyar korona-járdék 91,50. Osztrák hitelrészvény 206,00. Osztrák-magyar államvasút 142.-. Déli vasút 27.-. Északnyugati vasút - Elbavölgyi vasút - Orosz bankjegy közszépen - Buschtiehradi 216,35. Orosz bankjegy - (Ultimeo) Lombard -

Hamburg, november 29. (Zárati). 4 1/2%-os ezüstjárdék 97,70. 1860. sorsjegy 135.-. Déli vasút 26,75. 4 1/2%-os osztrák aranyjárdék 93,70. Osztrák hitelrészvény 210,50. Osztrák-magyar államvasút 141,75. Olasz járdék 94,70. 4 1/2%-os magyar aranyjárdék - Az irányzat szilárd.

Frankfurt, november 29. (Zárati). 4 1/2%-os papírjárdék 93.-. 4 1/2%-os osztrák aranyjárdék 93,00. Magyar korona-járdék 91,95. Osztrák-magyar bank 121,25. Déli vasút 26,70. Elbavölgyi vasút - Londoni váltóár 204,15. Bécsi bankjegyesület 148.-. Villamos részvény 129.-. 3 1/2%-os magyar aranykölcsön - 4 1/2%-os ezüstjárdék 97,55. 4 1/2%-os magyar aranyjárdék 96,50. Osztrák hitelrészvény 208,50. Osztrák-magyar államvasút 141,50. Északnyugati vasút 115,50. Bécsi váltóár 848,33. Párisi váltóár 814,16. Unionbank - Alpeji bányarészvény 226.-. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, november 29. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata). Árfolyamok január. Esti forgalom Osztrák hitelrészvény 211,20. Osztrák-magyar államvasút 141,40. Déli vasút 26,90. Osztrák aranyjárdék - Olasz járdék - Laura-kohó 208.-. Harpeni 182,50. Discont 178,80. Alpeji - Bécsi bankjegyesület - Az irányzat szilárd.

Páris, november 29. (Zárati). Osztrák-magyar államvasút - 4 1/2%-os osztrák aranyjárdék 93,40. Osztrák Landerbank - 3 1/2%-os francia járdék 100,92. Ottomanbank 537.-. 3 1/2%-os francia járdék 102,20. Alpeji bányarészvény - Déli vasút - 4 1/2%-os magyar aranyjárdék 98,75. Párisi bankrészvény 1072. Olasz járdék 93,30. Francia törleszt. járdék - Osztrák földhitelintézet részvény - Török dohányrészvény 307.-. Az irányzat szilárd.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

November 29. A sertésüzlet irányzata változatlan. A) Hízott sertések ára: I. A) Magyar elsőrendű: Greg nehéz (pártonként 400 kilogramm feletti súlyban) - fillérg. Oreg közép (pártonként 300-340 kilogramm terjedő súlyban) - fillérg. Fialat nehéz (pártonként 320 kilogramm feletti súlyban) 97-98 - fillérg. Fialat közép (pártonként 251-320 kilogrammival való súlyban 90-97 - fillérg. Fialat könnyű (pártonként 250 kilogramm terjedő súlyban) 96-98 - fillérg. II. Magyar s z e d e t i: Nehéz (pártonként 280 kilogramm feletti súlyban) - fillérg. Közép (pártonként 240-260 kilogramm súlyban) - fillérg. Könnyű (pártonként 200 kilogramm terjedő súlyban) 3onr - fillérg. III. Romániai: Nehéz (pártonként - kilogramm feletti súlyban - fillérg. Közép (pártonként 250-320 kilogramm terjedő súlyban) - fillérg. Könnyű (pártonként 250 kilogramm terjedő súlyban) - fillérg. IV. Romániai eredeti (Stachl). Nehéz (pártonként 240 kilogramm terjedő súlyban) - fillérg. Könnyű (pártonként 250 kilogramm terjedő súlyban) - fillérg. V. Szerbiai: Nehéz (pártonként 280 kilogramm feletti súlyban) 92-94 - fillérg. Közép (pártonként 240-260 kilogramm terjedő súlyban) 90-92 - fillérg. Könnyű (pártonként 240 kilogramm terjedő súlyban) 83 - 85 fillérg.

lott 503 darab. 1900. november 28. napján elszállítottat 400 darab. 1900. november 29. napjára maradt készletben 35.550 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

— November 29. —

Kinevezések és áthelyezések. Az igazságügyminiszter dr. Löffler Ármu nagybekereki kir. törvényszéki aljegyzőt a nagybekereki kir. törvényszékhez jegyzővé, David József felelős-őrri kir. járásbírósi joggyakorlatot a szigetvári, Szobonya Miklós eperjesi kir. járásbírósi joggyakorlatot a szentesi, Batta Bertalan beregszászi kir. törvényszéki joggyakorlatot a rétségi, Pogány Árpád szászvárosi kir. járásbírósi joggyakorlatot a szászvárosi, Bedő Joakim sepsi-szent-györgyi kir. járásbírósi joggyakorlatot a lugosi, Csiszér Gábor nagy-szebeni kir. törvényszéki joggyakorlatot a tekei kir. járásbíróshoz, dr. Bakos Géza budapesti lakos, ügyvédjelöltet a kaposvári kir. törvényszékhez, Kovács Ferenc halmai lakos, ügyvédjelöltet a fehérgyarmati, Medvetzky Imre budapesti III.-III. kerületi kir. járásbírósi joggyakorlatot a titeli kir. járásbíróshoz aljegyzőkké, Hanz Mór esztergomi kir. járásbírósi segédtelevényvezetőt az esztergomi kir. járásbíróshoz televényvezetővé, Bokor Endre köhalmi kir. járásbírósi díjnotk a gyergyó-szent-miklósi, Kolbenheyer Vilmos zirci kir. járásbírósi díjnotk a csurgói, Kopeckey Vilmos erzsébetvárosi kir. törvényszéki díjnotk a köhalmi kir. járásbíróshoz, Moskovits Mór es. és. kir. 16. hadosztály tüzérezredbeli szanatóváltást a debreceni kir. törvényszékhez, Freyler József fehérgyarmati kir. járásbírósi televényi átalakít díjnotk a mátyásföldi kir. járásbíróshoz imrokkai, Kuchler Sándor aradi kir. törvényszéki díjnotk a nagy-halmgyi kir. járásbíróshoz végrehajtóvá, a vallás- és közoktatásügyi miniszter Seidel Vilmos okleveles tanítót a borosjenői állami elemi népiskolához rendes tanítói, Cseke Borbála okleveles tanítónőt a temes-buttinyi állami elemi népiskolához rendes tanítónővé, a pécsi kir. törvényszék teljes tanácsa Maximovits Sándor ideiglenesen nyugdíjazott segédtelevényvezetőt a pécsi kir. törvényszékhez rendszeresített második szorb és horvát tolmács állfára kinevezte, az igazságügy-miniszter Juhász Gyula titeli kir. járásbírósi segédtelevényvezetőt az esztergomi kir. járásbíróshoz, Dupsek Ignác kolozsvár- városi kir. járásbírósi végrehajtót a kolozsvár- városi és Rácz József szardánhelyi kir. járásbírósi végrehajtót a puji kir. járásbíróshoz helyezte át.

Nemagyrországiak. A helyigminiszter megengedte, hogy kisköri Pultzer János szegedi lakos falotásra, Hakenberger Ede temesvári lakos Havasra, Weissenstein Ede Vasra, kisköri Weisz Ferenc és Jenő debreceni lakosok Vajdára, Vesz Mihály gúndicsaládi lakos Veresre, kisköri Teodorcsu István eskik-szerzai lakos Bogosra, kisköri Fuhrmann László szepesváraljai lakos Földesre, Krausz Gyula budapesti lakos saját, valamint kisköri Gusztáv nevű gyermeke Kovácsra, Prosznic Mihály győri lakos Pálra, dr. Körpel Géza budapesti lakos Kelemenre, kisköri Weisz Mór, Béla és János merenyi lakosok Vajdára, Poltner (Folkner) Antal budapesti lakos saját, valamint kisköri Antal, Julánna, István, Anna és József nevű gyermekei Földvárra, Ditzler Ferenc budapesti lakos saját, valamint kisköri Ferenc, Magdolna és Anna nevű gyermekei Tűskétre, Viresznák József budapesti lakos Visegrádra, Rosenthal Benjamin szombathelyi lakos Rónáira, Katz Salomon tiszajuhosi lakos Kálláira, Nauer Rezső kassai lakos Rétfalvira, kisköri Hirsch Elemér budapesti Lakos Hortira, Grünberger Fulop szegedi lakos saját, valamint Aranka és kisköri Géza, Salamon, Ilona és Ándor nevű gyermekei Garara, kisköri Fuchs Zoltán és János székeshelyi lakosok Farkasra, Kaszner Gyula füleki lakos Kosztolányira változtatásra vezetéknevét.

Pályázatok. Irnoki állás a váli kir. járásbírósnál december 29. Székeshelyi kir. törvényszék. - Albrói állás a temes-kubini kir. járásbírósnál, 2 hét. Fehérgyarmati kir. törvényszék. - Jégvölgyi állás a panosvári kir. törvényszékénél, 2 hét. - Szolnoki állás a szolnoki kir. adóhivatalnál, december 15. Troncsani állás a pénzügyigazgatóság. - Aljegyzői állás a beszercebányai kir. törvényszékénél, 3 hét. - Fogalmazó gyakkornoki állás a m. kir. dohányüzemek központi igazgatóságánál, 14 nap. - Hivatalszolgálati állás a makói kir. járásbírósnál, december 1. Szegedi kir. járásbírósnál. - Televényvezetői állás a szobrani kir. járásbírósnál, 2 hét. Bercsaszéki kir. törvényszék.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. —

Budapest, november 29. Az adatai depresszió, amelynek centruma a La-Manche csatorna felett van és egy másik a hetni éből fölött, a kontinens nagyobbszét elborították, úgy hogy a magas nyomás a keleti határokra húzódtól vissza. Az idő ennélfogva újra csapadékosabbra és enyhébbre hajlik. Nálunk elvélve esett esekély esőtől eltekintve az idő száraz és egyhétet ködös és hűvös volt. Zivatar. Nyugatról újra terjeszkedő csapadék és enyhülés várható.

Vizállás.

Table with water levels: Ion, Duna, Tisza, Körös, Dráva, Sáva, Mura, Száva, Szeles, Szamos, Kraszna, Latorca, Labarca, Ung, etc.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.
Péntek, 1900. november hó 30-án.
Zárva.

NEMZETI SZÍNHÁZ.
Péntek, 1900. november hó 30-án.
Vörösmarty-ünnep.

I. Kültemény.

Irta Somló Sásdor. Utána a Szózat, éneklé a kar.

II. Czillej és Hunyadiak
3-ik előadás.

III. Szép Ilonka

zenekísérettel, szavalja: Márkus Emília.

IV. Csonger és Tünde
3-ik előadás.
Kezdeté 7 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.
Péntek, 1900. november hó 30-án.
Előszór:

A mikádó.

Japán operett 2 részben. Szövegét írta W. S. Gilbert. Ford. Rákosi Jenő. Zenéjét szerz. Arthur Sullivan.

Személyek:

A mikádó	Szilágyi	Pitti-Sing	Blaha
Nanki Poo	Ledófsky	Peep-Bo	Gombaszögi
Katisha	Margó	Poo-Bah	Boross
Kokó	Sziklai	Pis-Tush	Mátrai
Yum-Yum	Szojer		

Kezdeté 7 1/2 óraker.

Jegyek a M. kir. Operaház, Nemzeti és Magyar Színház előadására kaphatók és előjegyezhetőek Bárd Ferenc és Testv. zeneműkereskedéseiben Kossuth Lajos-utca 4. sz. és Andrassy-ut 42. sz. a. valamint a New-York kávéházban. (Telefon.)

VIGSZÍNHÁZ.

Péntek, 1900. november hó 30-án.

Tartalékos férj.

Böhöz 3 felv. Irták Guthi Soma és Rákosi Viktor.

Személyek:

Bukovics	Gál	Dorottya	Varsányi
Taréz	Nikó	Hólyag Tóni	Hegedűs
Timár Zoltán	Fenyvesi	Popovka	Szerényi
Eva	Lenkei	Ponty ur	Rónaszéki
Csilám Olivér	Góth	Fruzsina	Makróczy
Froncsák	Vendrei	Oszkár	Gyöngyösi

Kezdeté 7 1/2 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.

Péntek, 1900. november hó 30-án.

San-Toy.

Kínai daljáték 3 felvonásban. Irták Edward Morton. Harry Greenbank és Adrian Ross. Fordították Fái J. Béla és Makai Emil. Zenéjét szerz. Sidney Jones.

Személyek:

George Preston	Tollagi	Jung-Si	Rózsa G.
Poppy, leánya	Bárdi G.	Mi-Kui	Tallian
Bobbie, fia	Raskó	Szin	Nyíri C.
Dudley	Amon	Pin-Szing	Vasvári
Yen-Ho	Németh	Szi-Kiang	Szécsi
San-Toy	Küry	Hu-Ju	Kaposi
Csu-Li	Kovács	Kínai császár	Ujvári
Benson	Szirmai	Szing-Hi	Szerdahelyi

Kezdeté 7 óraker.

URÁNIA SZÍNHÁZ

Péntek, 1900. november hó 30-án.

Venecia.

Irta Dessewffy Arisztid.

Kezdeté 1/28 óraker.

Somossy Mulató

(Nagymező-utca).

Albrecht Ferenc, igazgató.

Pénztárnítás 7-ker. Az előadás kezdete 8-ker. Ma péntek november hó 30-án, búcsufelvépte az összes művészeknek.

Holnap szombat, december hó 1-én. Első vendégjátéka!

Fenomenális!

Szenzációs!

Az ő nagyszerű átváltoztatásaiban.

Fregoli! vendégjátéka alatt a földszinti nézőter támlás-székkel lesz berendezve és a kőrházi tőlkert vendégül helyeséggel áll a t. e. közönség rendelkezésére. — Jegyek ezen igen érdekes vendégjátékhoz a Mulató nappali pénztáránál, reggeli 9 óráig déli 1 óráig és d. n. 3 óráig az előadás végéig kaphatók.

Helyárak:

I. em. páholy (4 szem.)	frt 15.-	Földszinti számozott helyek:	
II. " " " " "	frt 8.-	1-4. sorig	frt 3.-
Időgen páholyúls I.	frt 3.-	5-8. sorig	frt 2.50
Ugyanaz II. sor	frt 2.50	9-12. sorig	frt 2.-
Ugyanaz II. em. I. sor	frt 2.50	13-18. sorig	frt 1.50
Ugyanaz II. em. II. sor	frt 2.-	Földszint, vagy tőlkert helyén	frt 1.-
Erikölvél I. sor	frt 2.-		
Ugyanaz II. III. és IV. sor	frt 1.50	belépő	frt 1.-

Vasárnap, december hó 2-án, a délutáni előadásban először:

FREGOLI! vendégjátéka, mérsékelt helyárakkal.

FOLIES CAPRICE.

Előképek, bemutatja:

Margherita e Giuseppi di Gianotto LEONÉ DUBAL

nemzetközi énekesnő.

Böhözatok:

„Die Hochstaplerin“.

A Knopfloch család,

és

Ügyvédek alkonya.

Cigányzene a nagyszerű

télikertben.

Főurak-

és birtokosoknak az egész országban ajánljuk az ősi és téli idejé beállításával szolgáltatásunkat. Különlegesség: himzett kocsiszűr gazdag himzessel minden szüben és nagyságban a legnagyobb választékban.

SCHWARZ M. L.

BUDAPEST, V., Váci-körút 4.

kizárólagos líbrériakereskedése, hol a legnagyobb választékban, minden nagyságban egy magyar, mint német bundák, valamint német és francia líbrériák rakomány tartatnak. Különlegesség: himzett kocsiszűr gazdag himzessel minden szüben és nagyságban a legnagyobb választékban.

BUTOR részletfizetésre!

Állami és város tisztviselők, katonatisztek, egyháztisztviselők, valamint más hitelképes egyének kedvező feltételek mellett kapnak szállárd gyártmányú asztalos- és kárpított butorokat.

Dósa Kálmán Bpest, Erzsébet-tér 18. sz. Sas-utca sarok, I. em. **Árjegyzékét 25 kr. levelezési beutalással ellenbementve küld felül cég B. osztálya. 6197**

Hajójáratjegyzék.

ADRIA

magy. kir. tengerhajózási részv. társ.

Vezérigazgatósága Hoffmann S. és V.

1900. december havában a következő gőzök indulnak:

Honnan	Hová	a gőzös neve	1900. dec.
Fiume	Liverpool	Algerian	1-10
"	Hull, Newcastle o.T.	"	1-10
"	London	Sultana	1-10
"	Rouen*	Stefania	1-10
"	Antwerpen	Kélmán király	5-15
"	Hamburg	Pergamon	5-15
"	Liverpool	Alippo (C. L.)	5-15
"	Algier London	Ziolya	5-15
"	Rotterdam	Deák	5-16
"	Hull, Newcastle o.T.	Volturnó	10-20
"	Liverpool	Alsthan	15-25
"	Liverpool*	Mátyás király	15-25
"	Rouen	Tibor	15-25
"	London	Nerva	15-25
"	Antwerpen	"	15-25
"	Barselona, Valencia*	Póldó	25
"	Gibraltár, Glasgow*	Sagy Lajos	21-21
"	"	Cypela	21-21
"	Rotterdam	Báthéri	25/II-21
"	"	Mátias király	25/XII
"	"	"	26/1. 1901

Honnan	Hová	a gőzös neve	1000. dec.
Liverpool	Triest-Fiume	Egyipten	1-10
Hull, Newcastle o.T.	"	Rosarió	1-10
Antwerpen	"	Szent István	1-10
Liverpool	Fiume-Triest	Tyria (C.L.)	5-15
London	Triest-Fiume	Szent-László	5-15
Rouen	"	Szent-László	15-25
Bordeaux	"	B. Komény	15-25
Lisszabon, Oporto	"	Jóki	15-25
Liverpool	"	Althion	15-25
London	"	Syria (C. L.)	15-25
Rotterdam	"	Deák	21-21
Rouen	"	Stefania	21-21
Glasgow	"	Mátyás király	21-21
Liverpool	Fiume-Triest	Pavia (C. L.)	21-21

1. Ha a gőzös elindulása előtt 8 nappal elegendő rakomány nem jelentett, az igazgatóság fenntartja magának a jogot a kikötőket nem érinteni.

A *-gal jelölt megjelölt viszonylatokban a gőzös Triestnél is érinti a Középtengeri szigort. A) vonal: Fiume-Szilvária-M. Fiume. FUMÉBÓL: „Tizza“ 3-án, „Andrassy“ 10-én, „Jákóczy“ 17-én, „Zrínyi“ 24-én, MARSEILLEBŐL: „Jákóczy“ 2-án, „Zrínyi“ 9-én, „Tizza“ 16-án, „Andrassy“ 23-án, „Jákóczy“ 31-én. B) vonal: Fiume-Malta-Szilvária-Marseille. FUMÉBŐL: „Adria“ 5-én, „Buda“ 12-én, „Árpád“ 19-án, „Szapáry“ 26-án. MARSEILLEBŐL: „Árpád“ 5-én, „Szapáry“ 12-én, „Adria“ 19-én, „Buda“ 26-án.

Feltűnést keltő!

Tea-szilvórium (FINE FLEUR.)

A rumot teljesen pótolja Hermann A.-féle tea-szilvóriumja (Fine Fleur), mely már mindenütt, sőt a legmagasabb körökben is kiváló ínyem zamatjánál és valódiságánál fogva közkeletűvé vált, minthogy jobb, jutányosabb és kiadóbb, mint minden külföldről behozott rum.

Hermann A. horvátországi szilvórium csarnok
Budapest, Erzsébet-tér 18. G. szám.
Kéretik a fenti védjegyre jól ügyelni.

2536. szám. 1900.

Tüzifa eladás.

A m. kir. földművelésügyi miniszter ur f. évi 90873 I/1a. számú rendeletére alulírott m. kir. főerdőhivatalnál

1900. évi december hó 13-án d. e. 10 óraker a horgospataki m. kir. erdőgazdálkodásához tartozó kincstári erdők A. üzemsztyálynak I. vágás sorozatában 1901—1903-ig három éven át vágásra kerülő, összesen 207 kat. hold területén termelhető, mintegy 27.000 tömörköbméter bükk tűzifának tővön való eladására iránt zárt írásbeli versenytárgyalás tartatni fog.

Kikiáltás a vevő által annak költségén kitermelendő

hasabfa ürmeterje után 90 fillér dorongfa " " 60 " Bányatpénz: 4000 korona. Árverési és szerződési feltételek alulírott főerdőhivatalnál tudhatók meg.

Nagybányán, 1900. évi november hó.

M. kir. főerdőhivatal.

A MAGYAR KÖNYVTÁR KOTOTT KIADÁSA.

A magyar irodalomnak ez a legújabb kiadása most már köze is kapható. A csokly 30 fillér árú, illőmbe a költő Magyar Könyvtár hárszély könyvtár számára alkalmassá teszi. — Megjelenté eddig:

— **MAGYAR ELBESZÉLŐK TÁRA.**
JÓKAI MOR. Ne nyul hozzád és egyéb elbeszélések. — Szép anygalka. Kis képek. 90 fillér
PORZÓ (Agai Adófi). A Viola Vera és egyéb elbesz. — PAPP DÁNIEL. Utolsó szerelmem és egyéb elbesz. 90 fillér
SIPULCSZ (Rákosi Viktor). Humorzok. 90 fillér
BARSONY ISTVÁN. Vadász történetek. — THURY ZOLTÁN. Urak parasztok. 90 fillér
MURAI KÁROLY. Mese-mese. — TÁBORI ROBERT. Különös történetek. 90 fillér

— **MAGYAR KÖLTŐK TÁRA.**
ARANY JÁNOS. Toldi. — Toldi estje. — Személyes nyek a Toldi szerelme cz. eposzról. Isk. kiad. 2.70 fillér

— **OLASZ ELBESZÉLŐK TÁRA.**
FARINA, VERGA, SERAO, DE AMBOS, CAPUANA, CASTELNUOVO kisebb elbeszélései. 90 fillér

— **ANGOL ELBESZÉLŐK TÁRA.**
H. G. WELLS. Világok harca. Mars-lakók a földön. 90 fillér

— **SZINMŰTÁR.**
JÓKAI MOR. Fekete vér. Dráma 5 felvonásban. — Heivlia. Dráma 5 felvonásban. 1.20 fillér
IBSEN HENRIK. A négykötő. Színmű 5 felvonásban. — A társadalom társaság. Színmű 5 felv. 2.30 fillér

További kötetek következnek.

Megrendelhető:
LAMPEL R. (WODIANER F. és FIAL)
cs. és k. udv. könyvkereskedésben
Budapest, Andrassy-út 21. sz.
Kapható minden könyvkereskedésben.

Nagyon magas kereset mint mellek-kereset is

kinálkozik igyekvő, jó beszédképességű uraknak, kik „minden körben” található érdek-
lődőket szereznek egy jól jövedelmező társulá-
hoz. Ajánlatok „J. P. 8953.” alatt Messse
Rudolfhoz, Berlin S. W.

4 1/2 kg. Cuba kávé 6.93 írtért
és 1/4 kg. Császárkeverék teát 1.60 írtért
küld minden más költség nélkül.

Fratelli Deisinger
cér
Kávékeveréssel átalát,
FIUME.
ARLAP INGYEN

Ideg- és nemi betegségek

makaes vér- és borbajok, mint gyengeségi álla-
pokok radikális gyógyítására páratlan
sikeres gyógyhatásai folytán
legmelegebben ajánljuk

Dr. Mitzger Tivadar

HIRTEVES
HYDRO-ELEKTROTHERAPIAI
RENDELŐ-INTÉZETÉI

Budapest, VI. Terezt-körút 44. t. em.
Tapasztalt gyors és biztos
eredmények folytán hono-
rarium teljes gyógyulás után
is fizethető.
Rendelés d. e. 8—1-ig d. n. 2—8-ig.
Lovelre díjmentesen választottak. Prospectus
ingyen.

Millió embernek a Schneider-féle Páfrány-tokocska (Galandóelhajtó)

adák vissza teljes egészséget.

Pantlika gilisztá fojes-
páfrány-tokocska által (A-
dalm nélkül 6 perc) a me-
teljesen elhajtja a kékítő
gyógyászati nemesség a ga-
landóféregben, hanem a me-
morban szenvedőket is
biztosan meggyógyítja. A
páfrány-tokocska nem ár-
nyal, és a fűvezeték is
jelen. Rendelési és átve-
tel megfizethető.

Egy eredeti doboz postai
árúval 6 koronáért, a
pénc eltelés beutalással
12 koronáért, a legújabb
utazásnál együtt
Egyedül valódi kapható.

Schneider József gyógyszerésznél
Resica, 15-utca 105.

TITKOS BETEGSÉGEKET

gyógyítására a specialista legjobban ajánlható
számos éven át szerzett gazdag kórházi ta-
pasztalat alapján

Dr. Garai Antal
v. kórházi orvos, specialista

gyógyít legrovidebb idő alatt biztos sikerrel
ferriknél és nőknél: húgyvesztést, hólyagbajokat,
bujakos sebeket, ephilit, ennek következményeit,
makaes borbajokat és az énterítésből támadt
idegbetegségeket.

Meglepi az eredmény férfiak gyengeségét (Impo-
tentia) egy fiatal, mint öregbbr egyenként.
Biztos siker folytán a honorarium utólag is
fizethető. Lovelre díjlanul válassz; kívánatra
gyógyszerek.

Lakás: Budapest, Erzsébet-körút 12. sz.,
(Dohány-utca sarkán, I. emelet).
Bejárát a lépcsőnél. Küllön vártermek.
Rendelés délelőtt 9—3-ig, este 6—8-ig.

Ugyanakkor megjelölt és a szerzőnél: Dr. GARAI ANTAL-
nál megrendelhető: **KÉPZÉSI ÉRTÉKPAPÍR** (már a
15-ik kiadásban megjelent) s nemi betegségekre és ezek
kezelésére gyógykezelésének című könyv, mely ára 2 ft 20
kr., most csak 90 kr. A könyv jól becsomagolva lesz
kibírva, 1 ft 20 kr. alatt kármentesen vagy 90 kr.
alatt megkapható.

A könyv tartalma: I. Az ivarszerkezet leírása. — II. A nemi
kór átviteléről. — III. Az énterítés és az újul megúj-
ulás. — IV. Húgyvesztés (trippa) és húgyvesztéskülföldi.
— V. A borbajok (epiphilit). — VI. Férfitelenség. — VII. E-
gyenlül férfi. — VIII. Női magtalanúság. — IX. Az ivar-
szervek megbetegedéseinek főtünyezője a prostitúció.

Nyilatkozat.

A nagymélt. cs. kir. közigazgatási bíróság 1899. október 14-én kelt 8130. számú és a nagymélt. cs.
kir. kereskedelmi minisztérium 1899. december 26-án kelt 62328. számú döntvénye alapján ez a megjelölés:

„J. Klaps-toll”

a bécsi ipar- és kereskedelmi kamara védőjegylajstromában a mi részünkre van szője-
zőnek beiktatva és csak nekünk áll kizárólagos jogunkban ez a megjelölés; a
védőjegyjogunknak minden egyes csorbítása ellen a védőjegytörvény (B. T. T. 19. sz. 1890. jan. 6.) 23. és
25. §-ai és a védőjegy-novella (B. T. T. 108. sz. 1825. jul. 30.) 2. §. határozmányai alapján teljes eréllyel
fogunk eljárni.

Carl Kuhn & Co. Bécsben,
gyári raktár: I. Stephansplatz Nr. 6.

NEW-YORK

ÉLETBIZTOSÍTÓ-TÁRSASÁG

Alakult 1845-ben.
Az összes nyereségek a biztosítottak tulajdonát képezik.
Kivonat az 1899. évi üzleti jelentésből:
Aktívák összege 1 milliárd 166 millió korona
Évi bevétel 258
1899-ben a biztosítottaknak kifizetett 109
1899-ben költött új üzletek összege 998
Tiszta fölösleg 1899. végén 204
Az 1899-ben a biztosítottaknak kifizetett nyeresévosztalékok összege
14 millió koronára rugott.

A New-York a mivel világ összes országában bír főkökkel.
A New-York kötvénye megfizethetetlen a kiállítás napjától fogva.
Referenciák Magyarországon:

Magyar Általános Hitelbank.
Pesti Magyar Kereskedelmi Bank.
Magyarországi vezérigazgatóság:
Budapest, Erzsébet-körút 9—II., New-York palota.

M. kir. államasvasutak. Igazgatóság

Legrovidebb és legolcsóbb utazás Olaszországba.

A Fiume-Venecia és Fiume Ancona közt közlekedő termes gőzhajók
menetrendje.
Érvényes 1900. évi november 1-től 1901. évi október 31-ig.

Fiume-veneciei vonal:
Ejleli járatok.
Fiuméből indulás minden kedden és szombaton este 8 órakor
Veneciából indulás minden hétfőn és csütörtökön este 7.30 órakor
Nappali járat: március 15-től október 31-ig
Fiuméből indulás minden csütörtökön reggel 7 órakor
Veneciából indulás minden szombaton reggel 7 órakor
Veneciában érkezés és indulás a Szt. Márk-téren.
Menettartam 10 óra.

Fiume-anconai vonal.
Nappali járat:
Fiuméből indulás minden hétfőn reggel 7 órakor
Anconából indulás minden szerdán reggel 7 órakor
Ejleli járat:
Fiuméből indulás minden csütörtökön este 8 órakor
Anconából indulás minden szombaton este 8.20 órakor
Menettartam 10 óra.

A gyorsvonatok Fiumében a gőzhajók kikötőhelyéig és onnan közle-
kednek.
A termes gőzhajók mindkét vonalon egész éven át (tehát a téli időszak
tartama alatt is) hetenként kétszer közlekednek. A nyári hónapok tartama
alatt, március 15-től október 31-ig a Fiume-veneciei vonalon ezenkívül nappali
való utazással hetenként még egy harmadik járat is berendeztetik.
A termes gőzhajók csatlakozásában közlekednek a Budapest-Fiume közt
forgalomban levő gyorsvonatokkal, valamint a Róma, Nápoly, Bari, Brindisi,
Bologna, Milano stb. felé induló, illetve onnan érkező vonatokkal.

Menetdíjak:
A gyorsvonatok használatára jogosító menetjegyek árai a hajó átkelési
díjjal együtt:
a) Budapestről Dombóvár-Fiumén át Veneciába vagy Anconába vagy
viszont:
gyorsvonaton I. oszt. és a gőzhajón I. oszt. 34 korona
II. osztály I. 26
b) A budapest-veneciei vagy anconai jegyeknél a gőzhajókon egy ágyért
2 korona utánfizetendő.

b) A gőzhajókon Fiuméből Veneciába v. Anconába vagy viszont:
diaterem, fülkéllyel együtt 16 korona
I. osztály 12
III. osztály (fedélzet) 6
Továbbá kaphatók még ezen utányon érvényes Olaszországba szóló
combinálható menetkelet körutazási jegyek is.
A gyorsvonatok használatára jogosító közvetlen menetjegyek árai a hajó
átkelési díjjal együtt:

Budapestről:	I. oszt.	II. oszt.
Rómba vagy viszont	73 fr. 75 c.	54 fr. 05 c.
Nápolyba	100	72
Florenzba	73	50
Genovába	89	25
Milánóba	69	95
Turinba	89	10
N. zsbába	113	75
Marseille-Saint Charlesba vagy viszont	138	80
Lyon-Perracheba vagy viszont	128	25

Ezen jegyeknél a gőzhajókon egy ágyért 2 korona utánfizetendő.
Menetjegyeket kiadnak és külsőbbi felvilágosítással szolgáltatnak a m. kir.
államasvasutak állomásai és városi menetjegyirodái, valamint a Cook Tamás és
fia cég összes utazási-irodáit.
Budapest, 1900. november 22.

A m. kir. államasvasutak igazgatósága.
(Utánnyomás nem díjaztatik.)

Titkos betegségeket

Ideg- és nemi bajokat, borbajokat, mindenféle
süszeghibákat (hemoidok), vérhajókat és gyengéni
állapotot (impotentia) sok év óta biztos sikerrel gyógyít
v. kórházi-
orvos, specialista.
Dr. Palócz I.
Budapest, VII., Kerepesi-ut 10.
Rendelés 10—5-ig és este 7—8 óráig.
Küllön fért és női osztályok. Lovelre kimerítő díszert
válassz. Gyógyászatról gondoskodunk.

Neustein Fülöp
Képzőművészeti
hashajtó labdaccai

(NEUSTEIN-féle ERZSÉBET labdaccai)
A pilóták hasonló képzőművészeti minden tekintetben fel-
tebb becsülendők; mentik minden érdekes anyagot, az alkot-
tervek hajlalt legjobb eredményt használva, egyedien
késztetik, vázolatok; egy gyógyszer sem jobb a mellett egy
szelvény, mint a pilóta.

SZERSZORULÁS

A legújabb betegségek forrása ellen. Cakroszóló kitérők véget
vélő gyermeknek is szelvény vezet.

NEUSTEIN FÜLÖP
"Lipót" címűt gyógyszerrel
WIEN, I., PLANKENGASSE 6.
Raktár: BUDAPESTEN:
VÖRÖS IZSÉF: gyógyszerterem, Károly-utca 12. sz.

Titkos betegségeket

gyógyítására a specialista legjobban ajánlható
számos éven át szerzett gazdag kórházi ta-
pasztalat alapján

Dr. FABINYI J.
v. kórházi orvos, specialista

gyógyít legrovidebb idő alatt biztos sikerrel
ferriknél és nőknél: húgyvesztést, hólyagbajokat,
bujakos sebeket, ephilit, ennek következményeit,
makaes borbajokat és az énterítésből támadt
idegbetegségeket.

Meglepi az eredmény férfiak gyengeségét (Impo-
tentia) egy fiatal, mint öregbbr egyenként.
Biztos siker folytán a honorarium utólag is
fizethető. Lovelre díjlanul válassz; kívánatra
gyógyszerek.

Lakás: Budapest, Erzsébet-körút 12. sz.,
(Dohány-utca sarkán, I. emelet).
Bejárát a lépcsőnél. Küllön vártermek.
Rendelés délelőtt 9—3-ig, este 6—8-ig.

Szülőoltványok

és európai gyökere arányosok. 1896

Szokványminőségben teljes Mállel, határ-
tán és minden hibátlan. A német hazaihoz árából, az állás-
névelit megerősítő s a szokványminőségű csak csekély mérték-
ben is ellátó ártányoknál azai költségemmel visszavételéről az
ingyen és kármentesen küllendő árjegyek nyújt fel az kimerítő
felvilágosítást.

Riparia-Portalis (valdi Gloria de Montpellier).
Ruparitis-Monticola (Azore de este de teljeen faj-
terzet).

Élőkerítés (elővény) emelet. **Gledits-
chia.** — (Koronatörzs, Krisztusvágy vagy fülkölöplőny).

Arányosok ingyen és kármentesen kitérnek.
Ezen kitalógos megismerése minden birtokosnak igen kedvelten
áll, még azoknak is, kik rendeltel semmit nem akarnak, mert
bizony nem csak az árak jegyzéke foglaltatik, hanem számos egy-
esimények, melyek a rendeltel nagy értéket képviselnek. —
Tartalmainak ezeken kívül az összes szülőoltványok, termékek,
pótlások, vidékterületi vállalkozások, megismerés, betegségekről szem-
ellenállók képméretű és más gyakorlati tudnivalók. Utazás-
munka az **Élővény teleptés** rendkívül eredményes,
melyek minden számára nagy előnyvel bírnak. — Cím: Ermete-
lő szülőoltvány-telep, Nagy-Görc, Nagy-Károly u. p. Székelyi.

